

„Totul e simplu, atât de simplu, încât / devine de neînțeles“

Nichita Stănescu

Redactor șef: Gheorghe Dobre

www.revistahelis.ro

REVISTĂ DE CULTURĂ - ISSN 1584-5672 • ANUL XIII, nr. 3-4 (143-144), martie-aprilie 2015 • Apare lunar la SLOBOZIA • 1,0 LEI

Editor:

Asociația
Culturală
HELIS

Șerban Codrin

ADRIAN BUCURESCU sau istoricul, hermeneutul, poetul zgubilitic

Mi-a fost dat, ca un privilegiu rar, să mă întâlnesc de mai mult ori cu un mare idealist, un reprezentant al speciei umane despre care poți afirma cu mâna pe inimă că este complet cu capul în nori, copleșit de credințele sale aiuritoare, de poeziile ciudate, de cercetările de istorie de dinaintea istoriei vechi, de pe când zeii dominau imaginarul, iar miturile le povesteau aventurile celeste și terestre. I-am spus-o într-o zi, cu un fel de dulce năduf, călcat mărunț pe nervi de pașii lui de Puk shakesperian, pe o insulă vrăjită: Păi bine, tu semeni cu Elena, nu cea adorabilă din minunata poveste homerică, ci sfânta, austeră, uscata, încruntată Sfântă din calendarul creștin. Ca mamă a unui împărat ticălos, călău al viitorilor potențai religioși și incendiator de biblioteci, unul sanctificat cu numele Constantin cel Mare, un fel de Vladimir Ilici și Adolf la un loc, a expediat de la Constantinopol la Ierusalim o bandă de jefuitori să-i aducă dovezile vieții și morții lui Iisus în Sfânta Țară. Bineînțeles, slugile imperiale s-au achitat de sacrele îndatoriri, descărcându-i la picioare grinzile crucii, ștergarul Veronicăi, coroana de spini, piroanele, bicele răcanilor de la ordinea publică, ulcica și picăturile de oțet, sulțița sutașului. Lipsea vinul băuț și pâinea mâncată la Cina de Taină, dar, probabil, marea Doamnă ignorase aceste amănunte, dar nici o grijă, s-ar fi achitat la cea mai mică aluzie. Uite cu cine te compar! Când te ambiționezi să găsești ceva, nimeni și nimic nu-ți rezistă. Ca tracolog fără învoire de la bătrânii bicsnici adormiți în fotoliile Academiei Române, orbi și surzi la argumente, ești capabil de orice demonstrație. Astfel am aflat că satele ialomițene s-au întemeiat cu mii de ani înaintea oricărei statorniciri prin hrisoave, mai ales cele dimprejurul unui Sărățeni natal, vatra părintească. Profund normal, credința poetului a ctitorit cerul cu amănuntele stelare și pământul cu detaliile mitice, restul este astronomie și istorie!

Ați intuit despre cine vorbesc, despre poetul, tracologul, jurnalistul și, mai mult decât orice îndeletnicire, să nu mă prefac, prietenul Adrian Bucurescu.

Profesor de limba și literatura română prin comunele de la marginea Bucureștiului (l-a avut mai dăunăzi elev pe Adrian Copilul-Minune), profesorul s-a inițiat în tracologie arhaică, a redactat și a publicat cărți, dintre care nu am reușit să citesc nici un titlu, pur și simplu de negăsit. Dintr-un foarte scurt fragment din „Dacia secretă” citat în „Scriitori din zodia Helis” de Titi Damian, transcriu: „Sculptat de om sau modelat de natură, Sfinxul de pe platoul Bucegilor reprezenta, pentru Geți, capul lui „Orpheus, Domnul Noptii.” În același fragment, Adrian Bucurescu propune o traducere a unui text orfic, în versuri, inscripționat pe o cărămidă la Romula, județul Olț: de ce această traducere și nu alta, mă întreb, atâta vreme cât nu cunosc sursele de informare ale istoricului sau mitologului sau ezoteristului nostru.

Cu un renume recunoscut printre tracologi, Adrian Bucurescu participă la congrese internaționale, inclusiv în Statele Unite, unde prezintă, în calitate de invitat, rezultate ale cercetărilor sale. Publicat în „Bucureștiul literar și artistic” din 1 octombrie 2011, scurtul eseu „O civilizație pe țărmurile României: TROIA”, ne devoalează câteva din metodele sale de cercetare. Concluzia ar fi că cetatea războiului de zece ani între coaliția grecilor conduși de Agamemnon și troienii lui Priam, subiect al epopeii „Iliada” de Homer, s-ar afla, de fapt, în Dobrogea, probabil sub straturile arheologice ale Histriei dezgropate de Vasile Pârvan. După săpăturile lui Heinrich Schliemann, existența cetății tracice asediate pe malurile Helespontului a devenit din ce în ce mai mai îndoielnică. Săpăturile de la Isarlâk, în Turcia, după 1873, au dus la rezultate modeste, cu tot entuziasmul descoperirii așa-zisei „comori a lui Priam”. Ori Troia trebuie localizată în altă parte, ori, în ansamblul ei istoric și literar, epopeea „Iliada” este o ficțiune istorică, respectiv o ficțiune literară născocită de un autor cu o forță de persuasiune totală. Adrian Bucurescu pornește de la argumente ale mitofolclorului românesc arhaic despre cerb, aflat ca simbol pe steme și sigilii moldovenești, în „tulburătoarea”, „Povestea lui Harap-Alb”, în tezaurul getic de la Agighiol, în miturile antice consemnate de Pisandru, Pindar, Perechide, iar concluzia este: „chiar denumirea cetății HIS-TRIA se poate tălmăci prin „A Cerbilor”; mai departe, „Tot așa, și celălalt nume al acestei legendare Troia, ILION, trimite la cerb”, sau „numele celebrei eroine a războiului troian, ELENA sau HELENE, se

poate traduce prin Ciuta, Cerboaică”, pentru ca istoricul să tragă o primă concluzie: ”Iarăși, cercetând geografia mitică a Troiei din Iliada și din alte opere antice, constatăm că, în general, corespunde cu cea a Dobrogei”. Urmează exemple, printre care: „numele getic al Dunării de Jos, care delimitează Dobrogea, IS-TROS, sugerează numele întemeietorului legendar al Troiei, TROS”. În viziunea lui Adrian Bucurescu, în epopeea Iliada s-ar păstra straturi mitoloice tracice arhaice, cu multe milenii anterioare războiului „homerice”, printre care legende despre straniul erou Ahile, în realitate un A-KHILLEUS („Cel care conduce”, sau „cocoșul”) Acesta „s-a răzvrătit contra centrului religios, cultural și politic al Troiei, cu gândul de a face din provincia lui țară independentă. Întru aceasta a furat statuia Ciutei cu Coarnele de Aur, patroana sacră a împărăției, și a dus-o în Grecia, urmărind a-i demoraliza pe troienii de la centru și a-i încuraja pe propriii lui susținători, prin puterile sufletești atribuite acelei divinități. Cum am văzut, acelei Ciute sfinte i se spunea și HELENE.” Prințul A-KHILLEUS, a revenit împotriva patriei sale cu ajutorul corăbierilor greci; declanșând un război, a fost poreclit de traci PROM-ETHEUS, („Prințul ticălos, cel mai scârbos”). După îndelungate lupte, troienii fideli împăratului PRIAMUS („Minunatul”), conduși de prințul PARIS („Apărătorul, Salvatorul, Învingătorul”) ar fi învins pe trădătorii lui A-KHILLEUS, care au fost mai apoi deportați pe Insula Șerpilor, numită o vreme, printr-un cuvânt trac COCCAIUS, cuvânt intrat în limba latină, cu sensul de „cocoș” (așadar, cuvânt pe care limba română nu l-ar fi moștenit din latină, ci din substratul traco-dacic autohton). Aici s-ar afla un început al legendei lui Prometeu, mort nu în Insula Șerpilor, ci în Caucaz. În sfârșit, după alte războaie, grecii ar fi învins pe troieni, cu ajutorul scyților, care au ocupat Dobrogea, numită multă vreme Shytia Minor, iar pe A-KHILLEUS l-au proclamat erou al tuturor grecilor, dedicându-i un templu în Insula Șerpilor, templu atestat arheologic. În concluzia lui Adrian Bucurescu, „Imperiul fiind sfărâmat, urmașii troienilor, traccii, s-au împărțit, veacuri de-a rândul, în numeroase triburi, care de multe ori se luptau între ele. Abia pe vremea lui Zalmoxis au reușit să scape de scyți, reconstituind o împărăție tracă, mai degrabă spirituală. Apoi, sub conducerea marelui Buerebuistas, a mai străluminat o dată un imperiu trac, apărând și dispărând ca un fulger în vâltoarea tragice noastre istorii”.

Istoria o cunoaștem, adaug eu, regatul lui Decebal a fost distrus în două războaie de împăratul-cuceritor Traian, bineînțeles, speriat de reapariția unui imperiu trac la hotarele imperiului roman.

În demonstrațiile sale, argumentele lui Adrian Bucurescu sunt folclorice, mitologice, lingvistice, mai puțin arheologice, model preluat după „Dacia Preistorică” de Nicolae Densușanu. După apariția teoriilor savanților austrieci Sulzer, Engel, Roesler, la mijlocul veacului al 18-lea, istoricii, mai ales cei academizanți, consideră absolută romanizarea și romanitatea fostelor spații tracice, când adevărul se dovedește mult mai nuanțat; cercetătorii izvoarelor istorice încep din ce în ce mai serios să aibe dubii și să-i recomande pe romani drept urmași ai tracilor; limba română nu pare descendenta directă a limbii latine, ci limba latină ar avea o origine comună cu româna într-o limbă tracă arhaică, străromână. Acestor spații aparent tulburi aparțin prerseverentele cercetări tracologice, cercetări enervante, care deranjează pe mulți, pentru că „urmașii Romei”, cu limbile lor „romanice”, adică italienii cu limba italiană, francezii cu limba franceză, spaniolii, portughezii, românii cu limba română s-au construit în timp și s-au bizuit inclusiv cu argumente politice, pe istoria scrisă și minciuna impusă de învingător. Este din ce în ce mai greu de dovedit că limba română este urmașa limbii latine, cursurile de gramatică istorică erau, la facultățile cu profil de filologie, aproape ilizibile și fătış absurde, căci dovedeau imposibilitatea de a demonstra adevărul unei minciuni pentru mincinoși. Combinate cu informațiile încă secrete din Biblioteca Vaticanului, cu uriașele acumulări de date și concluzii arheologice, istorice, etnografice, mitologice, nu peste mult timp, în viitor, multe riduri și obscurități din culisele trecutului se vor schimba în mod dramatic, modificând fața istoriei universale. (continuare în pag. 10)

Păsărică, mută-ți cuibul!

O să îmi dați voie să vă reproduc aici câteva dintre declarațiile berzei din Schitu Golești, făcute la o conferință de presă după întoarcerea din țările calde. Întrebată fiind despre situația sa locativă, barza a spus: „Nu trebuie să luați în tragic faptul că un minister al oamenilor a hotărât, după toate regulile, să-mi realoce cuibul. Pentru cei care nu sunt familiarizați cu ciripitul lor, precizez că realocatul este similar cu a te băga unde nu-ți fierbe oala și spun asta în cunoștință de cauză. Sigur că, revenită în acest loc – țară, după cum îi spun ei – am fost surprinsă să constat că bietul meu cuib deranja. Acum trebuie să recunoașteți că oamenii sunt deranjați de tot mai multe lucruri. Dacă le citiți cărțile, puteți observa cu ușurință că ceea ce îi înconjoară este numit de ei natură, adică un ceva pe care ori stau cu fundul, ori își bagă picioarele. Noi toți suntem definiți ca fiind folositori sau nu și în funcție de asta au față de noi un comportament diferit. Nu vreau să vă rețin atenția cu nimicuri, dar nici nu pot să nu sintetizez conceptul de folositor în viziunea lor; tot ce bagă-n gură și ce trag pe gateră sau în abatoare. Nu vreau să le aduc tocmai eu circumstanțe atenuante, dar gândiți-vă și voi ce vârstă au! Sunt niște copii!

Despre persoana care a reclamat faptul că nu poate viziona programele televiziunilor din cauza fâlfâitului meu, și că, eu și puii mei, îi făceam murdărie în curte, cuvintele sunt de prisos. V-am mai atras atenția asupra acestui fapt, respectiv despre conceptul lor de proprietate, despre plăcerea de neînțeles de a se închide între ziduri sau garduri, și de fiecare dată mi-ați răspuns să am răbdare că o să le vină mintea la cap. Despre așa zisa murdărie pe care am face-o noi, nu pot decât să spun aici răspicat că mi se pare o obrăznicie fără margini! Dacă am putea să-i luăm cu noi, măcar o singură dată, în zbor, poate că ar vedea cum arată planeta de sus; o imensă groapă de gunoi, plină de mizeriile și dejecțiile lor. Dacă făcutul de gunoi ar fi un criteriu de locuire, ar fi trebuit de multă vreme să-i mutăm pe ei într-un colț părăsit de galaxie.

Le transmit prietenește să facă ciocul mai mic! Noi ne întoarcem în țara lor rece, din țările calde, unde am putea oricând să rămânem; ei o fac? Noi nu ne lăsăm copiii în cuiburi să se descurce singuri, cu râme și broscuțe aruncate de vecini și nici nu plecăm după cucii, cu mașini și vile! Apropo! De multă vreme vreau să protestez față de o practică lingvistică. În dicționarele lor de ciripit există un sinonim golănesc pentru ceva ce nici măcar nu zboară și care face o referire de neînțeles la specia noastră; este vorba de păsărică. Să le fie rușine!

Nu vreau să insist pentru că, după cum bine știți, noi mai avem și treabă de făcut. Trebuie însă să le transmit oamenilor ca data viitoare când îmi vor pune un afiș, măcar să roage pe cineva care nu este analfabet să-l scrie, ca să-l pot înțelege.”

Dan Elias

HELIS

HELIS – februarie 2015

Dan Elias, p. 1 – Politicienii noștrii nu sunt nici mai buni, nici mai răi decât alții. Li se poate imputa în primul rând faptul că, profitând de inocența politică a poporului român, l-au împărțit în tabere divergente, fără nicio identitate ideologică. Cât timp peste un sfert din populație trăiește în afara țării nu poți susține un mesaj național agresiv. O poți face prin difuzie culturală și prosperitate economică. Cât despre al doilea subiect, moldovenii se vor întoarce spre Romania când vor fi dependenți de gazele, benzina și energia noastră electrică. Cum credeți că vor accepta nenumerăratele clanuri KGB-iste controlul fiscal și juridic românesc?

Margareta, p. 1 - Până la urmă ce importanță are de unde vine sărbătoarea, dacă este încă un motiv de petrecere?

Petru Botezatu, p. 1-2 – Subliniați odată în plus că patriotismul nu s-a demonetizat.

Maria Enache, p. 3 – În poezie este importantă sinceritatea.Versurile dumneavoastră sunt savuroase.

Dan Elias; Costel Bunoaica, p. 3 – Ilustrați perfect dispoziția omului de a trăi poezia.

Gheorghe Dobre, p. 3 - Se spune că virusul nebulniei a cuprins un întreg regat. Singur regele a scăpat neatinș pentru a trăi drama supușilor săi, care la un moment dat îi voiau capul.

-Cum să procedez? întrebă regele un venerabil vrăjitor.
-Ia virusul! îl sfătuie acesta.

De atunci nimic nu a mai fost normal în regat.

Antonia Bodea, p. 4 - Nu am volumul, dar numele doamnei Stoicescu este suficient pentru a gira calitatea versurilor.

Ion Roșioru, p. 5 - Nu mă pot abține să vă felicit pentru frumusețea deosebită a poemelor.

Gheorghe Dobre, p. 5 - La bătrânețe realizăm cât de spontani eram în tinerețe. Ne naștem cu un simț intuitiv remarcabil, care cu timpul se diluează în raționalism.

Carmen Tănase; Loredana Stan, p. 7 – Când citești dimineața poezie bună, toată ziua sufletul îți rămâne deschis. Este un elixir ce colorează orele diurne și-i face pe oameni mai fericiți. În consecință, dumneavoastră vă asumați un rol important, ca toți poeții conștienți de valoarea opereii lor.

g. alex, p. 7 – Fiindcă răul face parte din natura noastră, ar trebui mai întâi să-i diminuiăm influența individual și apoi, printr-o cultură agresivă a binelui, să facem binele dominant în conștiința colectivă.

Marian Hotca, p. 6 – Chiar în câteva versuri, poeții adevărați își dezvăluie personalitatea.

P. I. Crețu, p. 8 – Fără comentarii.

Valeriu Stoica, p. 9 – Un povestitor remarcabil. Cum se împacă pictorul cu scriitorul?

Poeți din Macedonia, p. 10-11 – Acesta-i adevăratul mecenat cultural. Felicitări, Gheorghe Dobre și Dina Cuvata!

Titii Damian, p. 12 - Nu cunosc autorul.

F. L. Dalian – Probabil știți și dumneavoastră, dar proza scurtă este domeniul literar în care excelați.

Gheorghe Marinel, p. 10 – Ce farmec au aceste rememorări!

Grigore Spermezan, p. 17 – Emigranții sunt de mai multe categorii, dictate de motivații și cultură. Istoria fiecăruia dintre ei poate fi subiect de roman, asta înainte de 89. După, emigrația nu mai are aceleași valențe fiindcă individul se află la un click distanță de patrie, sau la cel mult 12-13 ore de zbor cu avionul. Putem vorbi doar despre o stare de spirit la unele persoane.

Oana Miruna Măchiță, p. 20 – Aveți talent.

Margareta, p. 20 –Vă sfătuiesc să folosiți numele real. E păcat să intrați în ZODIA HELIS cu un pseudonim. „Margareta” poate rămâne între paranteze.

I. Neșu, p. 19 – Domnul Stoian este în primul rând un prozator talentat, chiar dacă scrie monografii sau memorialistică.

Adrian Bucurescu, p. 16 – Când vom ști mai multe despre daci, istoria poporului român se va scrie altfel.

Dorina Șișu, p. 19 - Trădarea – o caracatiță cu o mie de brațe. Puteți scrie zeci de cărți pe această temă.

g. alex, p. 19 - Eu cred că în fiecare partid politic există oameni integri, numai că ariviștii, cei lipsiți de scrupule, se bagă întotdeauna în față, iar când ajung în vârf se înconjoară cu indivizi de aceeași teapă. Că tot ei fac legile, pentru a le eluda fără consecințe, înseamnă că nu vom scăpa de această plagă decât prin rescrierea clară și simplă a legislației. Penalizându-i fără milă, câți credeți că vor mai dori să ajungă în vârf?

R. A. Vlădăreanu, p. 15-16 - Fără comentarii.
Marian Ștefan, p. 13-14 – Un istoric, dublat de un scriitor talentat, nu poate produce decât articole și cărți ce se citesc ca un roman, păstrându-și nealterată rigoarea științifică.
F. Ciocea, p. 20 - Pariez că un tip din lumea asta va pune în practică această idee, plauzibilă dacă ținem cont de exploziva revoluție cibernetică.
Santo Domingo - 06.03.2015
Dan Simionescu

AUGUSTIN MOCANU ÎNTRE SAT ȘI ORAȘ

Ediția a II-a a acestei minunate cărți vine mai împlinită. Privind fotografia monumentului ridicat pentru a marca împlinirea a 800 de ani de existență a Bojului, mă gândesc că domnul Mocanu a construit un monument mult mai durabil prin cărțile domniei sale, monument pentru care nu numai bojenii îi pot fi recunoscători.

Cu o măiestrie de netăgăduit, domnul Mocanu conservă în acest volum o lume dispărută, sau cu substanța diluată până la dispariție. Datorită autorului lumea asta va rămâne vie pentru totdeauna în paginile tipărite și cred că nu peste mult timp, recunoașterea unanimă a acestei opere se va înfăptui în conștiința contemporanilor noștri.

Paris
03.03.2015

CONSTANTIN GHERGH ENCICLOPEDIA MARTIRILOR DIN DEȘERTUL GHERGH

Domnul Ciocea mi-a trimis acest volum consistent de 733 pagini, cu o notă foarte entuziastă. Sincer să fiu, m-am îngrozit. Cine mai scrie astăzi romane de 700 de pagini? Apoi l-am citit, circumspect la început și am descoperit o capodoperă. Nu este un roman, ci un lung, dantesc și fascinant poem. Probabil autorul a traversat o dramă existențială fiindcă numai sub teroarea ei poți scrie asemenea cărți. Cunosc scriitori care și-au desăvârșit marea operă în astfel de situații, posedată la propriu de un alter ego ce a pus stăpânire pe spiritul lor. Conștiința extincției nu i-a epuizat, dar creația, efervescența ei i-a vindecat de cele mai multe ori. Dacă găsiți cartea, citiți-o, merită. Veți descoperi drama unui om care a traversat deșertul Ghergh, deșert ce nu poate fi străbătut decât de beneficiarii grației divine.

Paris – 02.03.2015
Dan Simionescu

LANSARE DE CARTE

“Teste de istorie pentru admiterea la Academia de Poliție *Alexandru Ioan Cuza*”

Miercuri, 25 martie, cu începere de la ora 11.00 la Biblioteca Județeană *Ștefan Bănulescu* -Slobozia, Ialomița a avut loc lansarea volumului semnat de Emilia Vlad “TESTE DE ISTORIE pentru admiterea la Academia de Poliție *Alexandru Ioan Cuza*”, editat la Editura *Cetatea de Scaun* Târgoviște. Autoarea declară în *Prefață*: “Dacă pregătirea examenului de admitere la Academia de Poliție ar fi o călătorie, de bună seamă, prezenta lucrare ar fi o hartă pe care o punem la dispoziție spre folos și împlinire”celor care aspiră la statutul de polițist.

Cartea este concepută după programa de bacalaureat a Ministerului Educației și Cercetării Știinifice și a manualelor aprobate și utilizate în școlile românești. Cele 114 teste conțin câte 30 de subiecte a câte 3 puncte fiecare. La sfârșit se găsesc testele recapitulative și cheile de verificare, astfel că elevul sau candidatul la admiterea la facultate se poate autoevalua pe parcursul pregătirii.

Emilia Vlad este din anul 1995 profesor de Istorie la Colegiul Național *Mihai Viteazul* Slobozia, membru în Consiliul Consultativ al Inspectoratului Școlar Ialomița pentru disciplina Istorie și a deținut funcții de metodist și formator județean de-a lungul timpului. Elevii pe care i-a îndrumat au obținut rezultate prestigioase la olimpiade și concursuri naționale, regionale, județene. Cercetarea istoriei și a tradițiilor ialomițene s-au aflat printre preocupările specialistului Emilia Vlad care a participat la simpozioane naționale și internaționale pe teme de istorie, cum ar fi: Simpozionul Național ”Dascălul, de profesie român” din cadrul proiectului național “România, țara mea”, Simpozionul Internațional “Non-violența în școală și în spațiul comunitar”, Sesiunea internațională de comunicări științifice „Cultură și civilizație la Dunărea de Jos”. Emilia Vlad a publicat comunicări științifice, articole sau studii în diferite reviste de istorie și cultură, face parte din colegiul de redacției al Revistei de istorie *Naparis* și este membru fondator al Asociației Culturale *Helis*.

Lansarea de carte este dedicată Zilei Poliției Române - 25 martie care va împlini anul acesta 193 de ani de la înființare.

Media vs. primăria

Răsfoind printre hârtii mai vechi am dat peste un document intitulat “Protest public”, emis în anul 2012 de primarul unui municipiu împotriva afirmațiilor unor reporteri de la o televiziune din România, prin care aceștia au denigrat în mod grosolan acest oraș pașnic din marea câmpie română, cu oameni cumsecade, în majoritate săraci dar cu mult bun simț.

Primarul era indignat de faptul că reporterii respectivi au susținut că orașul ar fi fost întemeiat de un pușcăriaș și că în trecutul mai îndepărtat așezarea aceasta se numea “Vai de ei”. Ca argumente, primarul susținea că orașul a fost ctitorit de domnitorul Matei Basarab, iar numele localității nu a fost niciodată “Vai de ei”, această pretinsă denumire provenind dintr-o legendă falsă.

Demersul primarului este cel puțin un gest firesc, acesta apărându-și cu determinare urbea pe care o păstorea, indiferent de partea cui era dreptatea.

Or, dacă în cazul în care primarul nu spune adevărul, atitudinea lui nu este de condamnat, cum este în cazul reporterilor, care s-au folosit în emisiunea lor televizată de date și informații false, prin gestul lor, reporterii încălcând deontologia profesiei de jurnalist, denigrând un oraș, o comunitate din propria țară, iar pe de altă parte, dezinformând publicul telespectator. Are însă și primarul vina sa. Ca multe alte personaje din administrația publică, n-a făcut aproape nimic pentru informarea opiniei publice despre locul pe care l-a manageriat, despre ce este bun și mai puțin bun în teritoriul pe care l-a administrat, dând astfel posibilitatea unor reporteri răuvoitori să facă comentarii mincinoase la adresa comunității respective.

Dacă cei în drept, prin funcția lor, ar comunica permanent și cu profesionalism, nu ar mai fi loc de manifestări și linșaje mediatice.

g. alex

Nicolae TEOHARIE

la vamă

străjerii ne pun întrebări despre sex. convoiul murmură și se mișcă sub ploaia rece. nici nu poate fi vorba de conștiință, că doar n-om fi oameni. din mulțime iese un matroz pierduse șirul zgomotelor cât timp a spălat liniștea și a așezat-o între vulturi mă credeți sau nu, marinarul era nefericit “femeile sunt naufragii nocturne, spunea. pe timp de furtună porturile sunt simple țărfe în care se adună bărbați lepădându-și plicticoasele frici. până când străjerii vor deschide poarta nu văd nici o pionică în a ridica o cârciumă.”

dimineaua am trimis-o pe una din cercul femeilor decorative să le arate sexul. una care umbla cu o sticluță de vitriol în poșetă și tot întreba de bărbatul din blow-up.

toți sunt niște javre, zicea femeia cu vitriolul în geantă, dând la o parte toamna de i se vedea semnul nefericii pe gât.

ne mai naștem o dată

să se tragă o linie în sala de nașteri o linie în sala de așteptare a vieții să vină bărbații care și-au îngropat mâinile în stoluri de păsări migratoare să vină și să împartă, să ajungă la toți stați liniștiți. un text al genezei va salva aceasta ultimă facere. avem minuni pentru toți stați la rând, nu vă înghesuiți

s-au băgat minuni la maternitate, se mai striga prin cartiere mărginașe, prin colibe și sate s-au băgat minuni la maternitate, murmură femeile bătrâne, fetele urâte și cei ce au ucis stați la rând, striga bărbatul care seamănă cu un înger atât de uzat încât, ținându-l în lumină puteai să vezi găurile prin care s-au strecurat sufletele celor de demult. oh, nu vă înghesuiți, iată adevăr spun vouă: mâine vă veți arunca pruncii în tomberoanele vieții.

o boală exotică

până să ajungă acasă fiul destrăbălat trece prin șapte cârciumi, trece prin șapte femei și tot atâtea închisori ale cârnii

îndoiala îl va locui o singură dată. asta dăunează grav poemului și poemul va trece prin șapte chimioterapii, prin șapte cenzuri ale tăcerii.

au răs de el cu această boală exotică, freudiană, se explică mama fiului destrăbălat. dar doctorul care-l consultă pe băiat o contrazice. aude în stetoscop zborul, nicidecum zbaterea.

potrivit firii sale ticăloase, fiul a ajuns acasă cu o întârziere de un sentiment. își urăște mama, care este desăvârșită, are picioarele lungi, încă sângerează impecabil și nu o poți considera complet nepricepută în ale fericirii chiar dacă prezența ei în poem e exosomatică.

este în lume un dezgust rafinat

este în lume un dezgust rafinat, o penumbră și teama că nu vei veni. fără să fi pus sângelui vreo întrebare, femeie, sunt trist. am tras de pe mine anii, copilăria, iluzia și asta-i confuzia. se pare că exist și te aștept. în fața stării civile, nu mai știu cine sunt. o substanță tristă care s-a adunat într-un gol. un dulap. un fel de ființă cu rafturi din care scot cărțile și încep să citesc, așezându-mi cuvintele pe umeri, ca niște aripi înfipte în aerul gros și murdărind ultimele capitole și rochia ta albă cu un fel de ceață a înălțării.

sunt atat de stins încât folosesc doar penumbre de aceea nu pot să-ți vorbesc despre acel gol obosit decât într-un fel în care tu să mă și crezi puțin. nu, nu mă refer la un uter de mamă obosit de atâta cerșit de ființă. n-a fost tocmai ideea mea să vin pe lume luna nu a însemnat mare lucru în viața mea și, deși acum ne facem semne amicale, iată port o paloare decăzută din drepturi.

Dan ELIAS

TEXTELE Să curgă

Pentru că el era timpul, nu exista nici urmă de bătrânețe în afara lui. Frunzele nu cădeau, iarba nu se maturiza, apa râurilor strălucea precum o oglindă în care tot argintul ațipise cu palma sub cap. Ceea ce era cald n-ar fi putut fierbe niciodată, iar ceea ce era rece nu respira. Inventase vara și atât. Ca să nu fie singur, lăsase pe maluri, în pământul moale sau pe nisipuri, toate urmele pașilor lui, ca și cum sute de umbre l-ar fi înconjurat. O vreme și-a simțit palmele atinse de memoria lucrurilor; apoi a simțit chiar lucrurile, ca mai târziu să nu mai simtă nimic. Așa au început amintirile. Dacă ar fi fost după el, în acele clipe s-ar fi oprit. Pentru că el era viața, nu exista nici urmă de moarte în afara lui. Doar din plictiseală mai schimba din culori; amestecând sau pur și simplu așezându-le unele peste altele ca niște cuverturi. Și pentru că nimeni nu știa să recunoască diminețile, ele nici nu existau.... A fost suficient ca o singură frunză, dintr-un singur copac, sub cerul clar al singurei amiezi, să-și dea drumul din brațele crengilor, îndrăgostită până peste poate de propria umbră întinsă în iarbă. Așa a început moartea; prin voia lucrurilor făcute de el. Și dintr-o dată toate au început să curgă în jurul lui; să-l atingă, să-l mângâie, să-l sărute. Râurile se-ndrăgosteau de maluri; norii făceau copii din abur și-i picau pe pământ; și pentru prima dată, păsările aveau voie să se așeze-n copaci, spunându-și povești despre cer și pământ. Din urmele pașilor, ca dintr-o drojdie necunoscută, au început să crească trupuri asemenea lui; și pentru că așa a vrut el, să se recunoască, deși nu se văzuse niciodată, în carnea acelor forme, a lăsat timpul lui să curgă în ele, fără nici o regulă. La sfârșitul zilei, într-un amurg pe care nu-și mai aducea aminte să-l fi pictat, a tras dintr-un plop o scară de lemn și a plecat să privească; doar să privească.

Gheorghe DOBRE FRAGMENTE

- În toată istoria omenirii, democrația n-a fost mai răspândită ca acum. E vârful vârfurilor civilizației. Nimic mai fals! Există o legătură trainică între democrație și libertate? Dați definiția libertății și apoi arătați-mi măcar un semen liber. Nu-l veți găsi. Poate doar dacă oamenii de știință vor mai descoperi un trib, de care nu se știa, prin jungla Amazonului. Dar, din momentul descoperirii, acei oameni au terminat cu libertatea. De fapt, prețul civilizației este plătit foarte scump prin pierderea accelerată a libertății. La drumul pe care și l-a ales omenirea, altfel nu se poate. E un paradox aparent. Adică omenirea a adoptat o formă de organizare eficientă, dar care nu mai are nici o legătură cu definiția din dicționare a democrației. Și nu mai are nici o legătură cu libertatea. Am trecut la alt nivel și nu știm să-i dăm un nume. Așa că îl folosim pe cel vechi, golit de conținutul inițial.
- Știre în presa noastră: „Au fost găsite rămășițele lui Cervantes, autorul nuvelei *Don Quijote de la Mancha*”. Miguel de Cervantes va avea acum un mormânt numai al lui, single, la care vor veni admiratorii cărților sale. În ceea ce privește „nuvela”, noi,ăștia mai bătrânii, continuăm să credem că e roman. Ne întoarcem, ușurel, de unde am plecat, adică în regnul animal.
- Ne urcăm în pom, de unde coborâsem nu cu mult timp în urmă.
- Descopăr, clipă de clipă, îngrozit, că totul se rezumă la bani. Ochiul diavolului. Care bani au un singur scop: să facă alți bani. Și tot așa. Banii au devenit scop, nu mijloc. În acest loc trebuia să ne ducă evoluția? Eu cred că, de fapt, aici e sfârșitul. Dacă nu găsim altceva, care să ne unească schimbându-l între noi, chiar poate fi sfârșitul.
- Pe 20 martie e Ziua internațională a fericirii. Ce zi!
- Zorii unui nou apus.
- Viața nu e o școală. E un haos în care trebuie să improvizezi tot timpul ca să supraviețuiești.
- Nu e bine să iei prea în serios toate lucrurile serioase. Devii sclavul lor și, zău, parcă nu mai are nici un haz.
- Incontrolabile controale ne cenzurează până și somnul. Deparazitarea e o necesitate. Nu ne mai dăm seama cât de obosiți suntem și alergăm voioși, legați la carul triumfal al așa zisei civilizații. Momentul când lucrurile își vor arăta colții a venit.
- „Orgoliul nu vrea să datoreze și egoismul nu consimte să plătească.” De unde știa La Rochefoucauld chestia asta?
- Pe trotuare nu ești romantic decât atunci când te-mpiedici de trecători și ei te-njură sănătos. Păi, nu-i un ritual prea sacru ieșirea-n stradă, mai ales când nu e strada ta.
- „...pești iviți deodată/sub un plug în arătură, că și plugul stă-n uimire.” (Juvenal, Satira a XIII-a) Toată treaba e să nu fii tu plugul. Dacă ești altceva, îți revii mai repede.
- S-au demodat florile chiar așa de tare ca oferirea unui buchet să devină o jignire?

Georgian Ghiță Frigul

Frigul naște umbre lungi, fețe de gheață îmbibate cu miros de benzină scuipată lângă semafoarele mioape.

În acest anotimp, unele lucruri se ascund de noi, născându-se altele în căutare de hrană și apă. Animalele zbiară la prima lună care strălucește precum inimile îndrăgostiților prinși sub ea.

Ziua fuge din carul său luminat, totul golindu-se de ea, și ea golind totul în fața noastră, unde pustiul adună stele, iar versurile mele se transformă într-un inel.

De-aș putea cununa îngerii între ei...

Lili **BALCAN**

Momente din viața oamenilor simpli de provincie de ieri și de azi (II)

(urmare din numărul trecut)

ȘUETĂ CU TREI ELENE

După o pauză de câteva luni, se întâlneau iară cele trei verișoare, spre deliciul lor, căci puteau vorbi orice, slobode la gură, cum s-ar zice, slobozenie pe care numai gradul de rudenie ți-o poate da. Pe cea mai mare Elena, numărând peste 70 de ani, celelalte două o numeau și ”nașa”, fiind botezate de părinții ei, ambele cu numele Elena.

Între ele își ziceau: Nașa, Coca și Lili.

Coca și Lili, trecute de 60 de ani, încercau cu disperare să mai păstreze câte ceva din tinerețea lor, salvând aparențele prin mascarea sârguincioasă măcar a o parte din toate acele defecte ce parcă dădeau năvală...

Cochetăria feminină nu o abandonase nici pe Nașa, care își pusese în valoare trupul subțire purtând pantaloni de milanez peste care asortă o bluză diafană din voal ivoriu și numeroase bijuterii adevărate, având valoarea anilor ‘40, moștenire de la mama sa, nașa Bibica.

Invidioase, Coca și Lili, care se luptau de mult cu kilogramele, mai mult fără succes, o apostrofară de la intrare:

- Ai corp de *balerina bătrână* !

Parcă ciupită de fund, Nașa le răspunse înțepată:

- Puteați să vă opriți la *balerină* ! Nu credeți ?

- Vrabia mălai... răsără cele două cu nodul în gât, căci văzuseră și ceasul de aur de la mâna nașei, despre care nu știau...

Se așezară, ca de obicei, în jurul măsuței din sufrageria lui Coca, făcându-și, după îndelungi frecuşuri, câte un culcuș confortabil pe canapea și fotolii. În apartamentul spațios aflat la etajul șase al unui imobil bucureștean din Calea Moșilor, nu erau decât ele trei, neaprinzând nici măcar televizorul, ca să se audă mai bine și în sfârșit să vorbească, să vorbească și iar să vorbească...

În numai câteva clipe pe masă apărură platoașe cu specialități. Nașa, critică, nedezmînțindu-și statutul de fostă profesoară severă, se adresa pișcător gazdei:

- Coca, dragă, dar ceva de *casă* nu ai ?

Știind lecția, Coca se grăbi să replice:

- Nașa, dacă te uiți atent, perișoarele alea micuțe sunt făcute de mine.

- Aa ! Stai să-mi pun ochelarii, sunt într-adevăr micuțe... dar... sunt perișoare de *casă*! conchise ea râzând cu poftă.

- Ei, se trezi și Lili, dar și eu am făcut fursecurile !

- Aha, se amuză Nașa în continuare, bine, confirm încă o dată că sunteți *niște gospodine*!

- Cum adică ”niște gospodine ”? se interesă Coca simțind ironia.

- Adică faceți mai mult în trei zile decât într-una ! răspunse Nașa hohotind de răs, spre stupoarea celor două, care parcă vorbite o întrebară în cor:

- Daa... ! Dar tu ce ai făcut ?

Nașa, luându-și o expresie de totală plictiseală și făcând cu mâna prin aer a lehamite, le răspunse:

- Eu, fetelor, am depășit de mult condiția asta de... cum îi zice? pocni ea din degete în căutarea cuvântului care parcă îi repugna, de...*gospodină*, așa că am adus un foarte frumos tort de cofetărie... Este plin, dar plin de ciocolată !...

- Toort ! se indignă Lili. Ai făcut-o dinadins să ne explodeze colesterolale și kilogramele !

Coca desfăcu încet, cu multă grijă, învelișul tortului. Arăta uluitor! Un vaiet general se auzi, apoi strigătul lui Lili care încercă să articuleze, salivând parcă drogată, uitând total de dietă:

- Este mare! Să-mi dai și acasă o porție!

- Dragele mele, abțineți-vă în oricare altă zi, dar nu acum! Acum ne bucurăm! Nu-i așa?! Coca, repede farfurioreale! Eu am să-l tai! porunci nașa deschizîndu-și larg brațele într-un gest amplu cu care vroia să-și arate generozitatea și preaplinul cu o imitație teatrală de a-și sufleca mânecile de parcă s-ar fi pregătit să pună murături! Și oricum, continuă pe același ton vesel, nu vă mai chinuiți degeaba, nu veți fi niciodată niște *silfide*, aici este vorba de *genă*, deci nu aveți cui semăna slabe, eu sunt slabă pentru că o moștenesc pe mamaia Veta. Lili, parcă revenită la realitate, se revoltă:

- Voi întotdeauna trebuie să faceți regulile și eu să mă supun! De parcă a fi profesor sau inginer e mai ceva decât a fii economist, ca mine!

- Mai termină, dragă, cu frustrările tale, aici nu e vorba de profesile noastre, interveni Coca împăciuitoare, și până la urmă nu te obligă nimeni să mănânci!

Disperată, Lili încercă să se motiveze:

- Păi, cum!? Eu alerg în fiecare zi pe stadion, fac câte 6-7 ture, de rădși copiii de mine, și apoi vin să mănânc tort!?...

- Cum adică râd și copiii de tine? întrebă mirată nașa-profesoara.

- Stai să-ți spun! Începu Lili povestea. Săptămâna trecută alergam liniștită, când mă simt secondată, pe dreapta, de un băiețel ce tot făcea ocoluri stadionului pe o bicicletă. L-am recunoscut pe Pârvu Ionel, minorul de 14 ani, cu ale cărui probleme sociale mă confruntasem pe când lucram la Primărie. El întruchipa toate racilele sociale, cum s-ar zice era ”mizeria umana la purtător”!

- Dezvoltă, fi mai explicită! se foi nașa–profesoara, devenind dintr-odată atentă, adresând cu mâna Cocăi un semn de refuz categoric față de atențiile culinare cu care aceasta le îmbia neconținut.

- Adică, tot tacâmul: tată fără servicii, hoț, reclamagiu, mamă fără servicii, locuință socială dată de Primărie într-o clădire ruinată, dezafectată, ce stă să cadă, alți șapte frați, toți trăind din cerșit și mila publică la parastase și înmormântări...

Lili spusesese toate acestea dintr-o răsuflare, ca pe o lecție știută și peste care dorea să sară cât mai repede căci îi trezea amintiri neplăcute.

- Bine-bine, situația asta s-a cam generalizat, dar de ce era el ”mizeria umană la purtător” cum ai spus?! se interesă și Coca ingineria, care, pragmatică fiind, cu greu o făceau să se impresioneze.

- Păi... acest băiat a avut prima dispariție de acasă la vârsta de 6 ani... Lili făcu o pauză, apoi continuă cu vocea sufocată parcă de un nod în gât: a fost victima abuzurilor fizice și de atunci dispare periodic, este adus acasă de Poliție și ținut sub observație de inspectorii de la Protecția Copilului. Privit așa, eu, la această dată, după atâția ani de experienă în domeniu, pot zice că este un copil *pierdut*...

- De ce nu-l instituționalizează cei de la Protecția Copilului?!

- Ei! S-a instituit o supraveghere asupra lui dar și așa tot scapă, nu stă, fuge, este rebel și apoi are părinți!...

- Hai ! Și ce vroiai să spui cu asta, că doar nu ne-am întâlnit aici să vorbim despre promiscuitatea vieții ?! se ofuscă Coca.

- Dragă, vroiam să spun că până și copilul ăsta a răs de mine!... se agită Lili în canapea, vădit nerăbdătoare să-și depene povestea fără întreruperi.

- Cum?! se interesară dintr-odată amândouă.

- Pedalând pe lângă mine și ținându-și ritmul cu al meu, îl întrebai: Părvule, de unde ai bicicleta?

- Mi-a dat-o un om să dau și eu câteva ture... răspunse el fără chef, întorcând capul într-o parte și privind undeva în zare. Bănuind care este costul turelor, îl descusui despre părinți:

- Taică-tu lucrează acum?

- Nu, doamnă, că l-a dat afară de la Rosal alde *Picior de Lemn* ăla! zise el pedalând așa de încet încât bicicleta aproape se ondula.

- De ce?!... insistai.

- Așa a vrut el, ripostă copilul, obișnuit cu interogatoriile și răspunsurile în coadă de pește.

- Păi, cum, măi?! A venit Prigoană de la București la Urziceni și a zis: ”Bă, pă Pârvu ăsta de mâine să nu-l mai văd p-aici!”?...

- Da, da! Chiar așa a zis, vă jur! se prinse micul hoț în joc, luându-și o mină serioasă și făcându-și semnul crucii grăbit de la stânga la dreapta și cu cealaltă mână pe ghidonul bicicletei. Am abandonat întrebările care oricum erau în van, lăsându-l să-și facă turele iar eu mergând de acum la pas, căci obosisem. După un timp îl aud în spatele meu râzând zeflemitor:

- Doamnă, dar de ce alergați?!

- Așa vreau eu, îi răspunsei sec încercând să nu dau frâu liber sentimentului de enervare care mă cuprinde de fiecare dată când cineva mă întrebăă asta.

- Vreți să slăbiți?

- Da...

- Vreți să nu îmbătrâniți?

- Da...

- Da ce, doamnă, vă pune cineva în vitrină?!

Asta era prea mult, așa că m-am oprit, și făcându-i și lui semn cu mâna să stea, l-am atenționat să nu fie obraznic. Prefăcut, schimbă tonul și, devenind respectuos, continuă:

- Doamnă, eu știu leacul și ca să slăbiți și ca să nu mai îmbătrâniți!

- Uite unde era oracolul!... mă împăcai eu.

- Doamnă, trebuie să mănânci, în fiecare zi, cele mai mari bunătăți ale lumii și când mănânci așa ceva nu mai mori niciodată!...

- Adică, ce?!

- Păi, doamnă, zice așa că: dacă mănânci *noni* nu-ți mai cade părul și nu mai faci riduri, dacă mănânci *gojii* nu-ți mai cad dinții, dacă mănânci *kiwi* nu-ți mai trebuie niciodată ochelari, dacă mănânci *maracuja* te simți fericit, dacă mănânci *guava* nu îmbătrânești, dacă mănânci *aguaje* slăbești și dacă mănânci *acai* capeți o energie de poi zbura asemeni îngerilor!

Parcă spusesese o poezie, un crez sau ultima rugăciune seara la culcare.

Stăteam în fața lui și îl priveam uluită, pentru fiecare fruct avea o altă expresie a feței, se minuna, ochiii i se dilatau,

privirea se înalța peste mine, tot mai sus, brațele i se deschideau în gesturi largi... Amuțită l-am privit atunci atent, era slab dezvoltat pentru vârsta lui, la cei 14 ani arăta ca pentru 10, palid, numai piele și os, avea totuși niște ochi vioi și vicleni, mișcările îi erau agile și furișătoare, întreg aspectul lui personifica sărăcia și foamea duse la extrem!...

Aproape șoptind l-am întrebat:

- De unde știi tu de toate bunătățile astea ?!...

- Doamnă, par eu așa amărât, mi-a răspuns victorios, aproape batându-se cu pumnul în piept, dar să știți că sunt umblat... eu am ajuns până, hăt, la Fetești, am văzut Dunărea... am vorbit cu marinarii, unul chiar mi-a promis că la vară o să mă ia cu el pe vapor și o să-mi dea să mănânc multe fructe din astea până o să mă satur și n-o să mai vreau eu !...

Văzând că Lili devine tot mai înflăcărată, Coca o întrerupse:

- Dar de unde ți-a venit idea că râd copiii de tine?!

- V-am spus că la început avea un răs zeflemitor, răspunse Lili rămasă încă sub impresia celor relatate.

Mâncau acum tăcute, ciugulelile lor făcând, parcă, un tandem cu tic-tac-urile pendulei din perete. Timpul! Meditația le fu spartă de Nașa:

- Pe mine, zise ea, povestea micuțului mă duce cu gândul la *Flori de mucigai* a lui Arghezi, unde urâtul se împletește cu frumosul creând existența umană!...

- Oricum, de fructele astea nici eu nu am auzit! conchise Coca.

- Dacă nu ai ajuns la Fetești, ce să-ți fac ?! o tachină Nașa.

- Auzi, Lili, reluă Coca, pe tine te-a surprins nu te-a surprins băiatul ăsta, dar eu era să mor de inimă săptămâna trecută la Techirghiol!...

- De ce, draga?! se interesară Nașa și Lili.

- Păi știți că eu în fiecare an fac băi de nămol și plante la Techirghiol, ca să-mi ameliorez blestematele astea de dureri de mijloc și spate care mă țin înțepenită și mă vor omorî nu alta... ei, și într-o vineri mă duc la biserică unde se ținea slujbă de Sfântul Maslu.

Acum Coca se ridică, își potrivește papucii în picioare și rămase așa, gesticulând ca pe scenă pentru a fi cât mai convingătoare.

Biserica era cam goală, așa că am observat ușor prezența unei femei micuțe, slăbuță și foarte evlavioasă ce batea mătânii la icoana Sfintei aproape neconținut. În timpul slujbei ne-am apropiat amândoua de părinte și am îngenuunchiat atingându-i patrafirul în așteptarea ungerii cu Sfântul Mir... Eu abia am putut să mă așez în genunchi dar credința în puterea de tămăduire a Sfântului Maslu îmi dădu puteri. Coca făcu semnul crucii continuând: La un moment dat această femeie a început să se agite rău, se ridica și cobora ca un automat, apoi din ce în ce mai tare, a început să se dea cu capul de pardoseala de piatră, se lovea cu putere de răsunau în tot locul pocniturele, striga, dar ce strigăte!... niște răcnete urmate de grohăituri... Prima reacție a fost să mă feresc, târându-mă în genunchi în spatele părintelui care continua, în tot acest timp, să citească rugăciuni și să îndrepte spre bolnavă crucifixul, apoi m-am pomenit prin biserică mergând în patru labe, cu o viteză de nedescris, uitând de dureri de spate, uitând și să mă mai ridic în picioare, căutând numai disperată, să mă ascund, să nu mai văd, să nu mai aud!... Părintele se ruga, se ruga și iar se ruga, când, într-un final, femeia a început să se îndrepte și, încet-încet, chipul său răvășit a căpătat aspect uman... Eu,însă, ajunsesem atât de speriată, că într-un timp m-am auzit strigând, în mijlocul bisericii și în plină slujbă: *”Încetează, taci odată !...”*

Înfierbântată, Coca tremura ușor și aproape căzuse în genunchi, retrăind momentul.

Un timp celelalte două o priviră meditativ mestecând câte un fursec, apoi nașa tuși scurt după o ultimă îmghițitură purtată cu greu pe gât :

- Da, am auzit și eu de astfel de persoane, dar m-a ferit Dumnezeu să văd pe vreuna, am înțeles că este un spectacol groaznic!...

- Spectacol spui?! tresării Coca, deci tu nu crezi că femeia aia putea fi posedată de diavol?!...

- Dragă, în primul și în primul rând, că eu sunt *fată de preot*, răspunse Nașa cu vocea autoritară, eu nu cred în *diavol* și apoi ce este cu invazia asta de *diavoli* ?! Cum își găsesc ei sălaş numai în femei, că de exorcizări la bărbați nu am auzit?! Părerea mea este că în femeile astea *diavoli*! sunt legați de nebunia lor, de epilepsie și câte alte slăbiciuni și dezechilibre. Extremele și abuzurile duc la astfel de manifestări și eu mai cred că tot pe linia asta se înscriu și femeile ce se întind pe jos în biserică cerând preoților să calce peste ele... dar intrăm în altceva despre care nu vreau să vorbesc acum.

- Ai dreptate, continuă Lili meditativă, de parcă, intrată în altă lume, nu ar fi auzit ultimele cuvinte ale Nașei, de ce numai femeile sunt posedate, de ce nu și bărbații ?!... Poate pentru că femeile sunt mai slabe ?!...

- Sau poate că bărbații sunt însuși *diavolul*! presupuse și Coca, continuând: în fond femeile ajung în pragul nebuniei ăsteia din cauza bărbaților! Mai bine lor le-ar citi popa rugăciunile!...

- Daa!... Că și găsești picior de bărbat în biserică! Și dacă vin, vin tot ăia de-s *buni* în fața Domnului! trase Nașa o linie, adăugând apoi, pentru a schimba discuția:

(continuare în pag.7)

George Theodor Popescu

SIMPLE ROSTURI DE ZICERE

“când ne-au durut cuvintele întâiu”

I

Atât de tristă defăimare
și-atâta moarte-ngăduie lumina

ORB-mi se sting sărbătorile în sânge

Voi glorioase dimineți ale copilăriei,
sunt umbra căzută-ntre cai?

II

Cum caii de ham
înverzite muscele visează,
întrucâtva cuvintele mele
Cum în coline macii,
un mai aprins dor de moarte trădând

III

les în răscruci
în vântul geamăn
să desluțesc în ierburi sens
Visez la satul meu ca la o davă
în ochii tăi înmugurind ades

IV

Invins, îmi sprijin sufletul
în țărmerii acestei clipe
Cuvintele - numai rodind
împotriva tristeții
ar mai putea avea chipul tău

V

Și cum ne iubeam
în albia râului încinsă, părăsiți
- doar Duhul Câmpiei în preajmă,
am deprins a vorbire cu tine,
cu-vântul

VI

Cu Decebal
sinucis la rădăcina cuvintelor,
poezia mea-i o dâră de sânge
în iarba crudă
Jur-împrejur zori umezi

VII

Trup înfrângerii căutând în grabă,
veacul scui pă mărunte adevăruri mortale

Besmetic destul,
trag după mine umbra obosită a lumii.

VIII

Imbătat de primejdii
sorbit de-o lumină făr’ de moarte
fără iluzii – deci liber
vâslind eretic.
Cocorul alb-în noaptea albastră

IX

Ci eu în vremea aceasta,
muream câte puțin cu fiecare din voi,
dar mai ales,
în numele vostru, mistuindu-mă
clipă de clipă
fâlf – fâlf
gladiator învins – redat în sfârșit
mie însumi

X

Aud
prin somn
cum se sparge
chipul cel de mâine al zilei,
în bucăți
Din tot ce-ai fost
n-a mai rămas decât
cadavrul unei stele

XI

Văslesc ușor, în aerul rece și pur
- printre mesteceni
într-o dimineață ireală –
cu un sentiment de părăsire
de parcă viața mea ar fi
o părere
Susură lumina în rănile mele

XII

Orb –
iluminat de ierburi,
apun în cuvinte
Mai dureros ca o corabie ninsă
surpă-n mine trupul femeii din vis

XIII

Mai abruptă cădere
lumina
în inima poetului
seara când
fascinat
îți linge rănile de peste zi

XIV

Murisem –
din timpul vieții.
O tristețe fără margini
condiționa absurdul
Umbra pe care-o face
mireasma florilor de salcâm
cu ulița muscalilor
nu-i decât un mesaj-
La îndemâna rânșailor.

XV

Surâs oblic,
învolutat.
Încredințându-mă
că “erorile ne aparțin”
mă agăț
de conturul crispat
al lunii.
Tot o mână-ntinsă
și-un alean-
cerșetor la cap de pod.

XVI

Printre cărunte
oase de corăbii
susură subțire
verdele său trup

Nălucă oacheșă...
Eula arde
în ochiul unui pește

La umbra mării
leagănă speluncile verzi

XVII

Ay, ay, ay
tu pasere friguroasă
cânticul tău albindu-mi oasele

Ay, ay...

tu pasere
nu mă mai adumbri cu plânsu-ți

XVIII

Orga de mesteceni
picură lumină
în inima mea
Printre vitralii
chipul tău
curge în sus
într-o cascadă de lacrimi

XIX

Piatra lunii,
serenissima,
fulgeră mirifica noapte

Singur...
mut cu privirea basilici
lângă inima ta,
aburind-o

XX

Umilindu-mă,
cu un șir nesfârșit
de zei impietriti
în hotarul de fum
al toamnei
- septembrie
inversă zidire de lacrimi

XXI

Bucovinit,
mai rătăceam azinoapte
singur pe străzi
în Cernăuți

... până în zori

când umbra amară
a lui Eminescu
care mă urmărea,
a dispărut

XXII

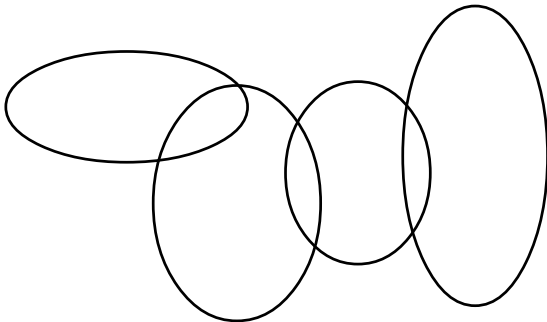
Cum răasai,
întreg Bizanțu-și varsă către mine
alaiul de sclipiri arome și finețuri
încât sufletu-mi anahoret
abia de poate să le-ncapă

Și-atunci,
mă dor pe mine însumi
în cuvinte,
amăgindu-mă iarăși...și iarăși.

XXIII

Și dacă,
nesupus și viril aerul răsurilor este -
și noi,
asemeni lor respirăm în voie
cu toată ființa –

atunci, în adevăr, Drumul Întoarcerii
trece prin inima ta,
și către sfânt ceriul tău
adastă sufletul meu

Petre Ioan CREȚU

Câteva poeme din volumul „Acoperișuri”

nu știu de ce

de un timp
toate lucrurile din jurul meu
au început să mă părăsească
m-am trezit deodată
între două oglinzi
glisând dintr-una în alta
într-o dezordine perfect browniană,
fără lucrurile
cu care m-am înfrățit de-o viață
pe care le-am îndrăgit le-am iubit le-am urât
în jurul meu doar
liniștea care îți doare auzul
și simt cum îmi înnoptează privirea
cum încremenesc în întuneric
e ca și cum
ai deschide o conservă de timp
și ai realiza
că înainte de a te naște
înăuntrul cutiei ai avut cuib,
la dracul zici deși
ai locuit în locuri și mai rele

acum nici nu știu ce îmi
lipsește mai mult,
poate pantofii maro comozi și moi,
poate cărțile de tarot, poate laptopul,
poate că tu îmi lipsești cel mai mult
iubirea mea târzie venită la apus
cu zarea zvărlită
ștrengar peste umăr,
peste sânii tăi rotunzi
îmi este dor și de câmpia din mine
de poeziile scrise scrâșnit
la marginea patului
în insomniile cumplite ce-mi biciuie trupul sfârșit,
de chitara cu griful plesnit
mai mult o relicvă
de mine
de mine îmi este dor de mor

și dacă tot am fost părăsit
am să pășesc și eu în urma celui alt
așteptând un moment prielnic
să te fur iubit
deși
știu că ești obosită
și uzată un pic

până atunci am să scot
din lada de zestre a mamei
sticla de vodcă rusească
ascunsă acolo de tata atunci când m-a văzut
sărutând prima oară o fată pe drum
și am să beau până când
am să mă contopesc cu eu
cu celălalt eu

Anatomie 2

mi se pare lung tot mai lung drumul
construit cu mîgală de la o coastă la altă coastă
până la umăr
apoi până-n călcăie
între timp am devenit eroul
tuturor întâmplărilor de-a lungul acestei
șosele de coastă
cu tărfe multicolore sădite pe margine
în scroburi săpate din timpuri apuse
la umbra lor cresc povești aberante
și când se vor face cât luna de mari
vor umple de poeme cărțile toate
încă nescrise de poeții lunatici
cu oftica în piept ca o gheară flămândă

cineva a îngropat în mine un avion
prăbușit într-o aripă moale
apoi i-a înfipt un ac cu gămălie în ceafă
să nu mă doară în somn
avionul cu o singură manșă
acum locul este marcat cu o pată mare
de transpirație
iar pielea îmi e deja în stare de aripă
și țipă în mine pruncul promis
și pietre curg pe povârniș

cândva mi s-a spus
că am viața neagră în cerul gurii
și nu prea am înțeles mare lucru
doar ție îți înflorea carnea
roșie și nesperioasă ca o gulgută
acum plouă îndrăcit peste față
peste picioarele grele bolnave de gută
îmi decupez din ploaie un șezlong
mă așez și privesc la dansuri și iele

m-a zdrențuit timpul rău
ca pe o cârpă
fac doi pași înapoi îmi umflu pieptul
și mă salut cu voce înceată

- abia mă mai aud din câmpie respirând
și roua îmi cade oblic pe față

Neînchipuite

unde-mi sunt cuvintele nescrise până acum?
pare ca și cum ar fi undeva într-un sertar la dospit
ca un privilegiu
sau în butucul de plop
pus la topit înainte de a fi tras în hârtie
prin care colcăie viermi uriași
mai mari decât degetul mare
mă uimești îți zic
și-mi cade întuneric virgin
peste ochi
peste mână și buze

îmi este greu să mă deschid
mă prind de un gând și trag de mâner
până când se face noapte
până când se face iar dimineată
în neliniștea mea

tu lași ușa de la intrare larg deschisă
să intre aerul rece să intre poștașul
poate se va nimeri și un vers bun
pe care să ți-l scriu
prins într-o inefabilă uimire
cu mâna pe clanță
și cuvintele care-mi plesneau
printre dinți cu atâta candoare
vor răsări sub tălpile papucilor tăi
ca niște găște albe și mari
cusute de mână
pe preșul de gumă

se pare că sunt cel mai posedat om
de cuvinte nescrise
poate sunt un norocos
deși doar tu mai ajungi tiptil în ochiul meu

Liniștea din trupul florii

cum stai cu tâmpla înflorită
în roz și alb
lipită cast de sufletul meu
și te auzeam fulgerând lumină albastră
și te priveam luminând
peste umbre de foc
și dintr-o dată am știut
că nu-mi trebuie aripi să zbor
doar am ochi orbi cu care visez;
că nu-mi trebuie ochi să visez
doar am buze mute cu care cânt;
că nu-mi trebuie buze să cânt
doar am urechi surde cu care aud
liniștea care transpiră odată cu ceața
oricât ai vrea tu nu te mai poți uimi niciodată
așa cum stai cu tâmpla înflorită
lipită cast de rana dintre coaste

cum stai cu tâmpla înflorită
în galben și roșu sângerând
și cum îți sprijini fruntea înfrunzită
de-o floare a soarelui
tot mai palidă și plouă oblic în noi cu polen
acum e timpul îți zic
fii pregătită să-ți arăți sânii lăptoși
printre gânduri zăbrele și vise
doar știi că cel mai greu ne este
să lăsăm cumva în urma noastră
o dâră subțire cum că am fost

ai să strivești desculță strugurii copti
în toamna boțită vopsită în mov
din casele albe din paie și lut
miroase a vin și miroase a zeu
tu citești din Freud deși

mai bine
adu-mi ceva de băut și cântă-mi încet
ca un contrabas burtos
pe o singură coardă
cântecul acela despre
cum în visele mele grele și reci
violam femeii proletare
sau zâne cochete

deasupra mea deodată s-au adunat păsări
și m-am întrupat în copilul nătâng
pierdut
printre anotimpuri târzii și poeme rebele

Copil din crin

pe mine mă străbate drumul de fier din ochi și până în talpă
șine de cale ferată ca niște corzi imense de țambal
eu sunt poetul surd cu ochii însămânțați căprui în zare
în carne îmi crește umbră ca un ghemotoc de întuneric
tu ești zmeul pentru care nu mai am sfoară și te tot înalți
ești pasărea pictată în fereastra postului de miliție din sat
și coastele îți sunt zăbrelele ce-ți ține plânsul ferecat

Dumnezeu e artist la trapez, la circul șchiop din Fayoum
câtă pădure am despicat cu pieptul cu drujba în rapel
mi s-a spus că m-am născut bătrân, desfrunzit, pe drum în
căruță
există un loc la marginea satului unde caii s-au împiedicat
și eu m-am născut
acolo bunicul a săpat o fântână de sete topită în adânc
unde îngerii strălucesc luminați trepte de foc și am plâns și
am sângerat
lemn sfânt petrificat în pruni eu feciorul cel născut din crin

trupul meu din sânge și durere făcut din care muști hălci
mari de fericire
îl vor crucifica cucii în asfințit oh, veșnicul mire al morții,
pruncul ascuns în sămburi de cireș

Clepsidra

mă doare cumva neputința mea
de a nu fi bobul acela de clar
picătura de rouă a nemurire
geometria culorii în cuburi de roz

mă doare cumva umbra călcată-n picioare
până la osul mustind de întuneric
am să mă alunec pe un țipăt de înger
călare pe un alt înger
la rândul lui și el călare pe un înger
până ai să înțelegi și-ai să mă ucizi
cu vină și ură la nesfârșit

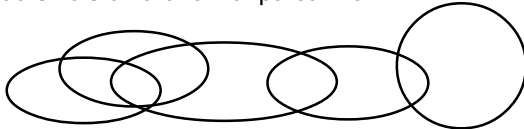
pe sub ochii miopi
revolta zvâcnește cumva în artrită
mă știai singur într-o casă de lut
stând la fereastră cu o cană în mână
cu o mângâiere în cealaltă mână
și fruntea era uscată de brumă
cu o rană în ochi, cu o uitare în suflet

amândoi știam că sunt
atât de multe lucruri ascunse în tâmplă
și auzisem și de starea de clepsidră
clepsidra din lut cu nervuri de os și argint
închinat în pecete de îngerii orbi
în ea Dumnezeu purta după el nemurirea
și un ochi de șarpe transformat în nisip

trecea un om pe drumul lui secret
umbrit de tufele de lauri
prin oase-i curgea frig
în suflet avea striviți crini roșii
la subsuoară îi creștea iarbă
din muguri de lapte
lapte negru de iapă în călduri

am văzut înaltul străfulgerat,
pentru o clipă am întrezărit în umbră
măinile mele ca niște frunze
prea mult sunt acasă par să-mi zică
și de nespus de singur, ca un mormânt
pus în așteptare pe o dungă de timp
mă doare mâna de-atâta singurătate
și ochiul se zbate sub tâmplă strivit

- mi-au smuls umărul din aripă cumva?

Lili BALCAN

Momente
din viața oamenilor
simpli de provincie de ieri
și de azi (II)

(urmare din pag. 4)

- Să vă spun o nostimadă. După simularea, din aprilie, a bacalaureatului, făceam un comentariu cu vecinii din bloc mai în vârstă, iar eu, în calitatea mea de profesoară de Limba Română, mă arătam desigur indignată față de nivelul slab de cunoștințe al copiilor din ziua de azi: "Dar e posibil, domnule, elevă în clasa a douăsprezecea să dea un astfel de răspuns?! Auzi! "Eminescu era așa de trist pentru că el și-a dat seama că nu a realizat nimic în viață și el își aștepta iubita ca să cutremure o barcă..." Unul dintre vecini, care fusese șofer, îmi zise: „Doamna profesoară, pe vremea noastră se făcea carte, nu așa ! Că dacă nu știai tabla înmulțirii pe sărite, te bătea și la școală, te bătea și acasă, *de-ți suna apa în cap*, nu alta! Uite, eu și acum, cât mă vezi de bătrân, că am 73 de ani, dacă mă scoli și noaptea din somn îți spun tabla înmulțirii pe de rost, o visez pur și simplu: opt ori opt șaptesnouă, nouă ori nouă șaisopt, opt ori șapte cinzecișidoi și toată, toată!... Iar de poezii nu mai zic... că și acum îl știu pe "El Zorab "

La pașa vine un arab

F...ut în cur și ras în cap...

Totuși, în toată *varza* care mai era în mintea lui, și-a dat seama că ceva nu suna bine și speriat a dus mâna la gură. A reluat, debusolat, încercând să repare... n-a putut... A mai încercat să-și aducă aminte cum este bine... tot n-a reușit...

Coca și Lili râdeau în cor ca după o descătușare. Nașa finalizează:

- Dragă, scade calitatea oamenilor! La un pol copii tot mai prost pregătiți pentru viață și la alt pol, hoții, mizerabilii tot mai abili, gata să atace în orice moment!...

Nașa parcă se aprisese și, lăsându-și la o parte farfurioara cu felia de tort, reluă:

- Nu vă mai spun că zilele trecute, un fost coleg de-al meu, profesor, în vârstă de 80 de ani, îmi povestea, de-a dreptul plângând, cum și-a dat ultimii bani din casă pe mâna hoțului crezând că este ofițer de poliție, victimă a unui scenariu ce ar fi păcălit pe oricine !... Dar, în sfârșit, ce să mai vorbim, că s-a făcut deja târziu!...

- Lasă, că nu-i târziu, interveni Coca, și mănâncă-ți felia de tort!

- Dar voi, reluă Nașa, chiar nu ați mâncat nimic! M-ați lăsat numai pe mine?!

Lili zâmbi:

- Da, tu îți poți permite , cu corpul tău de balerină...

- Hai, Lili, nu începe iar că mi-ai împuiat capul cu kilogramele astea! Ia mai bine un sendviș cu somon fumee și îl dai jos mâine pe stadion!

- Mă lași?! se fândosi Lili, înfulecând pe ultima sută de metrii.

Nașa trecu iar la cârmă:

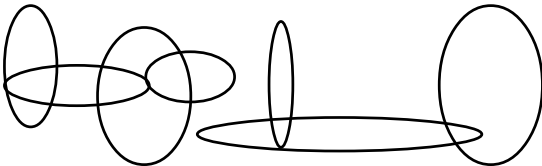
- Măi, dar s-a făcut deja ora 4! Lili, tu trebuie să ajungi la Urziceni! Eu zic mai bine să ne spunem la bună vedere! Am mai bifat o întâlnire și asta este foarte important pentru fiecare dintre noi!

- De ce? se mai opinti o dată Lili.

- Pentru că avem nevoie de comunicare, pentru că lumea toată este o comunicare, pentru că noi trei suntem o picătură într-un mare ocean de comunicare!

- Când ne mai vedem? se interesă la obiect lucida Coca.

- Fix atunci când dorul ne va chema! sună, ca un clopoțel, vocea Nașei, părăsind apartamentul.

DAN ELIAS ȘI BASTONUL LUI MAGIC

Pe limba întunericului,
În gura monstruoasă a haosului
Stă Dan Elias,
Agitând bastonul lui
Ca pe o baghetă magică;
Alături, lumea se face,
Iar nelumea scormonește-n oglinzi
În căutarea unui adevăr intangibil.

Când Dan Elias se sprijină în bastonul lui,
Numele femeilor pe care le-a iubit
Se ridică din abis
Pentru a trăi lângă el singurătatea,
Sau minciuna,
Care ne îmbată deseori cu un elixir
Ce seamănă uneori cu dragostea.
Când îl privii, deci, pe Dan Elias
Plimbându-și bastonul prin lumea bizară a
umbrelor
Să nu vă temeți;
Universul își vindecă rănila
Cu lumina sublimă a poeziei lui.

03.03.2015

Dumnezeu nu are chip... ,
Și totuși noi îl cunoaștem,
Îl vedem zilnic în surâsul unui trecător pe stradă,
În arborii înfloriți,
În cerul limpede care poartă sufletul nostru
Pe umerii diafani ai soarelui – viață.
Știm că este EL,
Dar uneori îi refuzăm dragostea,
Care poate fi plecarea noastră definitivă
În culorile sublime ale florilor,
În iarba care nivelează imperiile,
În cântecul simplu al sferelor,
Ce vindecă nebunia
Din ochii celor care se nasc.

07.03.2015

Am visat un înger,
O femeie cu pielea de înger
Și viața mea s-a colorat în roz,
Apoi femeia – înger a devenit femeia-diavol,
Iar universul meu a înghețat;
O ceață întunecată i-a diluat substanța ...
Și nu mai visez.

Știu acum că femeia–înger
Există în coconul ei întunecat
Și atunci când o atingem cu visele noastre
Ne consumă lumina din priviri ...
Dar nu ne pasă;
E dulce otrava pe care o bem însetați.

19.03.2014

Uneori mi-e teamă de mine însumi.
Aș putea să-mi plasez
O supernova în evoluție chiar în stomac,
Să vin în lumea voastră
Și ... bum!!
Visele trăite sau încă nevisate
Vor pluti spre altă dimensiune,
Unde alți oameni își vor hrăni cu ele speranțele.

Uneori teama asta a mea stârnește
Aurore boreale pe cer
Și atunci îmi puteți privi sufletul,
Expansiv și exuberant,
Dar ... nu-l veți înțelege !

19.03.2014

TRACTORISTUL

Tractoristul este ființa aceea care seamănă
dragostea
În sufletele chinuite și aride;
Tot el omoară moliile
De pe aripile albe ale luminii
Cu un insecticid așa de sublim
Încât acestea încremenesc pe vecie
Între două undulații succesive.
Poate fi bețiv,
Afemeiat,
Bogat și sărac în același timp,
Dar pe mantia uriașă a bunului Dumnezeu
Se plimbă fericit cu tractorul lui,
Sau lucrează,
Sau moare în numele vostru,
Ori poate visează o lume
Care capătă culoarea visurilor lui.
Mă numesc F. M. Ciocea,
Tractoristul...

02.07.2014

F. M. Ciocea

Aproape straniu

Mă uit, în zare, la egretele albe,
la malul estuarului,
nu se anunță nicio schimbare.

Lunile înverșunate trec,
încă nu bați la ușă,
în streășină, zăpada persistă,
în timp ce eu stau și-ți aștept pașii.

Sub o lună gotică
și fiecare clipire de stea,
prin pădurea de șoapte,
ușor confuz, dar rezonant,
noapte de noapte,
niciun sunet nu se pierde.

Încerc să nu mă gândesc
la distanța și spațiul dintre noi,
dar există momente
când ești atât de aproape,
aproape straniu, atât de aproape,
mai ales atunci când,
spre mine, plutesc, în aer,
curbe delicate ca vălurile picăturii,
adieri de gânduri,
miresme și brize de umbre dense.

Acolo, aproape, atât de aproape,
treci, cu mine, pe sub arcada
ramurii noastre de măr,
precum un cântec,
mi-alungi neliniștea din mine,
îmbrățișați la marginea timpului,
zâmbetele noastre se ating,
fără putere sunt la atingerea ta,
două lumini care
redobândesc desăvârșirea.

Atunci, acolo, atât de aproape,
îngerii s-au adunat,
precum mâinile tale
împreunate cu ale mele.
În sunetul acelor aripi ușoare
bătea un contrapunct ritmic,
în timp ce tu, încet, încet,
ai zburat de la acest pământ nins,
de la acest pământ stins...

Irina Lucia Mihalca

Din Fondul documentar al Bibliotecii Municipale „*Constantin Țoiu*”
Fondul Constantin Țoiu

Jurnal intim (XI)

(continuare din numărul trecut)

(Din carnetul cu pătrățele maronii-cenușii)

Eu - Eu sînt părintele tău, tu soarele meu, cînd mă luminezi
- Și cînd e noapte, ce faci? Pe unde umbli... (*scris pe coperta 2* - n.n. A.B.)

Vrăbile sburînd peste miriștea neagră, în sbor jos, aripile beige ce lumineau în soare cînd stolul se întorcea...

Locotenentul de aviație dela Tecuci care o iubea pe Sulamita cîntăreața dela localul *Mon plaisir* . Venea dimineața cu un *Fleet* (Potez) (*tip de avion din flotila română în 1937* - n.n. A.B.)și cu gornistul escadrilei în carlinga din față.

Titlu
(din balada Toma Alimos)
Cade timpul răcoros

Vocile din bărăgan (cîrciumi) toamna, turburel, țambal – obor de vite - voci de (...) ascuțite, disperate (pentru Cazaci)

Lumea devastată. Au rămas doar găinile și pui care ciugulesc (farfurii – ferestrele deschise)

Prizonierul propriei culpabilități. Vinovăția ca motor.

S-au cunoscut în frig – pișoarele – senzația de ud -

„Dacă pornesc dela premisa că mi se rupe”

„Ce ne facem cu cîinii ?”

Cain – tatăl unei filiații de criminali.

„Sexualitatea nu duce la nimic. Nu este imorală ci neproductivă” (Camus)

„Mi-e frică să fiu fericit”

Muzeologul care își face incroiabila casă la Văleni. Poarta de lemn uriașă. Gardul (fațada) de piatră. Un puț țărănesc cu ghizd de lemn. Pe jgheab și-a pus o mușcată și în puț (ghizd) nesăpat – în lada ghizdului a făcut o cușcă de cîine (sau cocină ?)

O englezoaică bătrână cu păr alb, fustă roșie, ten stacojiu cu urme de săpun pe piele – albă – răspîndind un aer de prospețime. O conduce un bărbat înalt, osos, cu spate lat, adus – (pleșuv). Se distingea de restul trecătorilor. Curățenie – alură british.

Scurte metraje – memorie a amănuntului, dezvoltări tîrzii. Cînd a strivit gîngania pe trunchiul cojit, pe care era un 8 roman. Sentimental. Distrat în timp ce asculta (aniversarea) a strivit gîngania – tresărind apoi de ce făcuse.

O posesie: cînd, scriind, surprinzi lucrurile în mișcarea și realitatea lor adevărată – un gest, o fizionomie.

Titluri
Trompete după amiază (un cîntec american)
Cade timpul răcoros
Trandafiri roșii pentru o doamnă tristă - o romanță

În fața nedreptății destinului nu pot să protestez altfel decît lucrînd, scriind.

Mozart

„L´oeuvre d´art c´est l´épée de archange et il fout qu´elle nous transperce”

(Georges Pompidou, într-un interviu din „Figaro littéraire”) arta este... „le meilleur témoignage que nous puissions donner de notre dignité (idem) ...La littérature... est le moyen de rester debout (Butor)

Nici nu vrea să intre în raza respirației lor

Stig Dogermen, romancier suedez care s-a sinucis la 31 de ani în garaj, gaze motor - „Je suis a tel point l´éslave de mon talent que je n´ose pas m´en servir, de peur de l´avoir perdu” (sterilitatea).

„trecînd de un anumit prag, frica devine un ideal”
- „lumea micilor cățeluși”, a obiectelor ostile și a pasiunilor vinovate

Care se învolutează cu tăcerea în sufletul torturat; Acolo zace substanța (Richard II, act IV Scena I)

Avea un glas de om care vorbea de mult, cu o rezonanță puțin bătrînă, din gușă – un glas care trecuse dincolo de mîrîieli.

Pompierii prin ploaia deasă, în mașina roșie, cu căști lucitoare pe cap.

Demonul observației exterioare și interioare

Urna de cenușă așezată pe un tren

Grija lui unde o să fie îngropat. De murit mori oricum, asta nu te privește, dar ce mă arde e unde voi fi îngropat – de asta depinde totul.

1968 (*scris cu pastă roșie, nu cu cerneală albastră, ca notele – n.n. A.B.*) Cîrciuma verde de pe Furnica, bețiv cu acordionistul țigan – 11 ani și celălalt, prietenul lui – copil – beția cu copii (Fănuș) sub balconul verde.

Citatul din noul testament Mesia învățat dela paracliser, le-a uitat pe toate numai pe acesta nu.

- Ce beți voi ?
- Sirop.
- Ce marș știți ?
- Un marș de nuntă sau de înmormîntare.

A roșit de plăcere sau de rușine.

Se uitau unul la altul. Unul a căpătat expresia celuiilalt. Pe stradă cînd trece cineva și te vede supărat.

Privind zăpada: se gîndește cum sunau nucile copiilor de moș ajun, bătute (trăistele) de genunchi la răspîntie...

- Trebuie să avem grijă de sufletele noastre.

Nu ne vedem, pentrucă ne vedem prea mult pe noi.

...Și multă vreme își rumegă succesul...

- Nu te arăta atît de deștept cît ești. Mai păstrează o rezervă...

O satisfacție posomorîtă.

Prin definiție, sau prin structură, un om de talent trebuie să fie un om rău (?)

Leonardo da Vinci
Calculul rezistenței materialelor studiul asupra arcului Notează: „O forță cauzată de două slăbiciuni”
- Apropos de unele rezultate surprinzătoare ale caracterului.

Scriem din minusuri, din lipsuri, din ceeace am fi vrut să avem și nu ne-a fost dat să avem. Ne închipuim cum ar fi fost dacă n-ar fi fost.

Trecea pe o stradă prin întuneric și a simțit deodată un miros de proaspăt de brad, era un gard nou de șipci (plouat)

și se vedea albicios prin întuneric și mirosea a brad (senzație instantanee).

- Dela o vreme, nu mai am prieteni, și de telefonat îmi telefonează numai indivizi care greșesc numărul – voci răstite, alo I.REBUL C.PCT ? Chestii de-astea, voci speriate, de grabă, de lucru, năuci.

- Mie, cele mai bune idei îmi vin cînd îmi fac pantofii cu cremă.

Vorbea despre scriitori ca despre niște frați mai mari plecați de mult în străinătate și care trebuiau să se întoarcă o dată și odată, alții, de nerecunoscut, plini de cadouri nemaipomenite, și triști, neapărat triști și dezamăgiți de atîta umblet prin lume și de ce aflaseră ori cunoscuseră ei.

Toamna cînd plouă, se vede cel mai bine (spre iarnă) lumea prost îmbrăcată. Vara mai merge, ai puține pe tine, dar în pragul iernii, pardesiile, paltoanele... Mizeria vestimentară din tramvaie, cîrciumi, tutungerii...

Un bătrîn vorbește cu mobilele stil strînse de o viață.

Se detestă cordial.

Europa cîntă colinde (la radio)

1 ianuarie 1967.
Bon départ – je l´espère ! Să fii mereu într-o bună formă fizică. Renoncer ! Je suis deja vieux !

Pietre ninse. Plimbare cu Nichita Stănescu prin curtea muzeului arheologic. Urmele păsărilor pe căciulile de zăpadă care le acopereau (o crustă de zăpadă care îngemănase sus două pietre alăturate.)
Garajul întunecos cu cutiile de ulei – unde am urinat. Mormîntul
Grafia pe piatră clară în decorul înzăpezit.

Un scriitor trebuie să fie și în cer și pe pămînt și pe linie.

Bătrînul care vorbește în argoul lui din 1930 - „Vasi” - „Ei, nea Caramboale, a fost o jale”...

Cu simpatica și democratica dezordine franceză.

Băiatul care notează (observații) frizează realitatea.

Mort de treaz.

(urmare în numărul viitor)

DEPRESIE

De ceva vreme umblu
Ca un hohot de plîns înăbușit
Printre oameni.
Nu pot să plîng
Că aş inunda orașul
Nu pot să strig
De milă, să nu vă asurzesc pe toți
Cu durerea mea.
Înăbușitul hohot umblă prin mine
Din casa Sufletului
Către ficat și inimă,
Dinspre nesomn către stomac
Și se cuibărește în gât
Sub formă de nod dureros.
„ de ce ești atît de tristă?” mă întrebi
Ahhhh, om blînd și frumos,
Atâtea aş vrea să-ți spun
Atâta nevoie am să mă descarc
Dar, tare mă tem, că după aceea
Voi fi nevoită
Să teucid.

Margareta

Florăria din centrul vechi

1

Polca lui Dvorak umplu dormitorul, trezind-o pe Mirela dintr-un vis prea frumos ca să fie adevărat. Alese „Palatul păpușilor stricate” ca muzică pentru trezirea de dimineață nu pentru că ar fi arătat ca vreun palat casa ei, ci pentru că, atunci când se trezea, parcă și ea se simțea ca o păpușă stricată. În plus, melodia era vioaie și mobilizatoare, fără a fi stridentă. Pentru a-și reveni la starea funcțională, făcea, chiar înainte de a coborî din pat, câteva mișcări ușoare de întindere, de rotiri de brațe, picioare și gât. Abia apoi îndrăzne să coboare, rostogolindu-se mai întâi pe o parte, ca să nu forțeze coloana, așa cum o învățase Ludmila în orele de aerobic. *Hm... a fost o vreme când nu-mi calculam mișcările, ba chiar mă contorsionam în fel și chip, fără să-mi pese de urmări. E trist când începi să te gândești la astfel de lucruri.* A fost și o vreme când, la auzul primelor sunete ale soneriei ceasului, sărea direct în picioare, fără nicio trecere, de teamă să nu adoarmă la loc. Pe atunci, avea program făcut de alții, pe atunci încă se mai temea de piciorul portarului, pus cu hotărâre în ușă. Acum, programul și-l făcea singură. Dar ce-i curios e că, acum, uneori își impune să se trezească la ore mai mici decât atunci. Că doar deh! E afacerea ei.

Chiar astăzi, ceasul sunase cu două ore mai devreme decât de obicei. Azi trebuia să deschidă mult mai de dimineață, să pregătească aranjamentele, să verifice dacă fetele au respectat mesajele de pe cărțile de vizită, conform comenzilor, dacă băieții sunt pregătiți pentru livrare, dacă... Azi e 8 Martie. Aia vor lua cu asalt florăria încă de la primele ore ale dimineții. Toți vor, toți se grăbesc. Măine va fi din nou liniște. Cu asta nu se putea împăca: de ce oamenii oferă flori numai la zile convenționale, sau cu precădere atunci. Florile trebuie să facă parte zilnic din viața noastră. În fine...

N-avea chef să coboare, dorind să mai prelungească pentru câteva clipe dulceața visului din care fusese smulsă brutal. Va să zică stimabilul inestimabil venise măcar în vis s-o sărute. Și să-i dăruiască flori. Un coș cu lăcrămioare, florile ei preferate, culese de prin grădini. Mai simțea încă în nări mirosul suav al florilor – el le spusese mărgăritare – și mai simțea atingerea fină, abia perceptibilă a buzelor. Nu fusese un sărut pătimaș, ci unul atât de... nu știa să explice. Parcă era mai mult un sărut al sufletelor. *Absurd! De o mie de ori absurd! Și totuși... Hai, mișcă-te! Și tu, stimabile, ia-ți mărgăritarele și cară-te!*

„Maaamaaa...” Asta era Pavarotti din CD-player-ul automobilului ei. Cu părere de rău, îi întrerupse cântecul pe la mijloc. Iar o s-o amendeze tembelul ăla de comunitar, c-a parcat cu roțile din spate în stația de taxi. Ce contează că-i 8 Martie? A mai pățit-o și altădată. S-o amendeze! Regulile sunt reguli și trebuie respectate. Chiar ea le spunea cândva foștilor subalterni că cine nu respectă regulile mici, nu le respectă nici pe cele mari. Și-apoi, trebuie să trăiască și Statul din ceva. De parcă n-ar plăti destule impozite!

De cum intră, mirosul cafelei îi gădilă plăcut simțul olfactiv. Așa o așteptau fetele mereu, cu cafeaua făcută, mai ales de când se prinseseră că, până la cafea, „mănâncă” oameni. Ca și acum:

- Carmen, ție îți place funda asta? Și bunica lega mai estetic sacii cu grâu, când îi ducea la moară. Dă-te la o parte, c-o fac eu!

Își propusese de atâtea ori să nu mai fie atât de implicată, dar nu reușea.

Poate clientul nici nu observa funda, că doar pe el îl interesau florile. Dar ea cum ar fi putut să-i ofere niște flori atât de frumoase într-un ambalaj de doi bani? Mai ales că nu erau deloc ieftine. Era conștientă și recunoscătoare de faptul că orice bănuț pe care îl plăteau oamenii – fie ei mai ajunși sau dimpotrivă, scotocindu-se după mărunț – contribuise la schimbarea în bine a confortului ei. Cu atât mai mult cu cât florile nu erau un bun de absolută necesitate și, la o adică, dacă tot ar fi trebuit tăiat ceva de pe listă, pe criza

asta instalată comod, venită și nemaiplecată, ca rușii în Cehoslovacia, dacă tot trebuia tăiat ceva, așadar, acestea dispăreau primele. Florile și cărțile – marile inutilități ale vieții noastre, cum gândeau unii, dar fără de care ea nu concepea că se poate trăi armonios. Cum nu putea concepe viața fără muzică. Așadar, clienții aceștia, câți au mai rămas, făcuseră, prin efort comun, ca ea să conducă un Volkswagen (nu că nu și-ar fi permis „Audi”, dar nu concepea să dai atâtia bani pe o mașină, când poți face lucruri minunate cu ei; cum ar fi să-ți umpli casa de flori în fiecare săptămână), tot ei făcuseră să se mute din garsoniera de la VII pe care o ocupase ani de zile, într-un apartament spațios, în bloc nou, cu portar la intrare, să plece de două ori pe an să viziteze locuri pe care le cunoștea numai din atlasul geografic și pe care nici nu visase că le va vedea pe vremea când era cercetător principal la Măgurele. Terminase Institutul de Fizică, a treia în an, primise repartitie republicană la Măgurele, în cercetare, muncise pe brânci, ulterior își luase și doctoratul în chimie (că nu strică să fie două specializări, mai ales că erau legate una de alta), își dăduse toate gradele științifice și, luată de vârtejul studiului, ajunsese să se creadă un om împlinit. Până într-o zi când a realizat că nu se deosebea, la exterior, cu nimic de vânzătoarea de la aprozar. O vreme, n-avusese ochi pentru lucrurile exterioare, complet absorbită de Rezonanța Magnetică Nucleară, joncțiunea p-n și alte mășcări asemenea. Când a deschis ochii, a constatat că asistentele din subordinea sa erau mai bine îmbrăcate, mai *înghiulate* și *îmbrătărate*, vorbeau despre concedii la mare, la munte, erau aduse de soți cu mașina, în timp ce ea venea cu autobuzul. Nu că aceste lucruri ar fi avut vreo importanță covârșitoare, nu le pusese niciodată pe primul loc, dar, peste momentul „trezirii” ei, s-a suprapus revoluția năvălită cu bocancii cu ținte în viețile oamenilor și ale instituțiilor. Institutul mergea din ce în ce mai prost, iar mafioții care vânduseră țara la fier vechi nici gând n-aveau să investească în cercetare. Și-atunci, în contextul atâtor tulburări ani de-a rândul și care păreau să nu se mai sfârșească, și-a adus aminte de pasiunea pe care o avusese încă din copilărie și pe care, datorită parcursului ei în viață, nu și-o manifestase deplin. Deși iubea artele și i-ar fi plăcut să se manifeste într-una dintre acestea, Dumnezeu n-o hărăzise cu nici un dar nici pentru muzică, nici pentru literatură sau pictură, dar ceva tot îi lăsase, oarecum tangențial și tot din sfera frumosului: pasiunea pentru și priceperea la flori, pe care și le manifestase încă din primii ani. Reușea să facă un aranjament superb chiar și din bălăriile de pe marginea șanțului. În satul copilăriei sale, aduna tot ce putea trece drept floare: ciulini, traista ciobanului, rochița rândunicii, ba chiar și florile acelea cu nume rușinos, cu referire la organul genital al țigăncii. Într-o zi, chiar adunase o mulțime de pe marginea șoselei, le strânsese într-un buchet și le oferise maică-sii. Prilej pentru tatăl ei să exclame: „Maria, ia te uită ce de p... ți-a adus fiică-ta!” Se supăraseră atunci, mai ales că ea nu știa că florile acelea poartă așa o denumire și nici nu înțelegea de ce niște flori atât de frumoase trebuie să aibă un nume atât de vulgar. Se supăraseră și îi trecuse, ca și atunci când a fost împiedicată să dea la „Horticultură” (că „nu-i de viitor”). Dar uite, până la urmă, pe căi ocolite, tot acolo ajunsese. Chit că nu prea înțelegea ce nevoie avusese să-și bată capul cu structura învelișului electronic al atomului, pentru a putea face un aranjament floral. Dar numai Dumnezeu cunoaște cu adevărat aceste căi și rosturile lor.

Plecaseră din Institut, nu fără unele regrete, dar hotărâtă să privească doar înainte. Își deschisese florăria cu bani împrumutați de la Bancă și acum se simțea bine în „raiul acesta în miniatură” cum îi spunea uneori. Voise să termine definitiv cu nostalgiile și alte chestii păguboase. Când i se mai adresa câte unul care îi cunoștea trecutul cu „doamna fizician” sau „doamna doctor”, îl corecta pe un ton blând, însă ferm: „Nu mai sunt nici fizician, nici doctor!” „Dar ce?” „Florăreasă, nu se vede?!” „Păi... și cum să vă spun? Doamna... florăreasă?” Zâmbea, fără să mai adauge nimic, dar în gând îl sugestiona: „Scoate banul și tac!”

Adevărul e că fusese o vreme când îi plăcea să i se spună „doamna doctor”. Ea însăși se prezenta astfel:

„doctor Mirela Staicovici”. Ce ridicol! Dar acestea erau regulile, nescrise dar mereu respectate, în Institut nu te puteai adresa decât cu gradul, cam cum e și-n Armată. Totuși, nu impusese nimănui modul de adresare. Doar o dată făcuse o excepție, când pusese la punct una dintre laborante care îi spunea simplu, fără titlu, „doamna Staicovici”. N-o deranja defel și nu dăduse nicio importanță faptului – nu le cerea subalternilor decât să-și facă treaba – și probabil nici n-ar fi dat în continuare, dacă aceasta n-ar fi provocat-o. Lavinia, căreia i se adresa pe nume ca oricărei laborante, a făcut greșeala ca într-una din zile să-i atragă atenția că ea e nevastă de preot și, în consecință, ei trebuie să i se adreseze cu „doamna preoteasă”. Mirela, cu nasul în electronii ei, habar n-avea ce hram poartă soții colegelor de laborator. Nici n-o interesa, cum n-o interesau bârfele lor pe care însă aveau grijă să le ferească de urechile ei, întrucât le interzisese de la bun început și știau că nu glumește. Când o auzise pe Lavinia, cu tonul nițel cam impertinent, impunându-i formula de adresare, scăpase din mână pipeta pe care tocmai și-o luase din stativ. După ce a pus-o pe doamna preoteasă s-adune cioburile, a înhățat-o de gulerul halatului, a lipit-o de zid și i-a spus pe un ton pe care nici ea nu și-l cunoștea: „Serios? Iar tu, de azi, mi te vei adresa cu „doamna doctor”? Și te asigur că, la mine, doctoratul nu s-a luat prin contact sexual, ci prin ani de studiu pe brânci și de muncă asiduă”. „Adică ce vreți să spuneți?”, bâiguise Lavinia rămasă cam fără suflu și roșie în obraji. „Exact ce-ai auzit! Ai fost cumva hirotonită și nu știm noi?” Se dusese miorlăind acasă, la părintele, să-i spună ce-a pățit, iar a doua zi venise foc și pară pe acesta, pentru că-și permisese să nu fie de partea ei. Relatase în laborator, chiar în prezența Mirelei, discuția cu el: „Deh, coană preoteasă – îi zisese părintele – de smerenie ai auzit? Și dacă n-ai auzit tu, să știi că a auzit ea de tine. E scris și-n carte: pe cel care nu se smerește singur, îl smerește Dumnezeu. Bine ți-a făcut! Tu nu trebuie să *spui* că ești preoteasă, ci să *arăți*, prin felul de-a te purta. Să mi-o prezinți și mie pe doctorița asta, să-i strâng mâna!” Mirela zâmbise numai în colțul gurii, întrebându-se ce-o fi zis popa în sinea lui, de ce i-a putut trece ei prin cap. Oricum, a rămas o vorbă în Institut: când cineva voia să-și evidențieze un titlu meritat, adăuga la urmă: „Și te asigur că nu s-a luat la mine prin contact sexual”. După incidentul acesta, le pusese pe laborante să facă o listă cu profesiile soților lor și, când voia să se amuze, li se adresa, după caz, cu: „doamna comandor”, sau „doamna frezor-rabotor” etc. Cel mai tare se amuza când îi spunea Rodicăi, o sfrijită, slabă cât un fus: „doamna boxer”.

Toate acestea erau departe acum. Rămăsese doar praful amintirilor și-al atâtor lucruri inutile de care ne împiedicăm în viață. De altfel, Lavinia și Mirela deveniseră ulterior bune prietene, iar între ele nu mai exista acum nici „doamna preoteasă”, nici „doamna doctor”. Erau, simplu, Lavinia și Mirela, atât, așa cum erau scrise în Cartea lui Dumnezeu.

- Zoe, de ce te holbezi, dragă, la mine? Pune și-adună frunzele care au căzut de la flori, mai e puțin și vor începe să vină clienții. Știi că nu-mi place să arate florăria ca după război.

- Mă scuzați, doamna Mirela, eu... știți... mă tot minunez de dumneavoastră. Să nu vă fie de deochi! Că tare bine arătați astăzi!

- S-ar zice că, în alte zile, arăt ca Muma Pădurii?

- Aaa, nu! Mereu arătați bine. Dar azi, nu știu... aveți ceva, o lumină...

- Ei, m-am pupat cu unul azi-noapte!

Fetele începuseră să chicotească, dându-și coate.

- În vis, dragă!

Un pic dezamăgită, Carmen prinse curaj:

- Păi dacă numai în vis, și arătați așa bine, cum ar fi dacă s-ar întâmpla în realitate?

- Marș la treabă, că vă jupoi!

Și maimuțele astea... apasă degetul pe rană.

(Va urma...)

Florentina Loredana DALIAN

Slobozia, 16, 17 martie 2014

(urmare din pag.1)

O vorbă proastă a academicianului Dan Berindei sună cam astfel: noi istoricii ne bazăm numai pe dovezi, pe documente. Ba uite că dovezi există, dar academicianul adormit în fotoliu și academicienii în aceleași roluri nu le observă dintr-un cumul de nerozii subsumate prea multor explicații inclusiv politice.

Eseul „Tradiții dacice de primăvară” („Helis”, februarie 2015) începe cu o frază absolut incriminatoare: „De ceva vreme încoace, latinomanii, care pretind că de la romani am fi moștenit totul, inclusiv graiul, sunt complet depășiți de noile cercetări în domeniu, iar teoriile lor fatasmagorice stârnesc nu doar nedumerire, dacă nu și ilaritate.” Sunt analizate câteva tradiții de primăvară, inclusiv „mărțișorul”, despre care ”latinomanii” îl atribuie tradiției latine/romane, demonstrație întemeiată pe un document dacic tradus de autor. Nu acest fapt vreau să-l menționez, ci măiestria filologului, a traducătorului. De unde cunoaște Adrian Bucurescu limba dacă, de unde cunoaște subtilitățile ei fonetice și de vocabular, bogăția omonimică a cuvintelor? Ei bine, le cunoaște și acest fapt este uimitor dincolo de strălucita demonstrație.

O lucrare monumentală de același autor este „Calendarul sărbătorilor dacice, 2014”. Format calendar de perete, cu 366 de foi nenumotate pentru un an bisect, 732 de pagini, cartea este o enciclopedie și demonstrează un anumit nivel al inițierii autorului. În Predoslovie, mărturisește sintetizator: „Reconstituirea Calendarului Dacilor a fost posibilă grație păstrării lui în sărbătorile și datinile populare românești, chiar dacă unora dintre ele li s-au pierdut ori li s-au priment sensurile arhaice. Străvechimea limbii tracice și puzderia de dialecte cu care era înțesată au dus la diferite interpretări, uneori copilărești, alteori absurde, cum ar fi, în calendarul popular românesc Nunta Urzicilor, Ziua Șoarecilor, Sărbătoarea Dinților și multe altele. Am încercat, pentru a mai limpezi apele, a afla cât mai multe tălmăciri ale lexemelor tracice, lăsând pentru o viitoare lucrare, mai detaliată, povestea tuturor întâmplărilor care au făcut ca, pe acest tărâm al nostru, să se perinde Nave Astrale și să se închege Țara Sfântă.”

Alte afirmații sunt de tot interesul: „Neamul Arieniilor, care a hălăduit și pe meleagurile noastre, număra anii de la 5.500 î.e.n., socoteală pe care românii au ținut-o cu strășnicie până la sfârșitul veacului al XIX-lea e.n. Cercetările demonstreză că primul an din calendarul arhaic „de la Adam”, era anul 5.500 î.e.n., când de altminteri a început și așa numita „Revoluție Neolitică”. La rândul lor, Oficii au numărat anii de la 3.114 î.e.n., când a fost ucis celebrul împărat-profet Orfeu. Apoi, împăratul Buerevisto a întocmit și el un calendar pentru traci, socotind anii de la 714 î.e.n., când S-au născut Fătul și Fata din Cer, supranumiți Amândoi Zalmoxis.”

Aflăm că anul traco-dacic avea 365 de zile, iar cel bisect, 366. Anul Nou începea la 1 ianuarie, inovație preluată de romani și extinsă astăzi la nivel mondial, uitându-se adevărații autori ai calendarului, pentru a fi însușit de alții. Numele dacic ANIAR (1 ianuarie) a devenit Ianuarie în limba latină, cuvânt intrat în limbajul universal. Latinii și alte neamuri socoteau Anul Nou cu începere din 1 martie, dar copierea modelului tracico-dacic a schimbat fața calendaristică a umanității. În cele din urmă, autorul recunoaște: „Desigur, calendarul dacic este incomplet, ca și informațiile despre străbunii noștri. Este posibil ca fiecare zi a anului să fi avut una sau mai multe semnificații, cum se vede și în calendarul creștin. Viitorul ne va lămuri mai mult și mai bine.”

Lunile anului după calendarul dacic ar fi: Aniar (ianuarie), Bouris (februarie), Martinus (martie), Ableros/Prior (aprilie), Myos (mai), Iuenna (iunie), Iolai (iulie), Gastes (august), Erichtonios (septembrie), Pyrmeroylas (octombrie), Bromius (noiembrie), Andra (decembrie).

Zilele săptămânii: Lonis (luni), Marti (marți), Mergurius (miercuri), Zovis (joi), Bennar (vineri), Sambatis (sâmbătă), Domănica (duminica).

Fiecare din cele 366 foi/732 de pagini sunt completate cu alte denumiri dacice ale lunilor, denumirile populare românești ale lunilor, sărbători și tradiții dacice, semne din perioada credințelor solare păstrate în cusături și țesături populare, citate despre daci și Dacia din diferiți autori antici, medievali, renascentiști, moderni, nume de localități din Dacia, fotografii după statuete, după statui megalitice dacice, plante medicinale dacice, o gemă dacică reprezentându-l pe Orfeu (marele profet dacic-tracic) crucificat cu trei milenii înainte de Iisus Hristos, dar prezentat, paradoxal, ca într-un mozaic bizantin, brătări, diferite modele de scriere, coliere, unelte agricole și miniere din epoca fierului, urne, care de bronz, instrumente de bronz, vase în diferite forme antropomorfe,

idoli (statuete neolitice de lut ars), ulcioare de bronz din tezaure tracice, piese decorative, leoaica de la Blidaru, vase de ceramica aparținând civilizației tracice de la Cucuteni, aplica în formă de zvastică cu decorații zoomorfe de la Băiceni, așadar simbolul soarelui la triburile traco-ariene, vechi locuitoare ale spațiilor carpatice, fragmente de fresce de pe altare dedicate zeului trac Apollo, cu milenii înainte de a deveni zeu în patrimoniul grecesc, busturi de daci la Roma, statueta reprezentând-o pe zeița-mamă, Maria, alăptându-și pruncii Apollo și Artemis (descoperită în Galia), arme, simbolul carpatic al dualității, mai vechi cu două milenii decât același simbol oriental, Ying și Yang, etc.

Pe o pagină a lunii august este reproducă întrebarea unui elev: „Oare trebuie neapărat să ne lăudăm cu toți cei care ne-au cucerit?” Să recunoaștem, răspunsul este dramatic. Scythii, grecii, romanii, slavii, cumanii, maghiarii, tătarii au cucerit spații traco-dacice, apoi românești, și le-au însușit și le-au falsificat istoria, pentru a goli pământul de istorie, pentru a-i ștege orice urme de civilizații multimilenare și milenare.

În presa culturală apar eseuri de Adrian Bucurescu, probabil capitole din viitoarele sale cărți, precum un excepțional „Iernile miraculoase ale Daciei”, Helis, decembrie 2014, unde, în încheiere, dedică lucrarea: „...cititorilor revistei cu titlu dacic de HELIS, care se tălmăcește prin „Solara, Strălucitoarea”. Eseul analizează rămășițe abia vizibile, în colinde culese în sate vechi ale județului Ialomița, unele dispărute, unde autorul intuiește aluzii la zei, tradiții, ritualuri traco-dacice.

Poetul Adrian Bucurescu este la fel de fascinant, dar necunoscut și nerecunoscut. Volumul său cu nume ciudat „Poezii zgubilitice” a trecut neobservat, motive în plus să îl tot completeze până va căpăta, nolens volens, dimensiuni impozante. Universul său este voit urmuzian, suprarealist, absurd. O „Noapte de vară” se prezintă astfel:

Două găște croșetează Apă minerală. Luna-n nouri albi visează Noaptea ideală.	În căsuța cu zorele Lampa luminează. O pereche de andrele Se îmbrățișează.
De la Hanul lui Mânjoală Vine Gogu-acasă; A băut și el o oală Dup-o zi de coasă.	
Pe deasupra casei zboară Lin, ca o iscodă, Vaca lui Vasile Sfoară, Fluturând din coadă.	
Luna-n raze-ncondeiază Dealul Curcubăta. Vaca spre Gogu nechează: Bă, proastă e mă-ta!	
Poemele sunt false parodii de cântece de lume din veacul poeților Văcărești și de atunci încoace, cu aluzii politice, pamfletare, de fapt reprezintă masca îndărătlul căreia se ascunde un poet ironic, sarcastic, zeflemitor, grotesc, deloc îngăduitor, un „cinic” în sensul dat de filozoful german Peter Sloterdijk. Iată „Boala vacilor nebune”:	

Două biete vaci engleze Au decis să se salveze. Nu de alta, dar, pe bune, Nu ele erau bune.	Au trecut înot în Franța, Fără să-și piardă speranța, Și-au ajuns la Dunăre, Să bea apă tulbure.
Și pe Dunăre, în jos, Frunză și iarbă au ros, Și, cu glume și povești, Au ajuns la București	
Boii toți, când le vedeau, Cu „Welcome” că le primeau Și-n recepții le țineau, La televizor mugeau.	
Ergo: Mai tiptil, mai tropa-tropa, S-a convins și Europa C-aici e stabilitate Și pășuni nepolate.	
O suită de fabule fără morală, în spirit dadaist, par căzute	

dintr-un Urmuz multiplicat în oglinzi paralele, ca în „Puiul de mămăligă”:

Cine piule fierbinte Și nu-i nimeni să-l alinte? Puiule, să fii cuminte! Viața merge înainte. Mama ta, Mămăliguța, Doar ea ne-a salvat, drăguța, Așteptând ca Penelopa Să se-ntoarcă Europa La neamul de opincari Cu catrințe și țăiri. Iaca, lelea Mămăligă Se cam supără și strigă: - Europo, ești fudulă Și te dai prea mare sculă, Dar fără noi ești beteagă. Europo, nu fi bleagă! Auzind acestea, nene, Puiul s-a umflat în pene Și-a zburat la Reykjavik Și-a jucat la loz în plic, Iar din banii câștigați Trăi ani îndelungați Și-nfruptându-se cu pește N-a mai știut românește, Ba, mai rău, îl durea-n freză Și-njura în islandeză Fără pic de-accent natal. Halal, puiule, halal!	Morala: Mălăieș În călcăieș.
Adrian Bucurescu știe să glumească apăsător, să șprițuiască și să joace haiducește cu o ditamai cana de vin în mână, adică își poartă la vedere masca „zgubilitică” pe care și-a confecționat-o. „Zgubilitic”, cuvânt de negăsit în dicționare academice, o fi consemnat în cele de argou sau de regionalisme, în orice caz sensul ar fi de zăpăcit, zănat, zurliu, zbanghiu. Îndărătlul măștii cine și ce se ascunde? Mă duce gândul la alt inițiat în ezoterism, care își juca în gura mare rolul de răspopit și zbânțuit de cenacлу, căruia „boieritul” Titu Maiorescu abia îi îngăduia „țărănismele”: Ion Creangă. Spiritual, marele humuleștean era un arhaic, un dac rătăcit în secolul al XIX. Inițierea sa în ezoterism a devenit notorie mai ales după genialele decriptări ale lui Vasile Lovinescu, autorul eseurilor „Monarhul ascuns”, „Incantația sângelui”, „Steaua fără nume”, „Dacia hiperboreană”, „Ion Creangă și creanga de aur”, unde, printre altele, inspiratul și subtilul ezoterist, discipol al lui René Guénon, devoalează că opera lui Nică a lui Ștefan a Petrei se prezintă ca un tezaur de viziuni simbolice, de reziduuri arhaice, de blazoane ale trecutului-trecutului-trecutului mitic. Bufonadele lui Ion Creangă au, cred, un corespondent în „glumele” urmuziene ale lui Adrian Bucurescu, dacă nu cumva însuși Urmuz se substituie aceluiași univers ezoteric, de neînțeles în afara tradițiilor precreștine. În mare măsură poetul Ion Gheorghe este bântuit de aceleași diluvii ascunse în subconștientul colectiv, popular, dar și poetul mitic al „Câmpiei eterne”, George Alboiu, la fel, un iluminat de vedenii grandioase, primitive, de inițiat. Decriptată în această cheie, întreaga creație a lui Adrian Bucurescu se lărgeste spre mari profunzimi și explică fapte și afirmații aparent de domeniul zăpăcelilor neserioase. Spiritul său ludic devine spirit mitic, un mod de a dialoga pe căi oculte cu zeii, deci spre o revenire la păgânismul înțeles ca multitudine de religii, credințe, ritualuri șamanice, țărănești, de dinaintea apariției religiilor cetății, a cărțurilor, a cărților, numind aici Vechiul și Noul Testament, Coranul. În mare măsură, Ion Creangă, Ion Gheorghe, George Alboiu, Adrian Bucurescu fac parte din aceleași familii, să le numim ale “șamanilor”, termen folosit de Mircea Eliade, deoarece „vrăjitor” îi părea prea românesc pentru fenomenul universal al șamanismului. „Vrăjitorul”, adică inițiatul, practicantul, preotul cultului „păgân”, a fost ținta furiei tuturor funcționarilor din altare oficiale, care nu au înțeles că religiile cărții sunt relativ recente, de nivelul a trei, două mii de ani, față de credințele șamanice vechi de zeci și zeci de milenii. De altfel, creștinismul devenit religie de stat, imperială, în secolul IV după Hristos, a abolit „păgânismul”, prin dărâmarea templelor, sau prin transformarea în biserici, a desființat jocurile olimpice, Academia Platonică, a ars Biblioteca din Alexandria, a asasinat pe Hypatia, a interzis reprezentațiile teatrale cu piesele marilor tragici Eskil, Sofocle, Euripide, a fost un bolșevism înaintea bolșevismului, totalitarism în cel mai mizerabil sens al cuvântului, timp de 15 secole, fapte care nu au fost uitate, dar trebuie mereu reamintite. Atunci ne întrebăm cine a fost Serghei Esenin? Fiul unor țărani ruși, adică slavi din satul Konstantinovo, pe râul Oka, plasa Kuzminskaia, districtul Riazansk. La rândul lor, slavii se prezintă, la origine, străvechi triburi trace, care cu milenii	

Înainte erei lui Hristos au migrat spre Munții Urali și, după alte milenii, au reînceput să migreze, cu căruța și la picior, în sens invers, de pe la mijlocul primului mileniu după Hristos și nu s-au liniștit nici până astăzi. Creștin pravoslavnic, Serghei Esenin păstrează în poezia sa reziduuri șamanice, arhaice, mâinii ancestrale transformate în grandioase viziuni și violențe de limbaj. Inconștient sau altcum, Adrian Bucurescu, coborâtor dintr-o veche familie de țărani ialomițeni și mutat în prima generație de orașeni, a devenit un extraordinar traducător al marelui nedreptățit, în orice caz, cel mai mare poet rus al secolului XX, direct din original. Nu știa, îmi mărturisea, „boabă rusească” nici nu a învățat, paradoxal, limba rusă, ci limba „eseniană”, așadar traduce din original, unde a pătruns cutele subtile ale textelor metaforizate până la obscuritate, care au amestec pe mulți traducători și poeți români. Hotărât lucru, Adrian Bucurescu, care traduce din limbi antice, după aceleași metode a învățat limba marelui rus. Să recunoaștem, fenomenul este prodigios și, dacă nu aș fi acuzat, aș recunoaște că pe poetul nostru zgubilitic l-au cam înzestrat zei sau mama-natura (altă zeiță păgână) cu geniu lingvistic.

Un prim volum este „*Rusia albastră și fără leac*, poezii și poeme tâlmăcite din graiul rusesc de Adrian Bucurescu”, Editura Macarie, Târgoviște, 2005, urmat de „*Dor de Rusia*, traducere din limba rusă: Adrian Bucurescu”, Editura Singur, Târgoviște, 2014. Rezultatul sună remarcabil, Serghei Esenin și-a găsit, în sfârșit, traducătorul pe măsură.

Legenda eseniană a fost creată în poezia română în primul rând de „eseniniști”, dintre care, în „Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, George Călinescu enumeră pe George Lesnea, Virgil Carianopol, Vladimir Cavarnali. Traducători sau emuli, pentru a nu spune epigoni, „divinul critic” le amendează limitele, prin urmare „Tălmăcirile sunt onorabile, însă prin alegere și constrângere prozodică, departe de suflul viguros al originalului(...)”, sau, Vladimir Cavarnali „nu are nici o legătură cu lirica rusească mai veche, ci cu lirica proletariană modernă a hoinăririi, a umilității diurne, din jurul lui Esenin, fără apocalipticul aceuia (...)”

George Călinescu nu pomenește pe Zaharia Stancu în calitate de traducător. Am descoperit într-un anticariat un exemplarul cu numărul 963, ferfenițit din „Tălmăcirii din Serghei Esenin”, Editura „Cartea Românească”, București, fără an de apariție, cu mențiunea „La traducerea acestor poeme din rusește am fost ajutat de Esfir Efimovna și Ștefan Baljalarschi”. Am încredințat maculatura unui meșter legător, căruia i-a reușit minunea: mi-a înapoiat un volum elegant, în coperti de Biblie, o carte de nedespărțit, de căpătâi.

Serghei Esenin al lui Lesnea este eminescianizat, curățat de nu știu ce și pentru ce, un înger cu aripile amputate și cioturile vopsite în culori pastelate, binecunoscutul și iubitul din volumele tipărite în editurile de stat românești ale secolului 20.

În schimb, Serghei Esenin al lui Zaharia Stancu are „apocalipticul aceuia”, vorba lui George Călinescu, marele rus căpătându-și forța uluitoare, de poet incomensurabil, teluric și celest cum puține lire ale lumii au mai reușit vreodată în poezia lirică mai ales, dar și epică. Uimitoarea adaptare a starostelui din Salcia teleormăneană se ridică, probabil, la unele înălțimi ale originalului, pentru că autorul „Urumei” a intuit esențialul: tăcerea, urletul și revolta pământului rusesc în ajunul și după lovitura de stat bolșevică din 1917.

Să comparăm același text în trei traduceri:

„Nu fiecare știe să cânte
Și nu oricui îi este dat
Să se rostogolească, mă, la picioare străine.

Aceasta e cea mai mare spovedanie
Pe care o face un huligan.

Eu dinadins umblu nepieptănat
Cu capul ca o lampă de petrol pe umeri.

Toamna desfrunzită a sufletelor voastre
Îmi place s-o luminez în amurguri.
Îmi place când pietrele înjurăturii
Sboară spre mine ca grindina furtunii.
Atunci îmi strâng mai tare cu mâinile
Balonul clătinat al părului.”
(„Spovedania unui huligan”, traducere de Zaharia Stancu)
„Nu oricine știe să cânte, nu oricine,
Nu oricui îi este hărăzit, într-adevăr,
Să se rostogolească precum un mă
La picioarele străine.

Aceasta este marea spovedanie pe care mereu
O face-un derbedeu.

Eu dinadins umblu nepieptănat și cu capul gol
Pe umeri ca o lampă de petrol.

Toamna desfrunzită a sufletelor voastre

Îmi place s-o luminez cu amurguri albastre.
Îmi place când pietrele batjocurii spre mine prind să zboare,
Ca grindina vijeliilor cotropitoare.
Atunci mai vârtos eu cu mâinile strâng în răspăr
Balonul clătinător al zburlitului meu păr.”
(„Spovedania unui derbedeu”, traducere de George Lesnea)
Zaharia Stancu propune o variantă frumoasă, nervoasă, metaforizată; George Lesnea traduce expresiv, poetic, repetă cuvinte și transformă metaforele în comparații. De observat că a doua variantă are nevoie de mai multe cuvinte pentru a sugera aceleași sensuri, deci este mai redundantă, într-o suită continuă de rime.

„Nu oricine știe a cânta,
Nu oricui îi e dat, ca un mă,
Să cadă la picioare streine.

Aceasta-i cea mai mare spovedanie
Cu care se spovedește un huligan.

Eu într-adins umblu nepieptănat,
Cu capul, ca o lampă cu gaz, pe umeri.
Desfrunzita toamnă a sufletelor voastre
Îmi place în întuneric să o luminez.
Îmi place când înjurăturile crude
Zboară spre mine ca o grindină răgăită de frică;
Mai mult, îmi place să răvășesc cu mâinile
Chica mea ce tresaltă ca o beșică”

(„Spovedania unui huligan”, traducere de Adrian Bucurescu)
Este o traducere între două propuneri, mai aproape de sensurile textului original, o variantă cu rimele mai rare.

Pe ansamblu, traducerile lui Adrian Bucurescu sunt în ton cu George Călinescu, „apocaliptice”, mai dure, rimate, dar, ca în original, cu multe asonanțe, cu truate naivități de limbaj, cu „greșeli” voite, anticalofile, cu”ciobituri”, vorba lui Nichita. Și încă, versurile adaptate au acel sunet de ingenuitate copilărească de negăsit la ceilalți truditori, mai livreși, ceea ce este o dimensiune extraordinară pentru primul, nicidecum o acuzație pentru ceilalți.

„Dar tu, dragule,
Credinciosule câine târcat?!
De bătrânețe, te-ai jigărit și ai orbit
Și băjbăind prin curte, cu coada pleoștită de tot,
Ai uitat mirosul unde-i poarta și unde-i grajdul.
O, ce dragi îmi sunt toate aceste năzbâti,
Când, șterpelindu-i mamei un codru de pâine,
Mușcam, eu cu tine, din el, pe rând,
Fără ca unul de altul să ne fie greață.”

(„Spovedania unui huligan”, traducere de Adrian Bucurescu)
Excepționala variantă a lui Bucurescu are o forță neagră, de stihie a pământului, comparabilă cu a lui Stancu, frumoasa variantă a lui Lesnea este muzicală, poetizată și poetizantă. Pe care o alegi? Este bine că există tustrele, plus varianta lui Ioanichie Olteanu, cam într-un limbaj ardelenizat, arhaizant, context unde trebuie amintiți poeții de la Chișinău, cu propunerile lor, Igor Crețu, George Popov, Nicolai Costenco.

Serghei Esenin și-a căpătat o mare popularitate înainte de Octombrie 1917, după ce se atașase de Revoluția din Februarie. Era un bard al ciocotului din opinia publică. O spunea însuși poetul: „În Rusia, când lipsea hârtia, îmi publicam versurile împreună cu Kusikov și Mariengof pe zidurile mănăstirii Strastnaia sau le recitam pur și simplu pe bulevarde. Cei mai fervenți admiratori ai noștri erau prostituatele și borfași. Cu ei păstram în continuare relații amicale. Comuniștii nu ne iubesc dintr-o neînțelegere. În încheiere, o adâncă plecăciune tuturor cititorilor mei și un apel: puțină atenție la inscripția „Rugăm nu trageți!”

Ironie, dacă nu cumva sarcastic, în alt context mărturisea: „Din Partidul Comunist Rus nu am făcut parte niciodată, fiindcă mă consider situat mult mai la stânga.” La stânga, mai la stânga, bolșevicii nu l-au iubit. „Sinuciderea” din anul 1925 este o legendă, Serghei Esenin a fost asasinat de bombastic numita „Comisia Extraordinară pe Întreaga Rusie pentru Combaterea Contrarevoluției, Speculei și Abuzului de Putere”, (CEKA). Agenții ei, îmbrăcați în haine negre, alcătuiesc faimosul „Omul negru” din poemul esenian, nicidecum obsesiile onirice ale unui bântuit de votcă, ci însuși coșmarul criminal al unei revoluții nerevoluție, cum a dovedit-o întreaga istorie tragică a secolului de pomină XX. Într-un eseu extrem de expresiv și percutant, atașat postfață a volumului de traduceri, Adrian Bucurescu demontează subtil mecanismul minciunii „sinuciderii” lui Serghei Esenin, dar și a lui Vladimir Maiakovski, cinci ani mai târziu. Vinovații nu au fost atât Lenin, Stalin, Lunacearski, CEKA, poeții proletcultiști îngrămădiți în jurul unei reviste oarecare, cât sistemul opresiv instituit de noii potențai imperiali ruso-sovietici, infinit mai violenți, în numele „poporului”, decât regimul țarist.

Parcă în așteptarea morții, Serghei Esenin scria în 1922, iar Adrian Bucurescu traduce cu măiestrie, totul topit într-o aparentă simplitate, așadar, poemul este recreat din interior spre afară, din profundele sentimente spre cuvinte, într-o versificație mai liberă, fără abuz în ceea ce privește rimele,

relativ banale, însă înnobilate de forța mărturisirii, ca în originalul în limba rusă:

„Toate le-am pierdut pe vecie.
Albastrul meu Mai! Iunie de azur!
Poate că de aceea fumegă putregaiul
Peste acest chef de rău augur.

Ah, dar azi așa-s de veseli rușii!
Trăscăul tare curge neconținut.
Cântă de Volga și de Ceka
Armonistul cu nasul pleoștit.

Cu înverșunare în privirile nebune
Și nesupuse, ca și în glasul lor ascuțit,
Jelindu-se că, dintr-o toană, în tinerețe,
La mânie, viața și-au nenorocit!

Unde sunteți voi, cei plecați departe?
Luminile voastre v-au mai încălzit?
Cu spirt armonistul își tratează sifilisul
Pe care în stepele kirkize l-a primit.

Nu! Țștia nu vor fi striviți –
Gunoiul le-a dat curajul în vileag –
Tu, Rosseia mea...Raz...na...
Asiatic meleag!”

CEKA devenise o obsesie populară, se vorbea despre sinistra instituție numai în șoaptă, însă poetul o pomenește ca pe o realitate familiară, alături de legendara Volga, unul dintre fluviile naționale!

Volumul „*Dor de Rusia*” cuprinde 100 de texte, poezii lirice, iar dintre binecunoscutele poeme, numai faimosul „Omul negru”, răsădit de asemenea de Zaharia Stancu și, bineînțeles, George Lesnea. Lipsa poemelor „Ana Sneghina”, „Pugaciiov”, „Lenin” „Balada celor douăzeci și șase”, „Moscova cărciumăreasă” se simte în sumar, însă, fără îndoială, va fi anulată în viitoare ediții. Serghei Esenin a compus peste 1000 de poezii/poeme, cifră impresionantă, dacă luăm în seamă vârsta autorului, dar poezia modernă a inclus imperfecțiunile în inventarul stilistic, în numele unei mai mari libertăți de expresie, așa că nu este nimic de reproșat, ba dimpotrivă.

„De-o striga vreun sfânt la mine:
Lasă-ți țara! Vino-n Rai!
Nu-mi trebuie Rai – i-oi spune –
Mie Rusia să-mi dai!”

Aceste versuri, ca majoritatea din carte, par a fi compuse direct în românește de un mare poet esenian, nicidecum traduceri din volumul pomenit. Fac această mărturisire pentru a scoate în evidență noblețea unei întâmplări literare, traducerea/trădarea marelui rus de un poet român care l-a înțeles ca puțini alții probabil în alte limbi literare, în profunzime, inclusiv pentru câteva motive pe care le-am pomenit pe parcursul acestei încercări.

Adrian Bucurescu este o personalitate importantă în țara din arcul mioritic al Carpaților, cu multiple proiecte deja realizate, altele în curs, așa că nu-mi rămâne, mai mult sau mai puțin cititor al său, decât să mă bucur că poezia și cultura contemporană îl au printre slujitorii fără odăjdii pompoase, însă profund dedicați cărții și minunii dumnezeiești numite creație.

Ne despart de epoca lui Iisus Hristos peste 2000 de ani, aproximativ 80-85 de generații; mai îndărăt, câteva sute de generații aparțin alcătuirii neamurilor tractice, unirii lor într-un imperiu, migrației spre Urali, spre India, decăderea și destrămarea sub loviturile tracilor înșiși, ale grecilor, romanilor, aceștia din urmă, fără să o fi știut, urmași direcți și indirecți. Tracologii și Adrian Bucurescu printre ei în mod strălucit, cercetează epoci arhaice, cu mult înaintea apariției creștinismului suspect de asemănător în multe privințe cu zalmoxismul traco-dacic, de unde întrebarea, asemenea prin contaminare directă sau prin continuitate? Cercetările încep să încline spre varianta a doua, continuitate.

Ceea ce numim „univers”, dincolo de „cer”, „lună”, „planete”, „comete”, „stele” și așa-zis stele, este „născocirea”, „ficțiunea” unor minți luminate, de la astrologii Babilonului la Albert Einstein și urmașii săi. Nimeni nu deține adevărul absolut, nimeni nu greșește absolut, iar noi, profanii, dispunem de un hamac legat între extremități.

La rândul său, hermeneut al istoriei, dar și hermeneut al poeziei, Adrian Bucurescu, care face parte dintr-o școală de cercetători, ne propune visul său ezoteric și exoteric despre lumea, istoria, cultura tracilor; nu este singura minte luminată într-un domeniu fără limite, nici nu deține vreun adevăr absolut, ci este, în tot ce gândește și face, un „poet”, iar vocea bardului trebuie ascultată pentru vibrația ei totdeauna unică. Homer, cu voie dar mai ales fără voie, a montat, ca bijutierul, mituri trace și fragmente de mituri în poemele sale, Heinrich Schliemann l-a crezut pe cuvânt și a căutat Troia cam pe unde nu era de găsit; Adrian Bucurescu, tracologii în general, au destule păreri în răspăr cu Homer, de înțeles la un poet și creator de ficțiuni, și mai multe disensiuni cu Schliemann împreună cu emulii săi până azi, dar opiniile tuturor merită respect, atitudine deschis analitică și o parafrazare, ce poeți minunați și miturile lor zburătoare!

GRIGORE SPERMEZAN

ADEVĂRURILE UNUI ZIARIST

Într-o societate a „exploziei informaționale”, de un dinamism fără precedent, rolul ziaristului - denumit adesea „câine de pază al democrației” - devine semnificativ. Dar, dacă e greu de crezut că poate fi negat rolul ziaristului în societatea de azi a comunicării, puțini oameni cunosc din interior fenomenul acestei activități atât de complexe, ziaristica, o lume fascinantă ce implică pasiune pentru scris, competență și har, intuiție și căutarea „cuvântului ce exprimă adevărul”, grija pentru ca destinatarul sau consumatorul de mesaje să intre în posesia adevărului printr-o infomare corectă.

Avem ocazia să pătrundem în acest univers aparte lecturând incitanta carte a cunoscutului jurnalist arădean Tristan Mihuța, intitulată „Adevărul gol-goluț”¹, o radiografie a presei postdecembriste din zona de vest. Absolvent al facultății de filosofie din București, promoția 1975, curs de zi, autorul s-a decis târziu să ofere cititorilor săi o carte îndelung gândită și elaborată, amânând apariția ei din motive de probitate profesională. „Nu credeam – arată el în *Cuvânt* înainte - că voi scrie, vreodată, o carte! Numai gândul de a scrie vreodată o carte mă înspăimânta, mă inhiba. Mă uitam în jur. O sumedenie de oameni, cu har și fără har în a comunica, au îndrăznit, după 1990, să ne propună să împărtășim cu ei gânduri și stări de spirit. Scoteau cărți fără să aibă probleme de angoasă. Într-un fel, îi invidiam. Din nimic puteau publica o carte! Și ei, destui dintre ei, aidoma cărților pe care își treceau numele cu curaj, fără rezerve, veneau de nicăieri. Or, eu scriam de peste 30 de ani de zile, ajunsesem la mii de articole, poate zeci de mii. De ce n-am avut și eu curajul altora. Dintotdeauna, am avut un cult pentru cuvânt. Poate și pentru ca în mintea mea cuvintele să sune un pic altfel” (p. 5). Cum mai bine mai târziu decât niciodată, ziaristul din Arad a trecut peste indecizii, dând la iveală o carte scrisă cu veritabil talent de o mână sigură în mânăuirea condeiului, o lucrare de maturitate care se parcurge cu plăcere și interes. El știe că o carte, asemenea unui sistem filosofic, poartă pecetea subiectivității autorului și că multe dintre lucrurile publicate aici sunt incomode și vor supăra foști colegi, cunoscuți sau oameni din politică, dar pus în fața alternativei de a scrie și spune „adevărul gol-goluț”, pe de o parte, și renunțarea la publicarea lucrării, a ales să prezinte adevărul, asumându-și adversitățile de rigoare. „Cartea de față aduce în fața cititorului o lume pe cale să fie dată uitării. În parte e și uitată, deja. Reînvie sau, pentru cei mai tineri, prezintă o galerie de personaje. Unele simpatice, altele antipatice; unele cu rol fast în presă și în viața Aradului, altele, dimpotrivă, cu o amprentă nefastă. Nu vă propun aici o istorie a presei arădene. Au fost alte încercări, e drept seci, mai mult statistice, pe alocuri scrise anost, cu răutate, discreționar. Cu toate acestea, cartea pe care o propun cititorului reînvie, dă viață unor vremuri trecute, îndepărtate sau recente, dar care vor deveni odată îndepărtate” (p. 6).

Imediat după absolvirea facultății, Tristan Mihuța a lucrat la Muzeul Județean Arad, secția de artă. Cum în facultate urmase un curs opțional de ziaristică, bu chiar îi apăruseră câteva articole, după câțiva ani a acceptat propunerea de a lucra în presa locală, ca ziarist la publicația *Flacăra Roșie*, fiind plasat la secția „cultură”. Conștiincios, se prezintă acolo în dimineața zilei de 2 ianuarie 1979, înainte de ora 7,30, când i s-a spus că începe programul, dar găsește birourile goale, iar „ofițerul de serviciu”, abia trezit din somn, îl pune la punct: „Uite ce e, să nu aduci aici obiceiuri proaste. Nimeni nu vine la ora aia. Abia pe la 8”. Novicele are astfel revelația că în presă lucrurile au specificul lor, că lucrurile au o altă tumură decât își închipuise până atunci.

Mai mult, colectivul găsit la ziar diferea mult de cel lăsat la Muzeu. Acolo exista omogenitate în ceea ce privește pregătirea, toți aveau studii universitare și puteau discuta între ei cărțile apărute în librării (cu precădere cele din colecția „Idei contemporane”), la *Flacăra Roșie* era un mixtum compositum alcătuit din trei categorii de persoane: „rămășițe” ale perioadei când ziarul era alimentat de către partid cu muncitori fără pregătire, apoi oamenii cu facultate, iar în cea de-a treia intrau absolvenții de „Ștefan Gheorghiu”, tineri luați de la strung, de la mașina de tricotat ori de la războiul de țesut și trimiși la școala de partid să studieze pe banii poporului, principala lor grijă fiind aceea de a învăța și a-și însuși documentele P.C.R. Unul dintre tinerii aceștia din ultima categorie „studia” pe un salariu de 3200 de lei, o bursă care echivala cu salariul primit de autorul cărții după zece ani de la absolvirea facultății. Iar dacă mânăuirea condeiului nu era partea lor cea mai tare, în schimb orgoliile acestor oameni tineri și mai puțin tineri se vor dovedi nemăsurate în alte privințe, unul dintre ei fiind considerat chiar în redacție „mai bun de milițian decât de ziarist”. Deocamdată, însă, cu ei trebuia să lucreze tânărul filosof, hotărât să facă o carieră din jurnalismul de calitate.

De-a lungul vremii, constată că ziaristii pot avea și alt rol decât cel considerat normal în viața societății anterioară anului 1989, cel stabilit de decidenții aflați la putere. Cum presa locală a vremii chiar era temută în teritoriu, județeană de partid decide să-i trimită pe ziaristi în unitățile agricole ca să forțeze președinții și specialiștii din agricultură să

grăbească secerișul, rămas în urmă din motive obiective. Repartizat să răspundă de CUASC Ineu, autorul se simte prins între ciocan și nicovală când trebuie să relateze faptele de acolo: pe de o parte, era o rușine să apară în ziar cu fapte negative, pe de altă parte puteai fi sancționat pe linie de partid dacă nu dovedeai atitudine critică, combătând actele considerate demne de a fi înfierate de către partid. Odată trecută vremea secerișului, ziaristul nostru se vede obligat să meargă dimineața, la ora 5, „pe linia grajdului”, ca să vadă dacă oamenii din sectorul zootehnic își fac datoria și vacile sunt mulse la timp. Așa înțelegea Pavel Aron, de la județeană de partid Arad, să „instaureze disciplina” folosind ziaristii pe post de sperietoare într-o economie socialistă centralizată, ineficientă, dar e posibil ca indicația în acest sens să fi venit „mai de sus”, nefiind o inițiativă locală.

O grijă dusă până la obsesie era aceea ca în ziar să nu apară greșeli sau aspecte „interpretabile”. Autorul ajunge astfel să citească titlurile pe silabe tocmai pentru că literele mari făceau mai adesea feste decât literele mărunte din text. Când un coleg de redacție lasă din neatenție un titlu de genul „Schimb de masaje (în loc de „mesaje”, N.N.) între tovarășul Nicolae Ceaușescu și premierul Turciei”, scandalul este imens, securiștii au tăbărit în redacție, se fac audieri, se dau note explicative, este informată Secția de Propagandă a CC al PCR, norocul redactorului gafeur fiind acela că Ceușescu era în vizită în Portugalia, iar cineva cu mintea mai luminată din respectiva secție e posibil să fi transmis un mesaj de genul „lăsați-o așa, rezolvați-o pe plan local”. Redactorul buclucaș scapă cu o simplă sancțiune, în loc să fie dat afară ca uneltitor împotriva regimului, dar după ce s-a produs schimbarea din decembrie '89, omul își prezintă gafa ca fiind o acțiune conștientă de dizident ce a săpat din interior la temelia comunistă! De unde, până atunci, omul tremura pentru postul său pentru că scăpase din vedere corectura titlului, acum neglijența sa este considerată act de mare curaj politic...

Pentru calitatea articolelor sale, Tristan Mihuța este promovat corespondent pentru județul Arad al ziarului „Scânteia”, fiind angajat la Secția de propagandă a Comitetului județean de partid. Va sta sub domnia a doi secretari cu propaganda, prima fiind o fostă muncitoare textilistă, utecistă, originară dintr-un sat din județ, trimisă fiind să se școlească la „Ștefan Gheorghiu”. Nu era o femeie rea, dar frica și grija de a-și păstra funcția o făceau zeloasă peste măsură, se temea de orice și făcea din țânțar armăsar, iar de ce i-a fost frică n-a scăpat. Celălalt era un intelectual rasat, Alecu Floareș, venit de la Iași, trimiterile lui la Arad fiind o sancțiune. Om citit, inteligent, cult, autor de cărți, fondator al unei reviste culturale ce apărea pe lângă ziarul *Flacăra* Roșie, el este cea mai bună dovadă că partidul vremii nu s-a folosit doar de inși devotați dar incompetenți pentru a-și promova politica și ideologia.

În noiembrie 1989, Tristan Mihuța devine șef de cabinet al primului-secretar județean de partid Arad, Elena Pugna. Nu a solicitat funcția, dar nici nu o putea refuza decât asumându-și niște riscuri. Are astfel ocazia să citească rapoarte ale Securității cu privire nemulțumirile minerilor din zona Hălmagiului, oamenii fiind supărați din cauza lipsurilor, semnal clar că regimul ceaușist este în dificultate. Buba se cocea, ziaristul știa că picaseră toate regimurile comuniste din jur, că va pica și al nostru, dar acceptă resemnat cursul evenimentelor. Așa-zisa promovare îi aduce un plus de salariu de 200 de lei, dar își pierde libertatea. În nomenclator, funcția de sa era de „șeful secretariatului tehnic”, adică șeful secretarelor de la cabinetele secretarilor de partid. Cu toate că în mentalul colectiv era considerat omul partidului, el nu va beneficia de favoruri, de care - probabil - se bucurau doar secretarii, el având dreptul lunar, contra cost, la un pui și la un kil de carne, cotlet cu os, care costa 37,50 lei, cantitate insuficientă pentru patru persoane, în condițiile în care acasă îl așteptau soția și doi copii. Soluția? Cea știută de toată lumea: cumpăratul de la alimentara „prin spate”, acolo unde intrau mai mulți decât prin față – prieteni, activiști, oameni de ordine, profesori ...

Evenimentele din decembrie '89 îl prind în Aradul natal, petrece o noapte albă în casa unui coleg de redacție împreună cu alți prieteni cu care împărtășește temerile existente în acea perioadă tulbure, în care zvonurile contradictorii se răspândeau cu rapiditate, dimineața multumind cerului că nu s-a întâmplat nimic rău. Mai târziu află că unul dintre ei a dobândit certificat de revoluționar, cu toate avantajele aferente, printre mărturiile în favoarea sa existând dovada scrisă că omul a stat în acea noapte pe stradă, ore bune, sub tirul armelor de foc, deși mai aproape de adevăr era că a stat mai degrabă sub masa din sufragerie, tremurând de frică pentru viața personală! Din păcate, istoria se scrie și cu preținși eroi revoluționari, după știuta glumă „puțini am fost, mulți am rămas”...

Valul tranformărilor postdecembriste era firesc să cuprindă și zona vestică a țării, iar presa nu putea face excepție. Ziarul merge o vreme în virtutea inerției, apoi devine „Adevărul” de Arad, înscris la tribunal ca SRL, cu 47 de asociați, Tristan Mihuța fiind ales în unanimitate director. Vor veni contestații din partea altora privind legalitatea constituirii societății, dar adversitățile vor fi învinse, ajungându-se la privatizarea publicației. Adânc implicat, autorul constată că ziarului îi lipsește conținutul - în care, până atunci, majoritatea erau pagini de publicitate – și o grafică agreabilă, ceea ce presupunea o tipografie nouă. Unii colegi visau să primească cadou o tipografie de aiurea, mai ales că România era în grațiile Occidentului după căderea lui Ceaușescu, uitând că nimeni nu are la dispoziție așa ceva, iar dacă o are, nu o dă pe gratis oricât de

simpatic ai fi. Până la urmă, după câteva deplasări în în orașe din Italia, se ajunge la concluzia că oferta cea mai bună vine din Zürich, elvețienii având un raport convenabil între calitate și preț, tranzacția fiind astfel finalizată. Din lipsă de fonduri, sunt atrași și alți acționari cu bani, apoi se găsesc spații unde să fie instalată tipografia, ziarul ajungând să meargă pe profit. Concluzia este că ziaristica este una, iar managementul unei afaceri cu totul altceva, dar că nimeni nu s-a născut învățat și că toată viața înseamnă o deschidere spre noi experiențe.

Rolul de director nu atrage doar admirația celorlalți, ci și invidia. Decis să fie un conducător corect, disciplinat, preocupat ca ziarul să aibă succes la public, adevărat „neamț” pentru echipa sa, căreia îi pretinde să aibă un comportament occidental în ceea ce înseamnă profesia, Tristan Mihuța are parte de împotriviri fătife sau tacite, mai mult sau mai puțin justificate, fiind mazilit de la conducerea *Adevărului* în vara lui 1996, printr-un veritabil „puci”, pe când el se afla la București pentru a rezolva problemele ziarului. Știind că funcțiile sunt vremelnice, el e conștient că nu poți mulțumi pe toată lumea, că interesele umane sunt divergente, dar rămâne cu gustul amar al omului înlăturat din postura de lider formal într-o perioadă în care lucrurile mergeau bine în afacerea publicației arădene aducătoare de profit.

Despărțirea firească de ziarul în care investise atâta pasiune este prilejul unei noi experiențe: acela de om de televiziune, fiind numit director la sediul TV Arad. Intenția sa este de a face un departament de știri puternic, considerând că rostul unei televiziuni locale este să informeze, cu divertismentul și filmele fiind marile televiziuni, care au bani, sunt finanțate, beneficiază de bani și anunțuri publicitare. Inițial, se vor amenaja studiouri în edificiul Teatrului de Stat, apoi se vor improviza în altă parte. Într-un fel, Tristan Mihuța a avut un destin de tip „adamic”, de activități de pionierat, soarta lui fiind aceea de a fi chemat să construiască, nicidecum să moștenească, având bucuria că lasă ceva în urmă pentru concetățenii săi. De-a lungul vremii, prin studioul TV Arad s-au perindat, ca invitați, nume cunoscute, precum Ion Rațiu, Varujan Vosganian, Teodor Meleșcanu, Ion Iliescu, un moment deosebit fiind talk-show-ul la care au participat oaspeții de peste hotare Philippe Bousquen, președintele Internaționalei Socialiste și Louis Ayala, secretarul general al Internaționalei. Dincolo de situația penibilă în care sunt puși localnicii, întâlnirea este memorabilă, studioul fiind amenajat la acea dată la parterul unui bloc din Arad: „Începe emisiunea. Nu trec cinci minute și... Pe coloană se aude scurgerea unui WC! Îngheț! Dar nu era totul, au urmat alte vreo zece, pe puțin!, asemenea momente pe coloană, de parcă tot blocul avea diaree. Invitații, cu bun simț, au înțeles unde se află și că...asta e!” (p. 183).

Autorului începuse să-i placă televiziunea, pentru care depusese mult suflot, dar tot presa scrisă îl atrăgea. A procedat cum făcuse întotdeauna, aducând lângă el oameni de nădejde cu care putea colabora, aduși prin concurs. Așa va apărea, în septembrie 1997, noul ziar local *Observator arădean*, va fi găsit un nou sediu și va începe competiția cu alte ziare deja existente. Până la urmă, din motive obiective, omul nostru ajunge din nou la *Adevărul*.

Fost fotbalist, component al echipei de juniori din cadrul clubului UTA, cu care, de altfel, a câștigat campionatul național, Tristan Mihuța se simte implicat în sport, dovadă fiind cronicile meciurilor jucate de acest club sportiv, mai ales pe când se zbătea în divizia B. Are șansa de a figura printre ziaristii români participanți la Campionatul Mondial de fotbal din SUA (1994), de unde transmite pentru cititorii săi arădeni întâmplări savuroase și unde cunoaște personalități sportive de prim rang.

În calitate de ziarist, are ocazia să viziteze Europa occidentală, China, Hong Kong, Thailanda, o parte consistentă a Americii de Sud, Brazilia, cu ale sale Sao Paolo și Rio de Janeiro, trăiește experiențe noi în Buenos Aires, pe meleagurile argentinene, vizitează Montevideo de Uruguay, Santiago de Chile, Venezuela, cu al ei Caracas, de unde scrie și transmite pentru cititorii săi, ia notițe, face comparații, este interesat de felul de viață al oamenilor locurilor pe care le-a vizitat și ajunge la concluzia că toate realizările văzute acolo sunt rodul muncii, mai puțin daruri picate din cer. Iar asta ne aduce aminte de un proverb de tranziție: „Românul s-a născut poet; dacă se naștea și muncitor, ajungea departe”...

Lecturând cartea *Adevărul gol-goluț* avem ocazia să cunoaștem din interior ce înseamnă fenomenul jurnalistic, despre care omul de presă Tristan Mihuța conchide: „Deci, e frumoasă viața de ziarist, mai ales când e privită de afară. Când însă intri în ea, idilicul dispare și mulți dintre cei care au deschis ușa unei redacții o și închid curând, pe dinafară” (p. 300). Autorul a rămas, atras irezistibil de magia cuvântului scris, dornic de a arăta concetățenilor săi arădeni că o publicație de calitate nu e exclusiv apanajul Capitalei. Tot ceea ce dorește este ca măria sa cititorul să beneficieze de un serviciu de calitate, care să-l instruiască și să-l educe. Perfecționist, el vrea să scoată cât mai mult de la sine și de la oamenii de presă care l-au înconjurat. Recunoaște că a făcut și greșeli care au făcut ca unii dintre colegi să se îndepărteze de el, dacă exigența față de sine și față de ceilalți poate fi considerată greșeală. Cartea de față constituie oglinda unei lumi aparte, o perspectivă asupra a ceea ce a însemnat și înseamnă jurnalismul românesc, din a cărui lectură avem doar de câștigat.

Note

¹ Tristan Mihuța: *Adevărul gol-goluț*, Editura Azbest Publishing, Șiria, 2014.

DESPRE NAȚIUNE

- Mulțimea norodului face națiunea, iar nu câteva persoane trufășe întru vechimea familiilor sale;
- O nație este prea norocoasă dacă ea, numeroasă fiind, poate forma un stat și un popor;
- Socotim că orice națiune nu se poate renaște și înflori deodată într-o zi și într-o noapte, ci se cere timp mai mult.

Gheorghe Barițiu

- Până ce un popor nu va nu va exista ca nație n-are ce face cu libertatea;
- Națiunea este forma cea mai dezvoltată, cea mai desăvârșită de viață a popoarelor; ea servește adesea independenței și singură poate s-o recunoască. Ea este legitimitatea popoarelor.

Nicolae Bălcescu

- Națiunea română nici voiește a domni alte națiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate;
- Nici-o națiune nu poate fi liberă fără un teritoriu propriu;
- Cu persoana națiunii deodată se naște și libertatea ei.

Simion Bărnuțiu

- O nație și-n viață strălucește atunci când prin ea însăși ea simte și gândește;
- O națiune trebuie să facă sacrificii pentru interesele generale, să iubească limba, literatura, istoria sa, gloria sa, neatâmarea sa, să iubească trecutul, să lucreze pentru viitor;
- Națiunea este poporul în toate clasele care o compun împreună, care trăiesc sub aceleași legi, cu aceeași limbă, cu aceeași datină pe târâmul ce le este hotărât;
- Națiunea este poporul în toate clasele care o compun împreună, care trăiesc sub aceleași legi, cu aceeași limbă, cu aceeași datină pe târâmul ce le este hotărât;
- Cel mai prețios drept al unei națiuni este dreptul de a se guverna precum ea voiește, al doilea drept al unei națiuni este dreptul său de a se păstra; are dreptul de a respinge orice asuprire nedreaptă din afară; al treilea drept este acela al dezvoltării libere a tuturor facultăților sale, pe cât alicările lui nu vor fi stricătoare intereselor celorlalte națiuni.

Dimitrie Bolintineanu

- Cu forța nu se pot deznaționaliza popoare conștiente;
- Este mai presus de toate dreptul la existență al individualității naționale, care reprezintă o sferă de ordine mai înaltă decât individul.

Vasile Braniște

- Adevărata națiune e numai acolo unde poporul e bine reprezentat prin guvernul său, e acolo unde simțirile, toate puterile și toate lucrările ținute spre unul și același scop, vaza și reputația, respectul și gloria poporului în afară, bunăstarea și mulțumirea fiecărei clase, fiecărui individ.

Codru Drăgușan

- Înălțimea și demnitatea spiritului național nu se determină numai prin cuprinsul celor știute (în știință) ci și după întinderea numerică a celor culți.

Mihai Eminescu

- A crește națiunea, iată ținta cea mai mare a unui om de stat;
- Omul posedă din naștere instinctul naturei sale umane dar nu și conștiința naționalității, care se formează deja mai târziu, ca un gigant dintr-un germen, prin iubire;
- Iubirea de mamă, iubirea de frate, iubirea de coleg, iubirea de amic, de tot ce ne înconjoară în fericire și furtună, iată scara simțului național. Acea iubire însă, născută treptat, pe nesimțite se poate stinge tot atât de lesne dacă nu o va cimenta pentru totdeauna profunda încredințare că trebuie să iubim,

căci merită să fim iubiți. Aceasta este conștiința națională.

Ion Ghica

- Desăvârșirea unei națiuni este în funcție de desăvârșirea indivizilor care o compun;
- Omenirea fără națiuni ar fi universul fără constelații solare. Haosul primordial al neființei.

Vasile Goldiș

- O națiune trebuie să aibă un rang egal între națiunile lumii, căci ea este o unitate culturală proprie în varietatea celorlalte națiuni;
- Când o națiune este bogată în resurse economice, bogată în pregătire militară, bogată sufletește și mai ales bogată în patriotism, acea națiune, oricare ar fi împrejurările istorice, este sigură de victorie, căci este invincibilă.

Dimitrie Gusti

- Năzuința oamenilor de a trăi în grupe, națiuni e potrivită cu însăși firea lucrurilor.
Al. Mavrocordat
- Nu vă amăgiți; puteți întoarce busola cum voiți, magnetismul popoarelor “naționalitatea” își păstrează în veci direcția.

D. Moldovan

- Să facem o adevărată națiune, cea a muncitorilor nu a trântorilor, să fie stăpână disciplina în țara asta.
I.Nădejde

Culese și redacte: **Vasile Pană**

CONȘTIINȚA DACICĂ ÎN ISTORIOGRAFIA SĂSEASCĂ

Un fenomen interesant - cunoscut de mai multă vreme, dar până în prezent neinterpretat - îl constituie apariția și dezvoltarea conștiinței dacice în cadrul istoriografiei săsești. În linii generale, acest fenomen poate fi rezumat astfel: în perioada secolului XII-XIII, sașii s-au considerat și au fost considerați de către mulți istorici apuseni ca fiind strănepoți ai geto-dacilor. În consecință scrierile istorice săsești au început - vorbind despre sași - să-l numească daci iar graiul lor a fost desemnat ca “lingua dacica”.

Ideea acestei origini a apărut în cercul adeptilor lui Philip Melancon (1497-1569), cunoscut reformator german, profesor la Wittenberg, supranumit, pentru erudiția și influența sa educatoare, Praeceptor Germaniae (învățătorul Germaniei). Principalul propovăduitor al ipotezei privind originea dacică a sașilor a fost ginerele acestuia, Gaspar Peucher (1525-1607), adept al reformei protestante, prieten cu Despot Vodă (a fost chemat de acesta la școala protestantă organizată de domnul Moldovei la Cotnari, dar în cele din urmă nu a venit) supranumit și el pentru cunoștințele sale medicale “prea înțeleptul întru urmașii lui Asclepios, zeul medicinei”. S-ar putea spune că ipoteza lui Peucer a fost tot atât de aventuroasă pe cât a fost viața lui Despot Vodă. Nu-l mai puțin adevărat, însă, că întreaga epocă manistă a fost plină de idei preromantice care au fertilizat istoriografia modernă științifică, precum o dovedește strălucit, în România, personalitatea lui Dimitrie Cantemir, care a ilustrat atât umanismul târziu cât și începuturile gândirii moderne.

Care erau argumentele ipotezei istorice lansate de Peucer și dezvoltată apoi de numeroși reprezentanți ai istoriografiei săsești? În primul rând trebuie arătat că ipoteza originii dacice avea un substrat lingvistic ce rezulta din asemănarea frapantă între denumirile daci și geți cu Deutch, Detsch și Goten. În acea perioadă, în care interpretările etimologice erau dintre cele mai variate și la modă, nu era greu de imaginat că sașii – ce se autointitulau Detschen (decen – german) ar fi fost urmașii dacilor și că între Goten (goți) și Geten (geți) nu ar fi fost nicio deosebire, mai mult, s-a găsit chiar un strămoș

biblic al neamului, legendarul Gether – strănepotul patriarhului Noe, menționat în cartea Genezei a Vechiului Testament.

În consecință, în numeroase scrieri cu caracter istoric, dar și în alte documente, cărturarii sași își considerau limba lor ca limbă dacică și își interpretau existența socio-culturală ca expresie dacică de viață autohtonă. Prin accepțiunea de dac ei au vrut, în acest fel, să se deosebească de germanii apuseni (din Austria, Germania, etc.)

Din punct de vedere istorico-arheologic, ipoteza daco-săsească este o simplă eroare. Dar limitându-ne doar la această constatare, nuputem pătrunde fenomenul în întreaga sa complexitate. Pentru a-l elucida este necesar să analizăm care era interesul politic, locul acestei ipoteze în viața sașilor.

Acest interes politic major ni se pare a fi exprimarea voinței sașilor de a fi recunoscuți ca parte integrantă a Transilvaniei, inseparabil legați de istoria și cultura țării. Este, deci, o teorie de identificare a acestora cu țara în care locuiesc și în care, într-adevăr, s-au format ca popor și ca entitate socio-politică cu caracter specific, dar legați de pământul transilvan.

Teoria are și un caracter apologetic, cu scop defensiv față de teoriile susținute la acea vreme de maghiari, care negau dreptul sașilor de a menține o poziție corporativă politică în cadrul statului – așa cum se prezenta atunci Universitatea săsească.

Iluzorie din punct de vedere arheologic și istoric, teoria daco-săsească oglindea realitatea luptei spirituale pentru afirmarea existenței săsești în Transilvania. Ideea vechimii unui popor era, cum se știe, îmbinată cu ideea legitimității sale.

Trecutul dacic se relevă astfel ca un act de solidarizare, ca un fenomen de conștiință politică. Noțiunile de dac și de Dacia pot fi noțiuni ci care toții fiii și toate grupurile istorice care locuiesc pe pământul României se pot identifica în felul lor, aducând cu ele specificul lor și îmbogățind cu acest specific tezaurul comun al tradițiilor. Din punct de vedere istoric noțiunile dac și Dacia înclină spre unire în cuget și în simțiri a tuturor locuitorilor acestei țări.

Vasile Pană

DĂRILE VÂRSTEI

Strada mea și-a păstrat întrucâtva fizionomia de acum 60 de ani. Nefiind una importantă, deși centrală și neexcelând în lungime, a rămas cu impozanta clădire a liceului, continuată cu vasta curte. Doar pe colțul cu artera mai largă și mai frecventată peisajul a suferit schimbări. Am venit la Slobozia în 1968, plecat din orașul natal Călărași, odată cu formarea județului Ialomița. Mai merg din când în când la Călărași și atunci amintirile, într-o viziune nouă, se deapănă. Coșmelia din prima curte a fost demolată, lăsând locul unei grădinițe cu flori și legume. O răscolire a trecutului, un spin înfipt în plasma amintirilor. Casa în care stătea bunul meu prieten Oprea nu mai există, nici stăpânii casei nu mai sunt, nu mai sunt nici cei doi nuci pe care îi băteam toamna ..., au plecat și cele două vecine care stăteau mereu la poartă, cocoșata cea mărunță și bătrâna care vindea, la o mică tarabă, zarzavat. Viitori scriitori, profesori, doctori, indiferent de calibrul, intrau pe la începuturile lor în ale vieții profesionale pe fosta poartă a liceului, cu gențile pline de cărți, cumpărate de la anticariat, încropindu-și primele biblioteci, nu odată devastate de cleptomani în viață. Aș vrea să trec din nou cu vârsta de atunci pe strada mea, dar nu înainte de a mă opri, mai întâi, la prânz, la mica bodegă din apropiere. Ritual de la care nu se abat firile consecvente. Să stai la o masă cu vechi prieteni, să depeni amintiri și-apoi odată ajuns acasă să mă aplec și să iau o roșie din strat, s-o șterg cu palma și s-o devorez în timp ce mă apropii de bucătărie. Mă înalț peste gardul înalt și privesc spre strada rezemată de blocuri. E o după amiază liniștită. Spre seară, puțin vînt și puțină melancolie. Am îmbătrânit. Cu toții plătim dările vârstei.

Gheorghe Marinel

Marian Ștefan
Din cronica Marii Uniri

BASARABIA – ZIUA ÎNTÂI (III)

Declarația Sfatului Țării din 24 ianuarie 1918, prin care a fost proclamată independența Republicii Democratice Moldovenești a fost întâmpinată cu deosebită însuflețire de întreaga populație. Un grup de români originari din alte provincii românești, prezenți atunci la Chișinău, publică o declarație în ziarul *România nouă* din 24 ianuarie, din care reproducem următorul fragment: „Începând cu ziua de astăzi, în care toți românii trebuie sa serbeze amintirea celei dintâi uniri, săvârșită la 1859 între doua țări românești, noi cei mai jos iscăliți, potrivit punctului nostru de plecare, nu ne mai socotim ca pâna acum: ardeleni, basarabeni, bucovineni ș.a.m.d., și nu ne mai socotim nici numai ca fiii aceluiaș popor, ci ca *cetățenii* (grajdanii) *aceluiaș stat unitar românesc, ca cetățeni ai României nouă a tuturor românilor*, cu aceleași datorii față de fiecare parte a ei și cu aceleași drepturi. De astăzi înainte noi vom fi totodată ostași ai acestei Români, pentru făurirea și întărirea căreia voim să luptăm cu orice armă va trebui. ... Fiecare să-și dea seama că *mântuirea noastră este numai într-o Românie nouă, a tuturor românilor*. Pentru înfăptuirea acestei Români vom lucra, pentru înfăptuirea ei vom trăi, pentru înfăptuirea ei vom muri, dacă va fi nevoie. Chișinau, 24 ianuarie 1918. *Din Transilvania*: dr. Onisifor Ghibu, dr. Ioan Mateiu, Axente Banciu, dr. Sebastian Bornemisa, Iosif Șchiopul, Gheorghe Codrea, Nicolae Oancea, Nicolae Colan, Andrei Oțetea; *din Bucovina*: George Tofan, Dimitrie Logigan, Emanoil Iliu, dr. Ovidiu Topa; *din Basarabia*: Vasile Harea, Vladimir Cazacliu, Ioan Vlăhuță, Alexandru Valeanu; *din România*: G. Murgoci, G. Munteanu-Râmnic, Petre V. Haneș, V. Tempeanu; *din Macedonia*: Constantin Noe și Epaminonda Balamace; *din Serbia*: dr.Atanasie Popovici”.

DE LA INDEPENDENȚĂ LA UNIRE CU PATRIA MAMĂ

27 ianuarie: la Brest-Litovsk, Puterile Centrale încheie pace cu Ucraina.

28 ianuarie: din telegrama de răspuns a ministrului Italiei la Iași către consulul italian la Odessa: „Binevoiți a comunica.Rumcerodului, în numele miniștrilor aliați, că propunerile sale sânt acceptate în principiu. Guvernul român admite ca trei delegați ai Rumceroduii, care vor avea bineînțeles întreaga garanție dorită, să fie desemnați pentru a forma, împreună cu trei delegați ai nămitului guvern și trei delegați numiți de către miniștrii aliați, o comisiune de anchetă privitoare la reclamațiile relative la faptele ce s-au produs pe teritoriul român. Cât despre faptele survenite în Basarabia, o comisiune mixtă însărcinată să le examineze, hotărâtă deja de acord cu Sfatul Țării din Basarabia, este pe punctul de a funcționa. Această ultimă comisie își va avea sediul la Chișinău, unde se pot deja adresa reclamațiile. Miniștrii aliați nu se îndoiesc că autoritățile de la Odessa, precum și Rumcerodul, vor lua toate măsurile necesare a garanta drepturile românilor de la Odessa. Fasciotti, ministrul Italiei”.

31 ianuarie: din chemarea scriitorilor din România, Ardeal și Bucovina adresată locuitorilor din Basarabia: „...A venit, fraților, vremea ca neamul moldovenesc să nu mai cunoască hotar pentru dragostea lui, pentru limba noastră cea dulce. Cultura, limba și școala noastră de-acum trebuie să se unească pe veci și nedespărțiți vom rămâne până la sfârșitul sfârșitului...” (Printre semnatari: M. Sadoveanu, I. Agârbiceanu, G. Ranetti, Comeliu Moldovanu. N.N. Beldiceanu, A. Cazaban, I. Minulescu, Radu D. Rosetti, I. Petrovici, Mihail Codreanu, Izabela Sadoveanu, Alexandru Stamatidi, Mircea Rădulescu, Ion Pillat, I.U. Soricu, N. Dunăreanu, C. Giurescu, D. Marmeliuc, Mihail Sorbul, Nichifor Crainic, A. Mândru, D. Tomescu, Ludovic Dauș ș.a.).

Februarie: radiograma guvernului Republicii Democratice Moldovenești către guvernul Republicii ucrainene: „După informațiile primite, guverul Republicii ucrainene ia asupra sa reprezentarea intereselor Republicii Moldovenești la Conferința de pace de la București [între Puterile Centrale și România], care dorește să aibă la Conferință... delegați ai săi, împuterniciți de a lua parte la rezolvarea chestiunilor care intră în competența exclusivă a Republicii Moldovenești independente... Guvernul Republicii Moldovenești socoate că numai el singur, fără nici un amestec din afară, are dreptul de a reprezenta și apăra interesele de stat ale Republicei neatărmate a Moldovei...”

2 februarie: notă ultimativă adresată de Sovietul din Kiev guvernului român: „V-am telegrafiat cifrat cu nr. 977 cuprinsul convorbirii avute ieri cu colonelul Muraviev; mă îndoiesc că l-ați fi primit, Odessa neavând legături cu Iașii. Astăzi primesc următorul ultimatum. Pentru confirmarea celor ce v-am spus la întvederea cu d-voastră la 14 februarie [stil nou], vă propun cele ce urmează: «1) A informa îndată guvernul de la Iași de luarea Kievului și de restabilirea puterii Sovietului în Ucraina. 2) A propune imediat guvernului de la Iași să dea un ordin categoric trupelor române care au ocupat teritoriul Republicii federative ruse să se retragă în granițele României fară a aștepta din partea noastră înlocuirea trupelor cari păzesc depozitele d-voastră. 3) Numai după retragerea imediată a trupelor, relațiunile normale între armata română și armata revoluționară a Republicei federative ruse vor putea fi restabilite. 4) Poporul român, dar nu guvernul, poate totdeauna să conteze pe ajutorul frătesc al Rusiei în chestiunile de aprovizionări, precum și pentru conservarea depozitelor române ce se găsesc pe teritoriul rus ca avere publică a națiunii

române. 5) Acord 48 de ore din momentul primirei de către d-voastră a prezentei cereri pentru răspunsul guvernului de la Iași cu privire la retragerea trupelor în garnizoanele d-voastră. Neprimirea unui răspuns afirmativ din partea guvernului d-voastră va atrage deschiderea imediată a unei acțiuni militare viguroase din partea armatei revoluționare ruse. Comandantul suprem Muraviev; șef de stat major, Smirnov». Transmite general Coandă”.

3 februarie: președintele Republicii Moldovenești către primul ministru român: „Am onoare a vă face cunoscut că azi 3 februarie a sosit la Chișinău generalul Webel, din partea generalului Scerbacev, cu însărcinarea de a forma pe teritoriul republicii noastre armate rusești [antibolșevice] și de a rechiziționa depozitele de toate categoriile ce armatele rusești în retragerea lor le-au lăsat pe teritoriul nostru; prezența generalilor ruși, precum și intențiunile lor fiind dăunatoare intereselor superioare și siguranței Republicii Moldovenești, Consiliul de Miniștri [al Basarabiei], printr-o hotărâre anterioară, a dispus ca toate depozitele rusești ce se găsesc pe teritoriul național să rămână proprietatea republicei și a oprit provizoriu formarea de trupe rusești pe teritoriul ei. În numele guvernului Republicei Moldovenești vă rog pe Excelența Voastră să ne informeze dacă are cunoștință asupra acestor chestiuni și să ordone comandamentului trupelor române din Chișinău ca să ne dea concursul în caz de nevoie pentru salvgardarea marilor noastre interese...”

7 februarie: consulul general român din Odessa, Greceanu, către Ministerul de externe român: „În toată graba, în ajunul plecării mele în Suedia, cu personalul meu, precum și cu Trifu și Gurănescu, primul venit în calitate de curier. Această dispoziție [de expulzare] emană de la Rakovski, sosit aici de la Petrograd cu puteri depline din partea guverului [bolșevic] pentru a statua [hotărî] asupra soartei românilor. El este astăzi stăpânul situației. Eu am petrecut zile teribile, permanent amenințat de moarte. Consulatul general a fost devalizat în mai multe rânduri. Toți românii au fost arestați”.

8 februarie: primul ministru român către generalul Coandă, la Kiev: „Ca răspuns la telegrama dv. nr. 798 din 15 februarie [stil nou, vezi textul acesteia de mai sus], vă rog să aduceți la cunoștința comandantului suprem Muraviev cele ce urmează: 1. Trupele române au intrat în Basarabia la cererea formală a guvernului Republicii Moldovenești. 2. Scopul trimiterii trupelor românești este exclusiv de a garanta securitatea depozitelor militare pe care le avem în Basarabia destinate trupelor române ca și celor rusești ce se mai găsesc încă în România și de a asigura în același timp circulația normală pe căile ferate din Basarabia. Guvernul Republicii Moldovenești este în imposibilitatea de a lua aceste măsuri din lipsă de forțe militare organizate. 3. Atitudinea agresivă a autorităților superioare din Kiev cu privire la România n-ar putea fi justificată. 4. Insistați pentru a obține autorizarea de a reveni la Iași, în scopul ca prin explicații complete să puneți guvernul în situația de a înlătura neînțelegerile ivite”.

Ministrul Italiei la Iași, Fasciotti, către consulul general al Italiei la Odessa (9 telegrame cu conținut identic, câte un exemplar pentru fiecare dintre consulii aliați din Odessa): „Miniștrii aliați au avut cunoștință de ultimatumul adresat de către Rumcerod guvernului român. Noi trebuie să protestam în mod energic contra atitudinii adoptate de Rumcerod, care nu ține deloc seama de starea convorbirilor pe care le-am întreprins, la cererea Rumcerodului însuși, nici de propunerile concrete între proprii lor delegați și delegații aliați. Protestăm în mod deosebit contra arestării românilor și tratamentului inuman la care au fost supuși. Comunicând cele de mai sus Rumcerodului, vă rugăm să insistați cu cea mai mare fermitate pentru punerea în libertate a românilor și reluarea convorbirilor, conform regulilor în vigoare între popoarele democratice și civilizate, între delegații aliați români și Rumcerod. Noi contăm că fiecare dintre consulii noștri se va asocia cu întreaga sa personalitate. În ceea ce privește Basarabia, veți reaminti că intervenția trupelor române este o operațiune militară fără nici un caracter politic, întreprinsă în deplin acord cu Aliații și autoritățile basarabene, în scopul evident umanitar și pentru a asigura aprovizionarea trupelor ruse și române, precum și a populației civile”.

17 februarie: notă a guvernului Republicii Democratice Moldovenești către șeful guvernului român: „Excelență, am onoarea a vă înainta aci alăturat Declarația *din 24 ianuarie* 1918 a Sfatului Țării prin care republica noastră a rupt orice raporturi de dependență cu Rusia și s-a declarat cu totul neatărnată... Acest act istoric s-a făcut cu votul unanim al deputaților din Sfatul Țării și cu asentimentul entuziast al întregului popor din Republica Moldovenească. Profităm de această ocazie, Excelență, spre a vă asigura că guvernul Republicei, reprezentând un popor liber pe destinele sale, va stabili cât mai curând cu putință raporturi strânse și frățești cu Regatul Român de care sântem legați atât prin interesele vecinătății cât și prin comunitatea rasei...”

18 februarie: la Brest-Litovsk, Rusia Sovietică încheie pace cu Puterile Centrale; România, complet izolată și în imposibilitate de a continua singură războiul, acceptă condițiile puse de Puterile Centrale ca bază pentru începerea negocierilor de pace.

20 februarie: guvernul român semnează tratatul preliminar de pace de la Bufta pe următoarele baze: cedarea Dobrogei; rectificări ale frontierei cu Austro-Ungaria; obligații economice oneroase impuse României; demobilizarea a cel puțin 8 divizii din armata română; accesul trupelor Puterilor Centrale spre Ucraina; licențierea misiunilor militare aliate.

1 martie: Sfatul Țării către guvernul român din Iași: „Guvernul Republicii Moldovenești, revenind asupra telegramei sale din urmă, roagă guvernul regal român să dea ordine armatei sale din Basarabia de a nu permite crearea de corpuri armate rusești

pe teritoriul Republicei, deoarece neorânduielele și nesupunerea au reînceput numai cât s-a știut de permisiunea acordată generalului Scerbacev de a forma unități militare ruse”.

3 martie: rezoluția Zemstvei¹ din județul Bălți: „Adunarea generală a Zemstvei din districtul Bălți, născută din alegerile regionale ce au avut loc în decembrie 1917 și convocată în ziua de 1 martie 1918 pentru votarea bugetelor și altor măsuri necesare bunului mers al administrațiunii și vieții economice în această regiune, terminând lucrările sale, înainte de a închide sesiunea, a discutat și votat în unanimitate următoarea moțiune depusă pe biroul adunării de către membrii Zemstvei: «Rezemat pe principiile proclamate de marea revoluțiune a popoarelor fostului mare imperiu al tuturor rușilor, care în primul rând, odată cu libertatea și egalitatea tuturor indivizilor în fața legilor, a proclamat libertatea naționalităților de a dispune singure de *soarta și așezămintele* lor prezente și viitoare, *poporul moldovenesc, așezat de acum 20 de veacuri de către străbunii noștri romani între Nistru și Prut, a proclamat în ziua de 2 decembrie 1917 Basarabia Republică Moldovenească independentă și de sine stătătoare*. Ținând seama că viața și propășirea economică a unui popor este în raport cu forța vie și aptitudinile pe care Dumnezeu le-a hărăzit, că în unire stă puterea și că unde-s doi puterea crește; ținând seamă că, în *timp de 14 veacuri, Basarabia a fost totdeauna un trup cu Moldova de pe dreapta Prutului și că soarta ei a fost de-a pururea legată de aceea a Principatelor dunărene*, cu care a gustat aceleași suferințe și aceleași bucurii; ținând seama că *în anul 1812, în urma frământărilor sângeroase ale tuturor popoarelor europene, Basarabia a fost smulsă fără consimțământul ei de la trunchiul ei etnografic al națiunii sale de origine*, și ținând seama de pilda splendidă pe care tânărul Regat al României a dat-o în scurtul timp de când a fost recunoscut stat independent, atrăgându-și astăzi admirația și iubirea tuturor popoarelor din lume și chiar respectul dușmanului comun; *proclamăm astăzi în mod solemn, în fața lui Dumnezeu și a lumii întregi, că cerem unirea Basarabiei cu Regatul României sub al cărui regim constituțional și sub ocrotirea legilor ei de monarhie democratică vedem siguranța existenței noastre naționale și a propășirii economice și culturale*». Facem apel la toate adunările din întreaga Basarabie de la Hotin până la Ismail să se unească prin votul lor la moțiunea noastră și să ceară Sfatului Țării la Chișinău să trimeată o delegațiune cu reprezentanți din toate adunările regionale și de proprietari la Iași pentru a depune la picioarele Tronului României omagiile noastre de devotament și credință către regele Ferdinand I, rege al tuturor românilor!” (Urmează 102 iscălituri, iar textul moțiunii Zemstvei din județul Bălți a fost publicat în paginile ziarelor *România nouă* și *Cuvânt moldovenesc* din 17 și, respectiv, 22 martie, bucurându-se de larga adevziune a populației Republicii Moldovenești.)

8 martie: ziarul *Sfatul Țării* publică un interviu cu Gh. Ciugureanu, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Moldovenești, șeful delegației basarabene desemnată să participe la tratativele de pace de la București între Puterile Centrale și România. Delegația se întorsese de la Iași fără a putea ajunge la București, din pricina „crizei minișteriale românești” – demisia guvernului Averescu – , dar avusese o lungă convorbire cu regele Ferdinand: „A doua zi după sosirea noastră la Iași, noi am fost primiți de rege și într-o lungă convorbire i-am spus de toate nevoile și dorințele neamului nostru. Maiestatea Sa hotărît a spus că recunoaște dreptul nostru de a ne ocârmui singuri și a ne face acele reforme sociale de care avem nevoie. Regele împărtășește pe deplin principiile noastre în privința dreptului țaranului de a căpăta pământul pe care îl muncește, dar firește nu împărtășește acele părerii sociale extreme care își fac loc în frământările noastre. Regele socoate că pământul în țara noastră moldovenească, după obiceiurile și datinile noastre vechi, trebuie să treacă în mâna țăranilor ca proprietate. Regele a amintit mai departe că chiar și România e în ajunul unei mari reforme agrare, principiile căreia sunt de-acum votate de Constituantă...”

13 martie: adunarea generală a Zemstvei din județul Soroca votează o moțiune similară celei adoptată de Adunarea generală a Zemstvei județului Bălți, reânnoind apelul către celelalte adunări de pe întreg cuprinsul Republicii Democratice Moldovenești.

16 martie: Sfatul Țării discută conținutul telegramei prin care guvernul Republicii Ucraina solicitase Puterilor Centrale și României ca o delegație a sa să fie admisă la tratativele de pace de la București, motivându-și solicitarea prin faptul că „*este adânc interesat de soarta unei regiuni limitrofe a Republicei Ucrainene, de Basarabia*”, care „*din punct de vedere etnografic, economic și politic formează o unitate indivizibilă cu teritoriul Ucrainei*”. Este redactată o notă de protest și se desemnează o delegație care urmează a se deplasa la Kiev pentru a clarifica relațiile dintre cele două republici. Iată instrucțiunile primite de delegația desemnată de Sfatul Țării: „1. *Delegația trebuie să ceară recunoașterea și garantarea independenței complete a Republicii Moldovenești în hotarele fostei gubernii a Basarabiei între Prut, Nistru. Dunăre și Marea Neagră și granița veche a Austro-Ungariei. 2. Teritoriul Republicei Moldovenești în hotarele fostei gubernii a Basarabiei este nedespărțit și nici o parte din Republica Moldovenească nu poate fi ruptă în folosul altui stat. 3. Întrucât Republica Moldovenească acordă pe teritoriul său naționalității ucrainene și celorlalte naționalități autonomie național-culturală personală, moldovenilor de peste Nistru trebuie să li se acorde aceleași drepturi în Republica ucraineană. 4. Până la adunarea poporănă, guvernul Republicii poporane Moldovenești se bazează în întregime pe platforma anunțată în Declarația Sfatului Țării din 2 decembrie 1917 și 24 ianuarie 1918*”.

26 martie: în dimineața zilei primul ministru român Al. Marghiloman, ministrul de război general C. Hârjeu, I. Mițilineu – secretar general al Ministerului de interne, G. Garoflid – secretar general al Ministerului domeniilor, A. Corteanu – secretarul general al Ministerului finanțelor, generalul Mircescu și alți numeroși funcționari superiori români sânt primiți în capitala Basarabiei de către președintele Sfatului Țării și de către membrii guvernului Republicii Moldovenești. Vizita înalților demnitari români fusese precedată de contacte și întâlniri anterioare între cele două părți. La 26 februarie, I. Inculet și dr. Ciugureanu făcuseră o vizită la Iași, purtând convorbiri cu oficialitățile române și reprezentanții diplomați ai Antantei la Iași asupra situației din Basarabia și posibilitățile de unire a acesteia cu România. La 20 martie, cei doi frunțași basarabeni au repetat vizita în capitala de atunci a României. Consiliul de Miniștri român, în urma ședinței din 23 martie, a recomandat reprezentanților Basarabiei ca problema unirii cu România să fie supusă deliberărilor Sfatului Țării. Cu această hotărîre, dr. Ciugureanu, I. Inculet și C. Stere, venit de la București, au plecat la Chișinău.

27 martie: Sfatul Țării din Chișinău proclamă unirea Basarabiei cu România. Din *Procesul-verbal al ședinței Sfatului Țării*: „Ședința se deschide la orele 4 și 15 min. p.m. sub președinția lui I.C. Inculet, în prezența următorilor *membri ai Prezidiului: P.N. Halippa, B.M. Epuri, C.P. Misircov, I.A. Buzdugan*. În sală sunt prezenți: toți membrii cabinetului Republicii Moldovenești, *primul ministru al cabinetului român d. Marghiloman, d. Stere, ministrul de război Hârjeu*, anturajul primului ministru și alți mulți reprezentanți ai guvernului român. *Președintele* [Sfatului Țării]: «Salut în numele parlamentului nostru pe capul guvernului român, d. Marghiloman (aplauze). Ședința de astăzi, domnilor deputați, va fi o ședință istorică pentru națiunea noastră, pentru poporul nostru. Noi trebuie să depunem toate silințele ca să ieșim cu cinste în acest moment istoric. Dați-mi voie să acord cuvântul primului ministru d. Marghiloman, pentru a face declarație cu ce scop a venit la noi». (Voci: «Rugam, rugăm»). La tribună se urcă primul ministru Marghiloman, întâmpinat cu aplauze furtunoase. Când acei prezenți în sală s-au liniștit, primul ministru s-a adresat către ei în limba românească cu o cuvântare, în care a declarat: «Marea și sfânta problemă, de care s-a călăuzit un întreg partid politic în România – problema unirii Basarabiei la sânul patriei mame, a României – a fost pusă pentru prima dată la ordinea zilei în toate dimensiunile ei în ziua proclamării independenței Republicii Moldovenești; iar în timpurile de față această problemă este scoasă la iveală și mai pronunțat mulțumită mersului istoric al lucrurilor și însuși Sfatului Țării. În vremurile de restriște ale Republicii Moldovenești, când tânărul guvern s-a adresat României după ajutor, ea, ca mamă iubitoare, care a auzit vocea cunoscută a copilului său, n-a întârziat să vină în ajutorul ei. Toate clasele sociale, toate partidele, ca unul s-au grăbit să vină acolo unde-i chema datoria și vocea sângelui. Și iată că astăzi noi culegem roadele muncii domniilor voastre – fii adevărați ai poporului – și patrioților care au muncit pentru folosul și mărirea poporului nostru și a întregii Români. Cu o atenție încordată cercurile politice ale României urmăreau ce se face pe partea cealaltă a Prutului și, când s-a ivit pericolul care amenința integritatea Republicei, România înrudită s-a grăbit cu ajutorul, ca să garanteze integritatea și nedespărțirea acestei țări. La Conferința de pace din București am lămurit condițiunile prin cari s-ar putea păstra integritatea și nedespărțirea Basarabiei și eu m-am grăbit să vin aci, în mijlocul domniilor voastre. Din constatările și tratativele cu reprezentanții diferitelor fracțiuni și partide ale Parlamentului [din Basarabia] eu am înțeles dorințele și cerințele, dictate de vremuri și împrejurări, pe cari noi să trebuie să le îndeplinim în conformitate cu obiceiurile locale, moravurile, libertățile și drepturile câștigate de domniile voastre și cari nu sunt în contradicere cu interesele marei, unitei și nedespărțitei Români. Unirea Basarabiei cu România trebuie să se facă cu condițiunea păstrării particularităților locale ale acestei țări. Dar să trec din domeniul dorințelor la fapte ceva mai reale, să-mi dați voie să dau citire Declarației guvernului român – termină cuvântarea sa primul ministru și trece la citirea în limba românească a declarației: «*Sfatul Țării de astăzi va ramâne spre rezolvirea chestiunii agrare potrivit cu nevoile poporului. Guvernul va prezenta Adunării Constituante, la care vor lua parte și reprezentanții aleși ai Basarabiei, normele stabilite de Statul Țării, care vor ramâne [în vigoare] până la rezolvarea acestei chestiuni de către Adunarea Constituantă. Basarabia își păstrează autonomia provincială, având Sfatul său provincial (Dieta), ales în viitor pe baza votului universal, direct, secret, cu organul său executiv și cu administrația proprie. Acest Sfat provincial (Dieta) votează bugetul local și controlează organele autoadministrării orașenești și a Zemstvei. Organul lui executiv numește funcționarii instituțiilor administrative locale. Funcționarii locali se numesc de către guvern. Recrutarea armatei se face pe aceleași baze ca și în întregul Regat, teritorial. Legile existente și autoadministrarea locală (orașenească și a Zemstvei) vor ramâne și nu vor putea fi schimbate de către Parlamentul român, până când la lucrările lui nu vor lua parte și reprezentanții Basarabiei. Drepturile câștigate de către minoritățile din Basarabia se vor păstra. Guvernul propune ca în Consiliul de Miniștri al României să intre și doi reprezentanți ai Basarabiei aleși de Sfatul Țării existent. Basarabia trimite în Parlamentul țării un număr de reprezentanți, proporțional cu numărul populației. Ei vor fi aleși în Cameră potrivit legii generale electorale; în Senat, potrivit regulilor cari vor fi stabilite de către Adunarea Constituantă. Votul universal, egal, direct și secret va servi ca bază pentru alegerile din Basarabia în volosti (plăși), sate, orașe și zemstve. Libertatea individuală, libertatea cuvântului, a presei, cugetului și adunărilor și toate libertățile cetățenești se garantează de către Constituție pentru Basarabia,*

ca și pentru întreaga țară. Toate infracțiunile săvârșite până acuma împotriva legilor din motive politice în timpurile turburi ale transformărilor vor fi amnistiate. După unirea Basarabiei, ca a unei fiice, cu patria mamă România, Parlamentul va hotărî convocarea neîntârziată a Adunării Constituante, în care vor intra proporțional cu populația și reprezentanții Basarabiei, aleși pe baza dreptului general electoral pentru a introduce în Constituție de comun acord principiile și garanțiile arătate mai sus».

După ce a terminat citirea, primul ministru a declarat că el ar dori ca Parlamentul [Sfatul Țării] să poată discuta cu toată libertatea propunerea guvernului român și de aceea el cu reprezentanții săi părăsește sala”.

După ce în sală au rămas numai membrii Sfatului Țării, președintele acestuia dă cuvântul deputatului Cijevschi, din partea Blocului moldovenesc, care propune ca C. Stere să fie ales ca deputat în Sfatul Țării, propunere primită cu vii aplauze. Mulțumind pentru încrederea acordată, C. Stere adresează o înflăcărată chemare către toți deputații spre a se lăsa luminați în hotărârea lor de „conștiința proprie a domniilor voastre”. la cuvântul din nou *președintele Sfatului Țării*: „Domnilor deputați, dați-mi voie să stabilim următoarea ordine de zi a ședinței noastre: dintâi să ascultăm declarațiile reprezentanților diferitelor grupări și pe urmă rezoluțiile propuse să le punem la vot. (Adunarea se unește cu propunerea.) Atunci are cuvântul deputatul Buzdugan, reprezentantul Blocului moldovenesc. *Deputatul Buzdugan*, înaintea citirii declarației Blocului moldovenesc, spune: «În numele Blocului moldovenesc, care întotdeauna a fost straja intereselor poporului moldovenesc, apărând cu râvnă drepturile lui de orice tentative venite de oriunde, în numele Blocului moldovenesc, care de astăzi înainte va fi blocul românesc, care va apăra drepturile întregului neam românesc, am marea cinste, ca în această ședință istorică a Sfatului Țării să dau citire următoarei declarații». Mai departe citește declarația Blocului moldovenesc (aplauze prelungite). Aceeași declarație citește în limba rusă deputatul Cijevschi (tot în numele Blocului moldovenesc).

Rezoluția Blocului moldovenesc în chestiunea unirii Basarabiei cu România (fiind votată în întregime) reprezintă *Declarația Sfatului Țării din Chișinău de unire a Basarabiei cu România*. «În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: *Republica Democratică Moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadale singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mamă-sa România. Această unire se face pe următoarele baze: 1. Sfatul Țării actual rămâne mai departe pentru rezolvirea și realizarea reformei agrare după nevoile și cererile norodului; aceste hotărîri se vor recunoaște de guvernul român. 2. Basarabia își păstrează autonomia provincială, având un sfat al țării (dieta), ales pe viitor prin vot universal, egal, direct și secret, cu un organ împlinitor și administrație proprie. 3. Competința Sfatului Țării este: a) votarea bugetelor locale; b) controlul tuturor organelor zemstvelor și orașelor; c) numirea tuturor funcționarilor administrației locale prin organul său împlinitor, iar funcționarii înalți sunt întăriți de guvern. 4. Recrutarea armatei se va face în principiu pe baze teritoriale. 5. Legile în vigoare și organizația locală (zemstve și orașe) rămân în putere și vor putea fi schimbate de Parlamentul român numai după ce vor lua parte la lucrările lui și reprezentanții Basarabiei. 6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia. 7. Doi reprezentanți ai Basarabiei vor intra în Consiliul de Miniștri român, acum desemnați de actualul Sfat al Țării, iar pe viitor luați din sânul reprezentanților Basarabiei din Parlamentul român. 8. Basarabia va trimite în Parlamentul român un număr de reprezentanți proporțional cu populația, aleși pe baza votului universal, egal, direct și secret. 9. Toate alegerile din Basarabia pentru voloste, sate, orașe, zemstve și Parlament se vor face pe baza votului universal, egal, secret și direct. 10. Libertatea personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinței, a adunărilor și toate libertățile obștești vor fi garantate prin Constituție. 11. Toate călcările de legi făcute din motive politice în vremurile tulburi ale prefacerii din urmă sunt amnistiate. Basarabia unindu-se ca fiică cu mamă-sa România, Parlamentul român va hotărî convocarea neîntârziată a Constituyentei, în care vor intra proporțional cu populația și reprezentanții Basarabiei, aleși prin vot universal, egal, direct și secret, spre a hotărî împreună cu toții înscrierea în Constituție a principiilor și garanțiilor de mai sus. Trăiască unirea Basarabiei cu România de-a pururea și totdeauna!».*

„Dep. iganco: «Eu mă voi mărgini la rezoluția pe care a scos-o fracțiunea țărănească [din Sfatul Țării]. Fracțiunea țărănească, recunoscând toată importanța chestiunii unirii Republicei neatărnate Moldovenești cu Regatul Român, în această clipă de o importanță politică extraordinară în fața istoriei scumpului său popor și neavând împluternicirea acestui popor pentru rezolvirea acestei chestiuni, crede necesar a o preda la hotărârea votului întregului popor (referendum) sau a Adunării Constituante, ca exponentul voinței suverane a poporului, cu condițiunea că această voință va fi liberă în Republica Moldovenească liberă și neatărnată. Fracțiunea țărănească, care singură exprimă dorințele poporului și care reprezintă majoritatea adevărată a populației, declară că ea, apărând neatărnarea Republicei Moldovenești, în același timp socoate posibilă formula unirii popoarelor înfrățite moldovenesc și românesc într-o alianță federativă strânsă» (Aplauze pe unele banci).

În numele populației germane din Republica Moldovenească,

care se ridică la mai bine de 75 000, în numele fracțiunii mele declar că «populația germană nu ne-a împluternicit să hotărîm în chestiunea alipirii Republicei Moldovenești ori unde ar fi; la această chestiune poate da răspuns congresul tuturor germanilor din Republica Moldovenească. De aceea noi ne abținem de la vot».

În numele bulgaro-găgăuzilor, *deputatul Misircov declară*: «Fracțiunea bulgaro-găgăuzilor m-a împluternicit să declar că ea în nici un caz nu se socoate în drept, fără împluternicirea populației găgăuze și bulgare din Basarabia, să discute și să hotărască chestiunea alipirii Basarabiei la orice stat vecin. Chestiunea înțelegerii cu statele străine, care ar limita drepturile politice și neatărnarea Basarabiei, după părerea fracțiunii, poate fi pusă în discuție și rezolvită numai de către Adunarea Constituantă a Republicei Moldovenești, aleasă liber de către tot poporul. De aceea, *fracțiunea bulgaro-găgăuză în chestiunea unirii Basarabiei la România, în orice condițiuni, se abține de la vot».*

Reprezentantul populației ucrainene, *deputatul A.D. Osmolovschi declară*: «Când ucrainenii ne-au trimis pe noi în Sfatul Țării, ne-au dat mandat, ca fii credincioși ai republicii tinere, s-o păzim și s-o întărim. Chestiunea alipirii ei oriunde ar fi nici nu s-a ridicat. Și de aceea noi, neavând împluternicire pentru acest scop, nu ne socotim în drept de a hotărî o chestiune de importanță atât de mare; după părerea noastră, ea poate fi rezolvită numai prin voința întregului popor al Republicei Moldovenești exprimată prin Adunarea Constituantă».

În numele polonezilor iese *deputatul Dudchievicz*: «Regret foarte mult că în această zi solemnă pentru populația moldovenească eu trebuie să vorbesc în limba rusă, care a fost simbolul împilării atât a națiunii moldovenești cât și a celei poloneze; limba moldovenească n-o cunosc, iar pe cea polonă nu o vor putea înțelege moldovenii. În această zi măreată, eu salut călduros nefericitul și în același timp fericitul popor moldovenesc înfrățit, care în sfârșit poate să se unească cu poporul românesc legat prin sânge. În numele poporului polonez susțin în întregime unirea Basarabiei cu România, cum aceasta o doresc moldovenii, locuitorii băștinași ai acestei țări».

Din partea Ligii culturale ruse iese *deputatul A.F. Greculov*: «Chestiunea unirii Basarabiei, astăzi în ordinea urgentă, sub nici un motiv nu poate fi rezolvită; ea poate să fie rezolvită numai de către Adunarea Constituantă moldovenească».

Deputatul Tiganco, în numele fracțiunii țărănești, roagă să se întrerupă ședința pentru a discuta chestiunea dacă fracțiunea va putea vota propunerea Blocului [moldovenesc]. Președintele suspendă ședința pentru zece minute. După redeschiderea ședinței, *deputatul Bârcă (Teodosie)* dă citire declarației unei părți a fracțiunii țărănești, care s-a separat de acea fracțiune: «Noi mai jos iscăliții deputați moldoveni ne-am hotărît astăzi, în această zi măreată și sfântă pentru națiunea noastră, să ne unim cu toți moldovenii din Sfatul Țării pentru înfăptuirea unirii noastre cu frații de sânge din România (aplauze). Eu cred că din cei ce împărtășesc părerea noastră sunt încă mulți».

...În numele muncitorilor [ruși], *deputatul Crivorucov, declară*: «Având în vedere seriozitatea momentului, când Sfatul Țării, sub influența unei politici fără răspundere a unei grupări mici, este chemat să săvârșească un act de o importanță istorică mare și recunoscând că Sfatul Țării nu este împluternicit pentru aceasta de către poporul Republicei, eu ca reprezentant al clasei muncitorești, țin de datoria mea să arăt că *clasa muncitorească își declină răspunderea pentru actul care se înfăptuește în spatele lui și refuză de a lua parte la votare*»².

Președintele, adresându-se adunării, întreabă cum să se facă votarea rezoluției Blocului și a altor rezoluții. *Dep. Cijevschi*, în numele Blocului moldovenesc, cere ca votarea să se facă nominal și deschis. *Dep. Tiganco*, în numele fracțiunii țărănești, cere vot secret...”

[Cele două propuneri sânt supuse la vot: pentru votul deschis se pronunță 82 deputați, 27 contra și 16 se abțin.]

„*Președintele* [Sfatului Țării]: «Pun rezoluția Blocului moldovenesc la vot deschis nominal». Se votează și după aceea președintele și vicepreședintele numără voturile. *Președintele I.C. Inculet*: «Cu adâncă emoțiune vă aduc la cunoștință rezultatul votării... Pentru rezoluția Blocului moldovenesc au votat optzeci și șase (86) deputați, împotriva – trei (3); s-au abținut treizeci și șase (36); absenți treisprezece (13). Cu majoritate de optzeci și șase (86) voturi împotriva trei (3), rezoluția pentru unirea Basarabiei cu România a Blocului moldovenesc este primită (aplauze furtunoase). Trăiască unirea cu România mamă!»...”

[Sânt invitați în sală primul ministru român și celelalte persoane oficiale care-l însoțesc].

„*Președintele* comunică capului guvernului român, d. Marghiloman, rezultatul votului Parlamentului. O nouă explozie de aplauze și strigăte: «Vivat! Trăiască România!». După propunerea președintelui, secretarul Sfatului Țării, *deputatul Buzdugan*, dă citire declarației primită de către Sfatul Țării, în limba moldovenească, care este ascultată în picioare de toată asistența. La tribună se urcă d. Marghiloman, primul ministru al României, și declară: «În numele poporului român și al regelui Ferdinand I, iau act de unirea Basarabiei cu România de aici înainte și în veci! Trăiască România Mare!», termină el (aplauze furtunoase și strigăte: Vivat!, Ura!, Trăiască România Mare!, Trăiască unirea în veci! Din public se aruncă flori deputaților).

(continuare în pag. 16)

IIIIIS

(*urmare din pag. 15*)

Președintele Sfatului Țării, d. *Inculeț* pune întrebarea primului ministru d. Marghiloman [dacă] primește guvernul român condițiile unirii, citite de către secretarul Buzdugan, din rezoluția Blocului moldovenesc, primite de către Parlament ca declarație a Sfatului Țării? Primul ministru d. Marghiloman se urcă din nou la tribună și declară că *guvernul român primește în întregime atât litera cât și sensul condiiunilor unirii Basarabiei cu România pe bazele arătate în rezoluția Blocului moldovenesc, primite ca declarație a Sfatului Țării* (aplauze furtunoase și strigăte: Ural! Trăiască unirea!, Trăiască România Mare nouă!). Deputații și publicul ovaționează pe președintele I.C. Inculeț, primul ministru Ciugureanu și ministrul Pelivan. Președintele, la orele 7 și 20 seara, declară închisă ședința Sfatului Țării“.

Decret regal pentru promulgarea unirii Basarabiei cu România

A.

Sire,

Sfatul Țării din Basarabia votând în ședința de la 27 martie (9 aprilie) 1918 unirea Republicei Democratice Moldovenești (Basarabia) cu România, subsemnatul are onoare a ruga respectuos pe Maiestatea Voastră să binevoiască a semna alăturatul proiect de decret pentru promulgarea votului în chestiune și a declarațiunii făcute cu acest prilej de subsemnatul în numele poporului român și al Maiestăței Voastre. Sunt cu cel mai profund respect, Sire, al Maiestății Voastre, prea supus și prea plecat servitor, președinte al Consiliului de Miniștri, A. Marghiloman.

9 aprilie, 1918. Nr. 68

B.

Ferdinand I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României, la toți de față și viitori, sănătate:

Sfatul Țării din Basarabia, în ședința lui de la 27 martie (9 aprilie) 1918 votând, prin 86 voturi pentru, contra 3, fiind și 36 abțineri, următoarea rezoluțiune: „În numele poporului basarabean, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o suta și mai bine de ani din trupul vechei Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa Pomânia”.

Și prezidentul Consiliului Nostru de Miniștri declarând că: „În numele poporului român și al Regelui lui, M.S. Ferdinand I al României, ia act de acest vot quasi unanim și declară la rândul lui Basarabia unită cu România de veci una și indivizibilă“.

Promulgăm acest vot și această declarație și ordonăm să fie investit cu sigiliul statului și publicat în Monitorul Oficial.

Dat în Iași la 9 aprilie 1918. Ferdinand I

Nr. 842

Președintele Consiliului de Miniștri, A. Marghiloman ,

Ministru de justiție, D. Dobrescu.

C.

Ferdinand I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României, la toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului președintelui Consiliului Nostru de Miniștri și ministru secretar de stat la Departamentul de interne nr. 70/918.

Am decretat și decretăm:

Art. I – Se înființează un consiliu de directori pentru administrarea provizorie provinciala a Basarabiei.

Art. II – Sunt numiți membri ai acestui consiliu: Doctor P. Cazacu ca prezident; D-nii Ion Costin, N.N. Codreanu, Ștefan Ciobanu, Vlad Chiorescu, Gheorghe Grosu, Emanoil Catelie, Isac Gherman și Arcadie Osmolovschi, ca membri.

Art. III – Jurământul prezidentului se va depune înaintea ministrului nostru de interne, iar prezidentul este împuternicit să primească jurământul celorlalți membri.

Art. IV – Un regulament ulterior va determina repartitia lucrărilor, după ramurile de activitate administrativă corespunzătoare cu ministerele țării.

Art. V – Președintele Consiliului Nostru de Miniștri și secretar de stat la Departamentul de interne este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat la Iași, la 9 aprilie 1918.

FERDINAND I

Președintele Consiliului de Miniștri și ministru de interne, A.

Marghiloman.

*

Cum bine se știe, vitregiile istoriei, atât de brutal exprimate de pactul de neagresiune sovieto-german din 23 august 1939, au făcut ca această unire să nu dureze decât 22 de ani, până în iunie 1940, când ultimatumul sovietic a impus României cedarea Basarabiei și a părții de nord a Bucovinei. Noile reglementări internaționale survenite la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial au perpetuat această situație, configurația politică a Europei postbelice fiind statuată la Conferința de pace de la Paris din 1946-1947.

Note

¹ Adunare locală formată din reprezentanții diferitelor stări sociale și care lua hotărâri în problemele administrației locale, instituită de guvernul țarist în guberniile europene prin programul de reforme de la mijlocul secolului trecut, sub presiunea mișcărilor revoluționare democrat-burgheze; instituția a fost menținută și după revoluția din februarie, când guvernul provizoriu a introdus-o și în alte regiuni ale Rusiei, în unele zone zemstvele au devenit instrumente eficace pentru înlăturarea structurilor de stat autocratice.

5. Precizăm că o statistică din 1910, arăta că în toata Basarabia lucrau 8 600 muncitori (0,15% din totalul populației).

ECOURI

Parcurg din nou, în fugă, pagini, captată fiind de fapte, întâmplări, trăiesc anumite zvârcoliri interioare sugerate de imagini artistice uluitoare și încerc să-mi reprezint lumea trilogiei MUSCELENII. Încep să mă identific cu autorul, cu naratorul, cu personajele, într-un anume fel să-mi mobilizez resursele sufletești, ca să pot percepe altfel realitatea cârții, suprapusă pe aceea pe care am trăit-o. Așa că recitesc anumite fragmente, îmi pun întrebări, caut răspunsuri, ca să percep zbaterea, concentrarea, încordarea, dar mai ales să realizez că autorul recurge la o terapie prin scris, aplicabilă atât lui, cât și cititorului.

Că „viața e o imperceptibilă, imprevizibilă și inevitabilă înfrângere”- propoziție din debutul primului volum, „Fagul”, dar și din finalul trilogiei (aici urmată de un semn de întrebare, pentru a lăsa loc reflecțiilor după lectură), n-are rost s-o mai demonstrăm, oricât de optimiști am fi. Cred că autorul știe ce spune, a verificat. Și noi am trăit-o. Insomnia lui se preface într-un flux de amintiri, de imagini care se succed cu repeziuni, captivându-ne complet, dar mai ales deschizându-ne alte și alte ferestre de viață trăită în această lume. Se derulează în carte și, prin ea, în conștiința cititorului, o perioadă istorică (anii 1960-1990) cu mari schimbări, chiar convulsii în viața și în conștiința oamenilor. Era o răscruce de vremuri turbate, după al Doilea Război Mondial, cu țara secătuită, înapoiată, sărăcită, cu oamenii năuciiți (pieriseră sute de mii de tineri în conflagrație, imense datorii de război trimise spre Răsărit, agricultură rudimentară, neproductivă, industrie, câtă era, de-abia-și trăgea sufletul).

Și-n acei ani (1945) ne-am născut noi.

După o mare experiență de viață acumulată și după o fecundă activitate de dascăl, după o atentă observare a ceea ce se întâmpla cu viața lui și a altora, Titi Damian a hotărât să rupă tăcerea autoimpusă din cauza vremurilor, pentru a da frâu liber gândurilor și pentru a-și descătușa sentimentele.

Ce eliberare pentru el! Ce binecuvântare pentru mine, cititorul, care, răsărind ca și el, din mediul rural, mă regăsesc în numeroase pagini, motivându-le, prin aceste ecouri de lectură, veridicitatea.

Timidul meu coleg de altădată, cu care am împărțit șase ani aceeași pagină de catalog, împins parcă de imboldul creației și ajutat de harul cu care l-a înzestrat Marele Creator, și-a dat frâu liber gândurilor, emoțiilor, experiențelor acumulate într-o viață de Om, transmițându-ni-le și nouă și făcându-ne părtași la derularea unor evenimente peste care s-ar fi așternut uitarea. Cu o realistă privire asupra vieții așa cum este ea - cu chinuri și nesiguranță, cu temeri și frământări, cu zbateri și reflecții, cu eșecuri sau izbânzi - a reușit să ne transpună VIAȚA trăită în literatură, adică în pagini sincere, tulburătoare, acaparatoare, fascinante.

Foamea de care sufeream mulți în internatul școlii Pedagogice, s-a transformat la Titi Damian în foamea de lectură, de cultură, de adevăr, de bine, de frumos, devenind acum mare creație. Este un generos. Ne-a dăruit pagini de vibrantă aducere-aminte pentru cei care am trăit vremurile acelea, pagini de document copleșitor pentru generațiile de azi, pentru ca istoria să nu se mai repete, surprinzând cu un fin penel drama țărănimii române colectivizate și deposedate forțat de pământurile și agoniselle individuale. Astăzi trăim consecințele colectivizării forțate care a rupt satul românesc de seva tinereții trimise să îngroașe rândurile muncitorimii. Aceste abuzuri au avut repercusiuni vizibile asupra oamenilor și copiilor acestora.

Este trist că nici până azi mare lucru nu s-a făcut pentru țărani (câți or mai fi!). Moștenitorii dezorientați, debusolați, risipiți în patru zări „ca făina orbilor” s-au rupt de îndeletnicirile agicole, de natură, de animale. Șmecherii arendași călăresc pământurile de la sate și ce-a mai rămas după distrugerea C.A.P.-urilor, iar proprietarilor de pământ li se scot ochii cu 600 kg de grâu/ha, când ei obțin 5000 kg /ha. Amarnice vremuri trăim, când un kg de grâu costă cât o bomboană!

Agonia e înstăpănită, timpul turbat și haotic continuă.

Am mai citit scrieri izvorâte din viața satului. Dar la Titi Damian e un parfum în plus, e parfumul sincerității, autenticității, realismului, al simbolurilor, al sugestivelor imagini artistice, al unei tehnici portretistice impecabile, cu amprente narrative personale.

Meditând asupra sensului vieții și istoriei, prozatorul te îndeamnă la înelegere, reflecție, speranță, la buna-vedere a celor ce se-ntâmplă, la alungarea Răului, Minciunii, Urâtului din noi și din societatea în care ne-a fost dat s-o traversăm.

Cu o memorie afectivă uimitoare, cu un talent autentic, cu o muncă tenace, autorul devine el însuși un învingător care povestește nejudecând și analizează fin spre a avertiza. Pecinginea comunistă a făcut ravagii, iar iluzia binelui colectiv propagată o jumătate de veac a mutilat sufletește neamul și l-a ținut pe loc din devenirea sa firească. Libertatea gândului și a acțiunii era suspectată și pedepsită. Din păcate, tăvălugul otrăvit al istoriei continuă și acum, nu învățăm din lecțiile trecute și trăite. Această cruntă realitate rurală (a anilor’ 50-’90, secolul 20) care a îngropat și a jertfit o civilizație, trebuia cunoscută de către generațiile de azi și de mâine, și asta se

întâmplă prin pana acestui martor al acelor vremuri. Fără să ezit, eu i-aș fi pus drept motto trilogiei: „ Să nu uții, Daries!”

Autorul „n-a mai avut răbdare și liniște”, a țâșnit spre o lumină magistrală și a lămurit prin credința și prin talentul său viguros, o epocă apusă dar cu urme de neșters, degradante pentru ființa umană. Rezistența omului a luat diverse forme (revoltă, însingurare, plecare etc) dar sufletul, spiritul oamenilor n-a fost strivit, chiar dacă au suportat suferințe ani de zile până când a explodat. Roata istoriei se-nvârte. De 25 de ani, se conjugă, cu orice pre, verbul „a avea” trimițând la gunoi pe „a fi.” Speranțe transformate în amărăciune! Cum îmi apare mie autorul acum, deși nu l-am mai întâlnit de o jumătate de secol? Om demn, drept, bun, harnic, cinstit, frumos ca și cărțile sale, dascăl onest.

Dacă în „Fagul” oamenii, hrăniți cu iluzia unui trai mai bun și fericiți cu forța, acceptă greu să devină slugi pe pământurile lor (și ale strămoșilor lor) în „Umbra” sunt atacate teme fundamentale eterne ale existenței umane: dragostea, prietenia, altruismul, dăruirea, viața, moartea, destinul, familia, etc.

În adolescență, tinerețe, militarie, dascălie, viața eroului se confruntă cu numeroase și diverse întâmplări, încercări și situații. În fiecare pagină se simte umbra destinului care-l însoțește permanent aducând salvare, dragoste, nădejde, alteori necaz, disperare, moarte. Asistăm la drame individuale, viața e o căutare, alegere și alergare perpetuă. Aspecte iraționale ale istoriei se împletesc cu oaze de lumină, puritate, liniște, visare, dragoste.

„Norul” pare o radiografie a anului 1989: sărăcie, lipsuri, vitrine goale, cozi, lozinci, defilări, vizite de lucru, suspiciuni, minciuni, frică, învățământ politic, brigăzi de inspectori în control în școli, pavoazări tematice, muncă patriotică, borcaniadă, achiziții, viermi de mătase, contracte de la țărani, navetism, omul-turmă, revoltă la cămin, turism în țările socialiste, etc. Răbdare și așteptare că dreptatea va sosi. Toate spuse spre neuitare celor ce n-au trăit acei ani penibili (’80-’89) ai așa-zisei Epocă de Aur.

Înlăturând aparența monotoniei, autorul ne aduce din nou în sat, aproape de Fag, la început în zilele de Paște, iar în final de Crăciun, 1989. Autorul nu numai că povestește „ceea ce vede” și „ceea ce aude”, dar încearcă să și sondeze conștiințele personajelor sale apelând la introspecție și simboluri, cel mai puternic acela al Fagului – copacul tutelar al satului de munte, Muscel.

Autorul reușește o subtilă împletire a narațiunii cu dialogul, cu descrierile de peisaje, cu portrete admirabile, cu monologul interior, cu reflecții și construcții eseistice ajungând la un stil pe care eu l-aș numi panoramic, căci numai în felul acesta se zugrăvește o epocă. Stăpânește cu subtilitate arta narativă, este un povestitor înnăscut, are o viziune profundă despre viață, posedă o febrilitate profundă a cunoașterii, o energie emoțională copleșitoare și ne oferă un „giuvaer” literar care se citește cu plăcere și cu emoție. Pe cititor îl cuceresc din primele pagini prospețimea stilului și frumuseea evocării unor momente emoionante. Nu este uitată nici lumea școlii, cu părinți, copii, dar mai ales cu dascăli de mare probitate. Nu l-am mai văzut la catedră de pe când țineam lecții practice la Pedagogica Buzăului, dar pun pariu că a devenit un dascăl desăvârșit. Prea multă dragoste pune atunci când zugrăvește lumea școlii!

Titi Damian reinventează, în planul imaginației creatoare, realitatea de la care a plecat, în urma unei selecții riguroase de fapte, personaje și întâmplări verosimile. Realitatea se combină perfect cu imaginația. Spiritul său impregnat de lirism se împletește cu o minte lucidă, de observator realist.

Raportul om-istorie-existență este prezentat printr-un discurs epic clar, simplu, convingător, într-o viziune originală, integratoare, cu un limbaj viu, proaspăt, unde este cazul, ușor regional, cel din Subcarpații Buzăului, spre a-i da necesara culoare locală, emoționând prin imaginile sugestive, picturale, vii. Simțul detaliului, redarea obiceiurilor locului (brăul, nunta, concereala femeilor, duplicitatea unor personaje, poezia naturii și a sufletului adolescentin) cuceresc cititorul.

Disimularea țăranului în lupta pentru supraviețuire în diverse medii sociale într-o perioadă dramatică, zbucimată, nu trebuie condamnată.

Trilogia, plină de metafore-simbol (fag, umbră, nor, noroi, șapcă) este o confesiune-document, o cronică-avertisment, pamflet-jurnal din diverse medii sociale, este o reușită literar-artistică scrisă cu sufletul, iar autorul, practicând terapia prin mărturisire și-a găsit mântuirea prin scris. Îi prevăd un viitor strălucit lui și scrierilor sale. Citiți aceste romane și vă veți bucura sufletele, veți descoperi taina, frumosul, inefabilul unui adevărat prieten, dincolo de scriitorul și dascălul cu har!

Cu mulțumiri autorului,
Prof. **Angela Cernea-Dinu**
Roșiorii de Vede, Teleorman

LECTURA ÎN FRANȚA SECOLULUI AL XIX-LEA

La începutul sec al XIX-lea, în Franța, cartea era într-atât de scumpă încât cumpărarea unui roman costa aproximativ o treime din salariul lunar al unui muncitor agricol iar librăriile erau destul de puține. La Paris existau *cabinete de lectură, prăvălii pentru citit* care împrumutau cărți la domiciliu, cu volumul sau pe bază de abonament. Documentele vremii consemnează patruzeci de mii de parizieni care foloseau aceste cabinete, în majoritate aparținând micii burghezii. Pe lângă aceștia erau și studenți, cameriste, portari, domnișoare-vânzătoare în magazin. Bunăoară, în Cartierul Temple din Paris clientela era formată din croitorese și artizani iar muncitorii nu foloseau aceste cabinete aproape deloc. Provincia nu beneficiază de cabinetul de lectură decât mult mai târziu când este frecventat de negustorese, văduve și mica burghezie. În zonele îndepărtate locuitorii recurgeau la expedierea prin poștă, astfel apărând colportorii de mare tiraj, a căror activitate ajunge la punctul maxim în timpul celui de-*Al Doilea Imperiu*, înlăturându-i pe micii comercianți itineranți. Pentru oamenii din zonele sărace era o mare bucurie primirea în dar a unei cărți, o onoare chiar, cartea fiind considerată un cadou foarte prețios.

În jurul anului 1860 și literatura cucernică avea o mare amploare. Practica stranei, îndelunga ascultare a textelor liturgice, gustul pentru poezii latini și pentru poemul citit la sfârșitul mesei asigură succesul textului poetic. Cărțile profesionale de drept sau medicină umpleau bibliotecile magistraților sau doctorilor. După anul 1860 sistemul de difuzare a cărților este mult mai eficace, există o bună rețea de librării dar și biblioteci, parohiale, populare și școlare. Bibliotecile populare, constituite în timpul celei de-a *Treia Republici*, difuzează cărțile *ușoare*, de bonton, cele parohiale cărțile *bune* - literatura clasică, iar bibliotecile școlare înființate în 1865 sunt frecventate de tineri. Pentru cititorii din zonele rurale îndepărtate aceste resurse acoperă cu greu setea de lectură, țăranii, care erau dornici de cunoaștere, fiind condamnați la lecturi întâmplătoare, dezordonate. În condițiile în care colportajul începe să decadă și apare presa regională de mare tiraj, lectura cu voce tare este folosită frecvent în timpul șezătorilor țărănești, până la începutul secolului al XX-lea. Acest obicei a fost preluat din timpul *Monarhiei din Iulie* de la *lumea bună* a familiilor de burghezi, care obișnuiau seara, în salon, la gura sobei, să practice lectura orală, cu voce tare. Această practică era atribuită doamnelor de companie sau tinerelor fete. Cu aceste ocazii lectura era scurtă, scopul ei fiind să dea un imbold conversației. Unii preferau lectura solitară, la bibliotecă, în anumite cercuri sau în salonul cabinetului de lectură. În rândul burgheziei din Rouen se citea mult, iar în conversațiile mondene locul principal îl ocupa comentarea noutăților. Pe măsură ce alfabetizarea făcea progrese chiar și prostituatele își petreceau ore bune citind cu aviditate romane de dragoste. Preferințele către lectură se diferențiază în funcție de vârstă, sex, ocupație, nivelul de educație. În clasa burgheză medicii recomandă supravegherea lecturilor tinerelor fete. Femeile căsătorite beneficiază de o mai mare libertate, orizontul lecturilor lor lărgindu-se cu prilejul călătoriilor de nuntă. Bărbații sunt rezervați față de această *literatură de mână a doua* și a *cărții obscene*, a cărei difuzare se pare că era destul de mare. Modul de consum al cărții diferă în funcție de originea socială și nivelul de educație. Muncitoarele din fabrici citeau romane populare dar se fereau să-și facă cunoscut gustul pentru lectură. În timpul *Monarhiei din Iulie* progresul romanului foileton capătă amploare în detrimentul literaturii clasice. Scăderea prețului determină apoi o arie și mai largă a acestor colecții romanești. Succesul lui Jules Verne și al celor doi autori cunoscuți ca Erckmann-Chatrian pentru romanele de inspirație regională și națională se datorează scientismului și patriotismului predate la școală. Abia către sfârșitul secolului al XIX –lea în cătunele mici încep să se constituie biblioteci modeste, de tip public.

Mihaela Racovițeanu

Biblioteca Județeană Ștefan Bănuțescu Ialomița

Bibliografie

ARIES, Philippe; DUBY, Georges (coord.). *Istoria vieții private*: De la Revoluția franceză la Primul Război Mondial. Vol. 8. București: Editura Meridiane, 1997, 303 p.

SFEȘNIC ÎN RUGĂCIUNE

de Traian VASILCĂU

- **simfopoem pentru violoncel și orgă** -

Nu mă consider un critic literar în sensul clasic al cuvântului, sens pe care l-am clarificat în prefața la cartea mea „Scriitori din Zodia HELIS” (antologie critică). Nu scriu cronici de întâmpinare cărților care nu au nimic de spus. Le ignor. Celorlalte, să le vină rândul. Criteriul meu de a aprecia o carte este cel estetic, în sensul că justific, pe baza textului, de ce o carte „place”, nu mie, ci mai ales cititorului, în ipostaza căruia mă imaginez. Îmi este destul de dificil când am în față cartea unui autor cunoscut sau chiar prieten, căci trebuie să mă detașez de subiectivitate.

Am fost oarecum mirat când de la Chișinău mi s-a expediat o carte, prin august, intitulată sugestiv „**Sfeșnic în rugăciune**”, editura Notograf Prim, 2012, 56 p., având o postfață („Oblăduire de sfârșit”) semnată de reputata scriitoare Irina Mavrodin. M-a derutat oarecum modalitatea autorului de a intra în contact cu mine, prin faptul că era însoțită de o scrisoare care conținea un fel de ultimatum de a realiza cronica până pe data de... N-am cercetat pe internet ce și cum, dar l-am întrebat pe prietanul Petru Botezatu din Cahul, bănuind că dumnealui este în spatele acestui demers, întrucât îi realizasem cu un an în urmă o cronică de întâmpinare pe care a apreciat-o în mod desosebit. Am citit cartea de poezii a domnului Vasilcău, „mi-a plăcut”, rămânând doar să o fișez și să realizez cronica, dar am constatat că am rătăcit picul cu scrisoarea respectivă, deci și adresa, căci nu mai știam unde să trimit cronica. Până acum o săptămână, când mă contactează, pe e-mail, întrebându-mă ce se întâmplă de sunt în întârziere.

Mi-am dat seama că gestul domnului Vasilcău a ținut pe cineva care să fie obiectiv în aprecieri, să-l păzească de virușii subiectivității care, de regulă, au două fețe: fie îl înalță pe scriitor, nemeritat, fie îl demolează – amândouă exagerări.

O primă lectură a cărții derutează. Cititorul obișnuit este intrigat de diversitatea prozodică, adică: poezii fără titlu, delimitate prin asteriscuri, între care se intercalează poezii cu titluri; poezii cu metrică obișnuită, clasică, alternând cu poezie modernă sau chiar în ritm și metrică populară; apoi strofe inegale ca număr de versuri și versuri inegale, cu măsura, uneori, de cincisprezece-șaisprezece silabe și uneori de șase-șapte silabe. Mai mult, poeziile, în sine, aparțin unor specii literare diferite: numeroși psalmi, apoi alegorie (fabulă), odă, rugăciune, imn, lirică patriotică, meditație, pastel, elegie, iar câteva sunt subintitulate „simfopoem.”

De-abia la a doua lectură îi apare întregul, încoronat de estetic, întrucât descoperi că, de fapt, toată cartea se constituie într-un singur poem construit pe triada Poet-Creație (Poezie)-Divinitate, multe dintre poezii sunt psalmi („*Ning cu psalmi fără de vreme*”). Ai putea crede că-s o replică la psalmii biblici, ori arhezieni, cu ușoare ecouri din Goga. Numai că aici nu este vorba despre o pendulare între credință și tăgadă, ori de o rugăciune umilă, ci de o apropiere concentrică și spiralată de Dumnezeu, în rotocoale din ce în ce mai aproape, fără a-l atinge, nici măcar în intenție. Mai mult chiar, este realizată cu mare știință trecerea dinspre lirica obiectivă la cea subiectivă și invers. La eul liric dezvăluirea sentimentelor se realizează cu discreție, întrucât ipostazele sale în raport cu Divinitatea sunt diferite. În prima parte a poeziei distanța dintre poet și Dumnezeu este păstrată, recunoscută. Statistic, referirea la Dumnezeu se face de douăzeci de ori, la Domnul de zece ori, la Demiurg de două ori și la Divinitate de două ori. În cealaltă jumătate a poemului, dar mai ales pe final, relația cu Dumnezeu se schimbă, fiind folosite apelativele: Doamne (de douăzeci și cinci de ori), Părinte, Stăpâne, Măria Ta. „Doamne” înseamnă relație directă, suflet deschis, trăire deplină, dorință de mângâiere; apelativul „Părinte” face referire la o apropiere sufletească, la o familie, cu înțeleptul ei în mijloc; „Stăpâne” presupune acceptarea supunerii, recunoașterea absolutului, iar „Măria Ta” înseamnă, înainte de toate, la un loc, supunere, ascultare, admirație, adorație.

Pentru cititorul, chiar cel neavizat, devine clar că problematica acestei stări este religioasă. Mai întâi, titlul – o metaforă a poetului care se consumă în creație și în iubire de Dumnezeu și de Patrie, asemenea sfeșnicului încărcat de lumânări, pe măsură ce lumina le topește.

Și astfel se ajunge la motivele literare centrale ale poemului care susțin tema: Lumina, Poetul, Patria și Dumnezeu.

Poetul truditor și frământat pendulează între Pământ și Cer („*M-am stins cer/ Ca să fiu pe pământ/ Și de atuncea/ N-am mai fost cuvânt*”) (p.5), conștient de menirea, de truda și de măreția sa: („*În ocnele cuvântului muncesc/ Eternitatea clipei să-mblânzească*”) (p.10)

În viziunea sa, Poezia înseamnă trudă, chin, efort, rană, taină, cântec: „*Metafora barbar te urmărește/ Ea stă la pândă/ Veșnic te intețește*” (p.9); „*A răbufnit în mine Poezia,/ Sublimă rană mi-i, taină și cântec*.” (p.12)

În fața lui Dumnezeu, poetul se imaginează în trei ipostaze: inger, fiu și păcătos: „*La ușa care dă spre Dumnezeu/ Înfrigurat stă plâns numele meu/ Păcătosul mare care sunt,/ Mă sfințesc în catedrala lumii*.”

Dacă în prima parte a acestui amplu poem perspectiva este una predominant obiectivă, de detașare, datorată imensității depărtării, în a doua parte, dar mai ales spre final, perspectiva este cea apropiată, comunicarea făcându-se prin vocative, doar dintr-o singură direcție, cea a Poetului:

„*Acum e clipa, Doamne!*” (p.13)

„Doamne, sunt doar crin al nimănu.” (p.16)

„Ca mâine-o ninge, o fi târziu/ ‘Și, Doamne, n-am să nu mai știu.” (p.20)

„Slavă ție, Doamne!” (p.21)

„Iartă-mă, Doamne,/ Și nu mă uita.” (p.34)

„Ia-le, Părinte,/ Nu le lăsa.” (p.35)

„Calea-mi veghează, Stăpâne!” (p.37)

„Spre tine, Doamne, fruntea mea se-nalță.” (p.36)

„În tine, Doamne, să rămân mi-i vrerea.” (p.39)

„*Doamne, odihnește-te în mine/ Doamne, să mă odihnesc în tine*.” (p.41)

Apogeul rugăciunii îl reprezintă poemul intitulat „Bocet popular”, din care cităm o strofă:

„*Doamne, - aș vrea să mă auzi,*

Ochii inimii mi-s uzi

Și te caut, veșnic neapus.

Fără tine mi-s pierdut,

Fără tine-s mort de mult,

Fără tine nici născut nu-s.” (p.47)

Originalitatea acestui amplu poem simfonic compus parcă pentru violoncel (Poetul) și orgă cu tuburi de mărimi diferite (asigurând fundalul), nu se realizează numai la nivel tematic și al motivelor literare. Cealaltă componentă a originalității vine dinspre partea stilistică unde este remarcabilă disponibilitatea autorului de a opera, în cadrul aceluiași poem, dar și între poeme, pe claviaturi diferite, stabilind un fel de canon între diversele registre stilistice, punându-le în armonie precum se urmăresc în melodii clapele instrumentului.

- Din registrul stilistic religios - termeni aparținând aceleiași sfere semantice: *prohod, cer, psalm, patrafir, altar, vecernie, inger, cruce, doliu, smerenie, giulgiu, biserică, divină, a psalmodia, serafim, psaltire, a prohodi, rai, iad, Iisus, candelă, sfeșnic, rugăciune, schit, clopot, chilie, paradis, pisanie etc.*

- Din registrul neologic: *a oficia, a guverna, etern, infinit, indiscutabil, licență, efemerid, infinire, cerber, gnom, concendiat, sentiță, atroce, plebe, modernizat, martir, divinizat etc.*

- Din registrul popular, dar și forme vechi: *nimăruie, roiuri, doliuri, murire, steloasă etc*

- Sunt foarte fecvente inovațiile lexicale: *amiroși, a se înlumna, a se îndolia, nelume, înveșnicire, veșnicește, fărăsfârșire, amurgire, acuprindere, prenădejde, înduhovnicire, preaînsingurare, răsplinul, a nesfârși, acuprinde, demultă, negânditoare, smerenit, învulturește, înluminărește, etc.*

Toate acestea dovedesc disponibilitatea autorului de a stăpâni limba, de a o struni, operând, de multe ori, cu termeni tociți, uitați, de la periferia vocabularului și reliefându-le frumusețile ascunse, nebanuite.

Din când în când, răsar, în poeme, versuri cu străluciri diamantine, dând farmec textului pe care iubitorul de poezie bună îl savurează:

„Și-mpodobit cu răni, să-mi strig iubirea

Și-apus în toți, să fiu de raiuri nins!” (p.5)

„Iar eu rănesc clipa și lumea

Cu un surâs ascuns și zac.” (p.6)

„Tot crezând că am de toate

Am ajuns că n-am nici moarte.” (p.12)

„Ce spun, risipă este veșnicia,

Înțelepciune este tot ce tac.” (p.15)

„Ales mi-s al tăcerii poemelor ce sunt

Și scriu c-un ram de cruce - și nu-s decât cuvânt.” (p.14)

„Doamne, mult ce mi-i păcatul

Că mi-s frate cu oftatul.” (p.23)

„Murire, tu, ce-mi știi îmbrățișarea,

Veciei mele fii moștenitoarea.” (p.24)

„De la daci să-nveți trăire, de la daci să înveți să mori,

Vai de țara ce nu-și are dacia ei nemuritori!” (p.32)

„Când voi pleca pe veci, din toți ortacii,

M-or prohodi în limba lor doar macii.” (p.10)

Multe dintre poeziile volumului merită a fi citate în întregime, putând oricând să facă parte din marile antologii de poezii ale lumii. (p.25, p.34)

Poetul Traian Vasilcău are două suflète: unul pentru Dumnezeu pe care și-l dorește călăuză, iar celălalt este pentru țară, căreia ar dori să-i fie el călăuză. Mărturie stau poeziile: „Ultimul vis al ultimului cnez”, „Cântec pentru dacia noastră”, „Poem cu țară”, „Manifest veșnic actual”, dar mai ales „Blestem actual” („*Foaie verde, noroc n-are/ Soarta mea ce-n van o port./ Țara noastră-i de vânzare,/ Țara noastră-i de export [...] Ce n-aș da să fiu cel care/ Cumpăra-o-aș de tot?/ Să nu fie de vânzare,/ Să nu fie de export!*”) (p.44)

Volumul domnului Traian Vasilcău, „Sfeșnic în rugăciune” este de o originalitate incontestabilă, prin prospețime, profunzime și trăire intensă a legăturii cu Divinitatea, realizată prin inspirata triadă Poet-Poezie-Dumnezeu, cu multele motive literare care o susțin. La nivel stilistic, reușește efecte surprinzătoare prin disponibilitatea prozodică neforată, dar mai ales prin alternanța subtilă a numeroase specii literare, înglobate inteligent într-un mare poem al Divinității, Creației și Patriei care este întreg volumul. Aceasta, nu numai că-l ferește de manierism și de uniformitate, mai degrabă, aceste inovații devin o manifestare poetică desăvârșită a subtililor meandre sufletești ale Creatorului de Poezie care vibrează în fiecare vers și în fiecare poem în frumoasa Limbă Română.

Titu DAMIAN

Cu poezia pe lângă Dunăre

Lectură publică, Galați, 28 februarie 2015

La invitația scriitorului Corneliu Antoniu, președintele filialei USR Sud-Est Galați, câțiva scriitori ialomițeni au participat la Clubul de lectură din cadrul filialei, sâmbătă,

28 februarie 2015. Au fost prezenți: Costel Bunoaica, Florin Ciocea, Șerban Codrin, Gheorghe Dobre, Nicolae Teoharie și Florentina Loredana Dalian. Marele absent, Titi Damian, a ales să meșterească pe la albine, cu masca pe figură.

Eu am "navigat" împreună cu obișnuitei mașinii mele: Costel, Dobre și Teoharie. Ajunși mai devreme (dintr-o eroare de comunicare), parcați la Teatrul Dramatic, ne-am plimbat pe Calea Domnească (superba stradă gălățeană, cu clădiri "din alt veac", unele renovate, majoritatea nu, dar toate având o arhitectură specifică, frumoasă și dantelată), am intrat în Cafeaua Artiștilor unde, negăsind și mâncare, ne-am mulțumit să fotografiem un telefon de epocă și, până la urmă, am servit masa la un restaurant tot cu iz de vremuri apuse, superb, atât la interior cât și la exterior, renovat, cu servire bună: Monarch. Dacă ajungeți în Galați, nu-l ratați! A propoz de arhitectură, amicul Teoharie mi-a spus că, atunci când m-a văzut trecând strada și rezezindu-mă la clădirea restaurantului, neînțelegând din prima că m-am dus într-un lăcaș de hrană trupească, necum spirituală, și-a zis, păcălit de arhitectura clădirii: "Iar a mai găsit Loredana o biserică!"

La sediul filialei USR ne-au așteptat domnul Antoniu (cu ghiocel pentru fete), care a moderat întâlnirea, Brândușa dumnealui, cunoștințele mai vechi scriitorii Cristi și Diana Corcan, precum și alți scriitori locali (Andrei Velea, Laurențiu Pascal, Ion Avram, Dan Pleșu, Dionisie Lupu, Stela Iorga, Ioan Toderiță, Ion Manea, Viorel Dinescu, Vasile Datcu, Victor Cilincă, I.G. Tofan). A! Și Florin cu nelipsita-i oală cu ciorbă, brânză și alte chestii trebuincioase stomacului. Păcat de ai care mâncaseră

înainte! Bine, Florin ajuns după peripeții cu mașina personală care, din când în când, mai scapă câte-o piesă din mers. Eu m-am lecuit să mai urc în căruța aia, de când, anul trecut, în plimbarea de la Câmpina, îi tot bătea ceva care zgâria până și urechile mele atehnice. Ne-a spus nonșalant că pesemne roțile nu erau echilibrate, că n-a mai avut el timp... d-astea. În fine...

La sediul USR, într-o atmosferă destinsă, ialomițenii prezenți au lecturat câte o poezie din creație proprie, iar gazdele au cuvântat tot de-ale literaturii. Pe o masă, tronau revistele "Helis" și "Antares", "prietene" editoriale. O întâlnire frumoasă, benefică, pentru care mulțumim domnului Antoniu și tuturor celor prezenți.

Florentina Loredana DALIAN
Slobozia, 02 martie 2015

Lansarea celor mai recente cărți ale scriitorilor ialomițeni Gheorghe Dobre, Nicolae Teoharie, Costel Bunoaica, Dan Elias, la Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia

Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia a fost locul de desfășurare, joi, 5 martie a.c., ora 12.00, a lansării următoarelor cărți:

“Călător prin lumea deșartă”, Editura RAFET, Râmnicu Sărat, 2014, volum de poezie al lui COSTEL BUNOICA, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România;

“Și au trăit ani mulți, fericiți”, Editura HELIS Slobozia, 2014, microroman al lui GHEORGHE DOBRE, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România;

“să ne petrecem moartea împreună”, Editura HELIS, Slobozia, 2014, volum de poezie al lui NICOLAE TEOHARIE, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România;

“Groapa cu var”, Editura HELIS, Slobozia, 2014, volum de poezie al lui DAN ELIAS.

Scriitorul Titi Damian, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România, a participat la această întâlnire culturală în calitate de critic literar și a prezentat volumele lansate. Au fost prezenți, de asemenea, membrii USR Șerban Codrin și Ioan Neșu, profesori ai Colegiului Național „Mihai Viteazul” Slobozia: Gheorghe Antonescu, Vitalie Buzu, directorul acestei instituții de învățământ.

Manifestarea culturală s-a desfășurat sub egida Uniunii Scriitorilor din România-Filiala Dobrogea, a Asociației Culturale “Helis” din Slobozia și a avut ca principal obiectiv interacțiunea elevilor și a profesorilor cu scriitorii ialomițeni.

Evenimentul a fost moderat de profesor Loredana Stan, care a mediat dialogul literar între invitați și elevii pasionați de literatură de la Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia, membri ai Cercului de lectură „Animus”, ce ființează în liceu.

Începutul întâlnirii a fost marcat de prezentările realizate de către patru eleve din clasa a XI-a, profil filologie, de la Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia, cu scopul de a familiariza auditoriul cu personalitatea și activitatea scriitorilor invitați. Conținutul prezentării a fost îmbogățit cu citate și comentarii critice referitoare la cărțile lansate. Astfel, eleva Jeny Căciulă a realizat prezentarea scriitorului Gheorghe Dobre, președintele Asociației Culturale “Helis” din Slobozia, redactor-șef al revistei culturale „Helis”, Valentina Urse a susținut, de asemenea, o prezentare a poetului Costel Bunoaica.

Activitatea literară a scriitorului Nicolae Teoharie a fost expusă de către eleva Bianca Buzescu, iar Alexandra Petre a surprins aspecte ale personalității scriitorului Dan Elias.

Autorul volumului „Scriitori din Zodia Helis”, Titi Damian, prin observațiile sale critice a dezvoltat tematica operelor autorilor ialomițeni, punctând reperele fundamentale ale universului ficțional, situat sub auspiciile comune ale necesității de confesiune.

Scriitorii ialomițeni au citit din creațiile proprii.

Scriitorul Șerban Codrin a animat întâlnirea literară cu anecdote moralizatoare referitoare

la condiția de scriitor.

Centrul de greutate al întâlnirii a fost reprezentat de întrebările adresate de elevii Colegiului Național „Mihai Viteazul” Slobozia invitaților. Scriitorii au răspuns cu aceeași seriozitate liceenilor dornici de cunoaștere și au mărturisit că au fost provocați de complexitatea întrebărilor ce au oferit pretexte pentru meditație. Divergențele de opinie generate de aceste interogații au constituit puncte de interes pentru elevii prezenți. În răspunsurile invitaților, aceștia au oferit elevilor modele autentice și competente de evaluare critică, precum și posibilitatea de a participa activ la o conversație animată, în contradictoriu. Curiozitatea elevilor a incitat o discuție ce a înglobat aspecte pornind de la problematica generală a operei literare și a condiției autorului, până la dezbaterea unor teme particulare referitoare la singurătate ori la motivațiile personale ce au determinat îmbrățișarea carierei literare. Autorii s-au reîntors cu nostalgie asupra propriilor începuturi scriitoricești, dezvăluind elevilor liste de opere literare al căror scop formator a constituit sursa de inspirație pentru manifestarea imaginației creatoare. Discuția a stimulat potențialul creator al elevilor și le-a oferit răspunsuri directe, de la sursă, la întrebările care-i frământau.

Intenția acestei întâlniri culturale a fost aceea de a aduce în mijlocul elevilor personalități literare autohtone și de a stimula înclinațiile artistice ale liceenilor.

JENY CĂCIULĂ,
elevă în clasa a XI-a, profil filologie, Colegiul Național „Mihai Viteazul” Slobozia

Alexandru Bulandra

Isus și Proiectul Asaltul Cerului

O lectură profană a *Evangheliei după Matei* din Noul Testament

Eseu

Moto: „...că nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală și nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut.” (Isus, „Evanghelia după Matei” 10,26)

(continuare din numărul trecut)

V. Proiectul *Asaltul cerului*

7. Puterea și învățătura lui Isus

Mulțimile se adunau în jurul lui Isus în primul rând pentru puterea lui tămăduitoare. Ea se manifesta ca un vector ce purta către sufletele oamenilor în suferință și ale însoțitorilor lor cuvintele acestui om care le spunea despre împărăția lui Dumnezeu și mântuirea care se apropie: „9,35 *Și Iisus străbătea toate orașele și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și neputința în popor.*” La Isus, puterea și învățătura formează o unitate indisolubilă, unde puterea de vindecare are rolul dulcii mângâieri iar învățătura cel al leacului amar. Imaginea populară a lui Isus se constituie din simbioza acestor componente vitale indispensabile trupului și sufletului oamenilor.

În această etapă, cea mai rodnică din activitatea de împlinire a Proiectului *Asaltul cerului*, care se desfășoară după scena botezului, „11,2 ...*auzind Ioan în închisoare despre faptele lui Hristos și trimițând la El pe doi dintre ucenicii săi, I-a zis: 3 Tu ești Cel Ce trebuie să vină, sau pe altul să așteptăm ?*” Îndoiala din cumpăna judecății lui Ioan era evidentă, dar Isus o îndreaptă arătându-se într-un autoportret operațional asemănător cu efigia lui din conștiința mulțimilor: „4 *Și Iisus răspunzând, le-a zis: Duceți-vă și spuneți-i lui Ioan cele ce auziți și vedeți: 5 orbii văd și schiopii umblă, leproșii se curăță și surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește...*”

Nimeni dintre oameni – puteau să gândească beneficiarii faptelor lui Isus -, nu deține aceste daruri într-o proporție atât de înaltă și binefăcătoare. Iată ce și-ar putea spune doi oameni mai luminați din mulțimea care-l înconjură aproape tot timpul pe Isus.

Semnul cel mai evident al unui alt fel de a fi al lui Isus în raport cu ceilalți oameni este faptul că tămăduiește de boli, de puterea demonilor... După aceste adevărate minuni vine, dacă vine, înțelesul a ceea ce spune, dacă-l ascuți și îl poți pricepe. Aceasta depinde de ascuțimea minții tale și de claritatea vorbelor lui. Și, bineînțeles, de interesul tău pentru problema la care se referă.

La vindecare este altfel. Aici, dacă vrei cu adevărat să te faci bine, trebuie să crezi în Isus acesta. Și, spun și ceilalți oameni pățiți care au fost vindecați de el, cu cât crezi mai mult cu atât sănătatea pe care o primești va fi mai mare. Au fost cazuri când el chiar a dat vederea unor oameni care nu mai priviseră un lucru niciodată. Înseamnă că ei nu mai aveau nicio nădejde, iar în locul rămas gol din acel om a crescut o mare credință, una fără seamăn. Despre învierea din morți nu mai vorbesc.

Dar morții mai cred, ca să învie ?

Nu ei, ci mama, tatăl, frații și surorile sale, celelalte rude din jurul lui. De credința lor atâră, ca de un fir de ață, puterea miraculoasă a lui Isus de a-i învia. Deci poți să fi readus la viață numai de credința celor apropiați rămași între marginile ei. Și de dragostea lor pentru tine. Aici dragostea vine numai spre tine cum ești întins gata să cazi peste balustrada vieții, iar credința zboară săgeată incandescentă către el. Ele se ajută una pe alta, se țin tare de mână, și fac un fel de lanț cu ce are Isus în ochii lui, în mâinile lui, în inima lui, în capul lui ca o lumină nevăzută care readuc viața, de unde s-o fi dus, înapoi, în corpul acesta cald când era viu.

Și dacă Isus ar muri, cum ar putea fi înviat cel care înviază pe alții ? Se va fi gândit el vreodată la această situație ? Ar rămâne valabilă calea urmată de el cu pacienții săi ?

În jur, aproape de corpul său care nu mai dă semne de viață, ar trebui să fie părinții și frații, celelalte rude...

Ei sunt, în acest caz, departe.

Dar frații lui întru credință ? Ucenicii ? Apostolii ?

Sau ascuns...

Și Tatăl ?

Înainte de a muri, chiar și răstignit, Isus L-a tot chemat...

Și El nu a fost pe recepție. Vorbele lui Isus, spuse cu limbă de moarte, mărturisesc îndurerate marea lui absență din scena Răstignirii. Și nici evangelistul nu-l mai pun să declare din cer: “3,17 ...Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Carele am binevoit !”

Nu se poate ! Ceva nu este în regulă ! Ca Isus să fi înviat, trebuiau să fie prezente dragostea și credința și cel care întoarce viața de unde plecase...

Un alt Isus ?

...Și, adăugăm noi, un om, cel puțin, care să-i arate dragostea pentru ce a fost până mai acu.

Iosif din Arimateea... Și femeile de la picioarele sale...

Și frații săi esenieni.

VI. Isus în embrionul morții

1. Criza Proiectului și sacrificiul de sine al lui Isus

Isus vede cum, de la o zi la alta, lucrurile merg tot mai rău. Învățătura lui nu se propagă în mintea mulțimii de ascultători pe măsura marelui consum de energie necesar minunilor înfăptuite, iar nivelul de credință nu este cel așteptat după atâta efort: „11,20 *Atunci a început Isus să mustre orașele în care se făcuseră cele mai multe din minunile Sale, că nu s-au pocăit: 21 Vai ție, Horazine ! Vai ție, Betsaido ! Că dacă în Tir și în Sidon s-ar fi făcut minunile ce s-au făcut în voi, de mult s-ar fi pocăit în sac și-n cenușă.*” Acest raport nesatisfăcător se va accentua, punând sub semnul întrebării o relație fundamentală din Proiectul inițial: *minunile nu par să reprezinte vehiculul ideal pentru transmiterea noului mesaj, nici măcar pentru apostoli.* Cazul exemplar nu va fi Iuda, ci Petru – cel mai apropiat și devotat apostol al său. De aici, izbucnirile lui Isus: „17,17 ...*O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi ? Până când vă voi suferi ?...*”

Ce se mai putea face ?

Se impunea o soluție radicală într-o situație de avarie: moartea și învierea lui Isus. Numai astfel apostolii vor fi încredințați în mod absolut de calitatea lui ca Fiu al lui Dumnezeu.

Acest adevărat Plan B fusese avut în vedere de la debutul Proiectului sau a apărut pe parcursul derulării lui ?

Cât timp a botezat înainte de apariția lui Isus, viața lui Ioan nu a fost pusă în pericol. Deci se putea presupune că, propovăduind în sinagogi, nici viața lui Isus nu va fi amenințată. Totuși, odată ajuns în templu, Isus declanșează atacul frontal și necruțător asupra cărturarilor, fariseilor, arhierelor și bătrânilor. Acum se delimitează de ei, dar îi și acuză ca fățarnici și ucigași: „23,27 *Vai vouă, cărturari și farisei fățarnici !, că semănați cu mormintele văruite, care se arată frumoase pe dinafară, dar înlăuntru sunt pline de oase de morți și de toată necurăția.*” Obiectul acuzațiilor se extinde la întreg Ierusalimul și la istoria lui. Isus răscolește trecutul asemenea unui profet necruțător: „23,31 ...*voi înșivă mărturișiți că sunteți fii ai celor ce i-au ucis pe prooroci. 32 Dar voi ați umplut măsura părinților voștri ! 33 Serpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei ?*”

Isus îi atacă la ei acasă !

Acțiunea sa poate fi văzută tot ca un asalt, dar nu al cerului, ci al celor care-i locuiesc Templul lui Dumnezeu, întinându-l. Un atac devastator, de moarte, iar reacția așteptată de Isus nu putea fi decât tot una mortală: „26,3 *Atunci arhieriei și bătrânii poporului s-au adunat în curtea arhierului care se numea Caiafa 4 și împreună s-au sfătuit ca prin vicleșug să-L prindă pe Iisus și să-L omoare.*”

Și astfel s-a ivit o *situație excepțională: moartea ca amenințare fizică asupra vieții lui Isus, venită din partea adversarilor, pe de o parte, se combină, într-un fel neașteptat, cu moartea și învierea Învățătorului ca necesitate în Proiect – de cealaltă parte.* Din această suprapunere, moartea lui Isus devine din pericol de evitat o stare de acceptat dacă și numai dacă este urmată de înviere și dacă și numai dacă nu este adusă la cunoștință apostolilor, care vor trebui ținuti departe de scena evenimentelor. Doar așa Proiectul va putea fi repornit.

Cum să fi gândit frații esenieni problemele ivite în derularea Proiectului ?

Iată o variantă virtuală de răspuns.

Cât ne-a stat în putință, am schimbat Proiectul din mers, etapă cu etapă.

Dar acum el este în criză !

Ce e de făcut ?

Isus să se retragă din scenă, până când se vor ivi situații mai favorabile pentru noi variante de acțiune.

Așa ceva nu se poate !

Dar dacă, Doamne ferește !, una din tentativele de

ucidere a lui ar fi reușit ?

Asta ar fi însemnat, desigur, îngroparea Proiectului însuși. *Singura soluție ar fi ca Isus să moară și să învie.*

Cum să moară ?

Prin răstignire.

Unde ?

Pe Dealul Căpățâni.

Când ?

În ajunul marii sărbători a Paștelui.

De ce atunci ? - ne întrebăm noi acum.

Întrucât „*în acel ajun de sărbătoare era ziua când aveau loc în mod obișnuit procesele și execuțiile.*” (11,p.157).

Toți acești pași erau, așadar, predictibili.

Marea problemă a fraților esenieni din preajma lui era însă alta: *Cum acest traseu obligatoriu al morții lui Isus putea deveni o cale a învierii sale ? Numai astfel Proiectul putea fi dus mai departe !*

Și cine garanta că moartea lui Isus va fi urmată de o înviere imediată ?

Cuvintele *Scripturii*, desigur ! Dar era și un risc aici, iar Isus și-l va asuma necondiționat, atât era de convins de viabilitatea Proiectului său. Mă gândesc cum această încercare supremă îi va mobiliza toate resursele educației sale eseniene, tot așa cum, în timpul războiului împotriva romanilor din anii 66-73 d.Hr., modul de gândire al fraților săi va ieși la lumină. Iată un pasaj edificator din Josephus Flavius, *Războiul iudeilor*. „*Îndurau cu fermitate chinurile, fără să scoată nici un vaiet și fără să verse nici o lacrimă. Zăbind sub torturi și bătându-și joc de cei ce îi chinuiau, ei își dădeau ușor sufletul, pe deplin încredințați că îl vor primi din nou în viitor.*” (3,p.223) Deosebirea era că Isus va învia la scurt timp după moarte.

(urmare în numărul viitor)

Doar sper...

Am întârziat...iar
Cu mâna tremurândă bat în ușa de piatră
Care se deschide cu greu...
Lăsând în urmă un sunet straniu
„Tu...iar?” aud vorbindu-mi-se
„Îmi pare rău”
Cu un gest rapid sunt trimisă la loc
Cui îi pasă?!
Că în spatele acestui „întârziat”
Stau vise năruite, motivație la pământ
Și tristețe
Și știu de ce...pentru că am întârziat
Am întârziat să țin pasul cu viață
Am întârziat în încercarea de-a face parte din gloată
Am întârziat...
Și nu-mi pare rău
Știu că o să vină vremea când o să-mi mulțumesc
Sper să fie aproape
Să nu-mi pierd speranța până atunci...
Doar sper...

Văd...

Văd oameni alergând grăbiți după ceva
Văd feele lor triste căutând
Și simt că inima lor e tot mai goală
În această goana nebună după vânt
Cine îi poate opri?
Și nu-i înțeleg...
Atâtea minunății se pierd neobservate
Zâmbete inocente...
Frunze uscate...
Răsete cochete...
Dar pentru cine? Oricum nimeni nu le vede...
Toți sunt prea grăbiți să caute „ceva mai bun”
Și totul pentru ce?
mi-e milă de ei...
Au uitat să-și hrănească sufletele și viață
Și mersul lor atât de sigur mă uimește...
De parcă ar găsi la orice colț fericirea
Ce iluzii mature...
mi-e teamă că or să se trezească prea târziu...
mi-e teamă că tocmai o naivă ar putea să le arate
simplitatea vieții...
să le deschidă ochii să VĂD.

MARIA ENACHE,

clasa a XII-a, Colegiul Naional “Mihai Viteazul”

Slobozia

HELIOS

Costel Bunoaica

Înfrângerea își serbează victoria în propriul război

Istovit, am ajuns la marginea lumii.

Departa de iubire. De tine departa,
de cea care îmi ia pe furis fericirea și înghețului o împarte.
Altfel de-ar fi, graurii n-ar mai veni să-mi ceară,
dintre atâtea păcate, bubele coapte.

Stingherit, mă așez peste tinerețea scuturată mofluz;
de mâhnire dau cep unei butii și-n vinars mă salvez.
Și mă scuz. Eu, care cunosc gustul glicemic din cărți,
navighez – marinar iscusit – spre neantul alcoolic,
fără busolă și hărți.

Scrutez orizontul:

Înainte, nimic;

Înapoi, doar ziua de joi răstignită pe un pai în colnic.
Nu mai știu cât întuneric am furat și cât am dat de pomană.
Oricum, nu mi-ar fi ajuns anii de pluș decât pentru
o naivă și banală prigoană.

Măhnit,

poposesc în regatul unde totul se cumpără și totul,
prietene timp, e ca tine: de linșat, de furat, de vânzare.
Unde se doarme și, deopotrivă, se moare-n picioare.
Unde nimic nu îți ajunge și totul este-n exces.
Chiar moartea se confundă cu viața ades. Îi dai uneia palme
și se vaietă alta. Când deschizi poarta spre iad,
ți se cere plata pentru drumul pavat cu liliac înflorit.
De veacuri, iluzia impune tribut!

Mi-ar fi plăcut să văd sfârșitul cum moare.

Cum se zbate în chinuri. Cum dă în floare durerea
ițită la păscut pe maidanul ce sunt. Dar, oare, am dreptul
să fiu fariseu când sufletu-mi este sultanul
grotei imense de sare?

Am ajuns la margine lumii. Departa de tine, de iubire
departa.

Aici, duhul de trup se desparte. Unul e aer iar altul e lut.
Zadarnic încerc: zborul meu a căzut. Și m-a frânt.

Duc mâna streășină la ochi. Ascult. E ziua când de acum,
lumina e bobul mărunț. Întunericul se depune mișelește
pe frunte.

Un munte...

Peste tot cuvinte strivite, trădate.

Înspăimântate, șoptele curvășăresc în noroi. Îngerii noi
lenevesc pe un tărâm biruit.

Înainte: nimic.

Înapoi: înfrângerea își serbează victoria în propriul război.

Istovit, am ajuns la marginea lumii. Departa de iubire.
De tine departa...

Stingherit, mă așez la masa cu dropii.

Schimbarea doar într-un singur sens se mai poate...

Pe poartă, deja, se vântură – scorpii ! – prapurul și popii...

Privind afară

oviturile puternice ale picurilor mari de ploaie în tabla
veche de pe casa vecinului m-au trezit. Mi-am dat seama
că ploua. Îmi plăcea cum se auzea, sau nu?

M-am ridicat greu din pat. Eram încordată. Cu pași mici,
m-am apropiat de fereastra prin care nu intra suficientă
lumină. Puteam distinge fiecare obiect învechit din
cameră, dar lumina difuză nu mă ajuta să mă trezesc.

Apa curgea ... și tot curgea... Forma mici cascade la
trecerea de pe o treaptă pe alta, pentru a-și săpa apoi
tunele prin pământul moale, devenit noroi.

Vântul cânta din același nai învechit și totuși nou.
Fluiera de parcă ar fi dat concertul de adio. Din ce în ce
mai tare. Oare ce își propusese?

Se văd faruri în depărtare. Roțile lovesc cu putere bălțile
de pe marginea șoselei, scoțând un sunet caracteristic,
greu de descris, combinat cu atingerile disperate ale
stropilor pe geamurile murdare. De ce mergea atât de
repede? Pe o vreme ca asta, e bine să încetinești, să
poți admira ploaia care-ți bate-n geam, conducând cu
prudență.

Ironie, nu? Stolul de porumbei care își face în fiecare
zi traseul specific de zbor pe deasupra casei mele, își
întindea aripile și acum ca în orice zi. Nu se speriau de
puțină apă, de frig sau de vântul ce bătea în sens opus
zborului lor.

Înmuiate în apă, aripile păreau foi de hârtie, care
încercau să se usuce într-un mod natural. Cum e posibil
să existe atâta puritate într-un lucru care nu e pur?

Ploaia asta binevenită era blasfemiata de gurile
necunoscătoare ale oamenilor. Ar trebui să-i mulțumească.
Le spală păcatele, așa cum bunica spăla rufe la râu, pe
o piatră rece și dură.

De ce nu sunt buni? De ce nu o acceptă? De ce o
resping, tratând-o josnic?

Niciodată nu am înțeles de ce bătrânilor ploaia li se
pare benefică pentru sol. Ziceau că e nevoie de ea ca
pământul să dea roade. Nu zic nu, dar ei, în naivitatea
lor, nu realizau că nu acesta era avantajul cel mai mare
al ploii.

Care e atunci, vă puteți întreba? Încă nu știu, dar vreau
să aflu. De aceea o ascult, încercând să o pricep. Îmi
vorbește, șoptește câteva cuvinte simple, apoi dispare,
lăsând în urmă un cer curat, fără pată, fără nori.

Mă cutremur! Chiar dacă nu-mi e frig, gândindu-mă la
câte se pot întâmpla, plâng.

Adriana Ștefan

Clasa a VIII- a D

Școala Gimnazială Sf.Andrei Slobozia

Visează...!

Cu toții visăm, toți avem un vis măreț pe care vrem să
îl aducem la realitate cu orice preț.

În copilărie visăm la lucruri fantastice, ireale, visăm la
prinții viteji, călare pe cai albi, la prințesele cu buclele
aurii, la castelele impunătoare. Un copil mic și inocent,
cu o inimă fragilă, visează la lucruri aparent imposibile,
dar în care crede cu tărie și speră neîncetat că se vor
îndeplini.

Apoi creștem, ne maturizăm, ne dăm seama că prinții
și prințesele există doar în basmele ce ni le citea mama

în fiecare seară. Visăm la o carieră de succes din care
să câștigăm bine să putem duce o viață decentă.

Învățătorii, profesorii, doctorii, pompierii, contabilii, au
visat și ei și poate încă visează. Au crezut în visele lor și
au reușit să le aducă la viață.

Eu, tu, prietenii tăi, familia ta, fata grăbită care a trecut
pe lângă tine în drum spre școală, omul de la colțul străzii,
toți visăm, căci asta facem cel mai bine. Visăm când
mergem, visăm când dormim, când scriem sau când citim,
visăm mereu. Viața se bazează pe vise, iar tu, tu cel
care citești, trebuie să crezi în visele tale.

Te-ai gândit să renunți, să nu mai crezi? Nu o face, nu
te gândești la asta. Speră, luptă, dă totul și împlinește-le, fă-
le să strălucească.

Omul fără vise este ca o barcă fără vâsle, ca o pasare
fără aripi, ca o casă fără acoperiș. Așa că visează oricând,
la orice.

Cineva nu crede că vei reuși? Nu-i nimic, atată-i că în
viață totul este posibil. Arată- i că de vorbele sale sunt
vorbe, arată-i că poți face ce îți dorești.

Mama mereu îmi spunea ; "Visele ți se vor împlini atâta
timp cât crezi în ele."

Mama, cea mai importantă persoană din viața noastră.
Ea ne susține, ea ne ridică atunci când cedăm și ne
iubește necondiționat.

Mereu îmi povestea cum, atunci când era doar un copil,
visa că va avea o fiică frumoasă, cu pielea alba ca spuma
laptelui, cu parul de un blond închis și ochii de un verde
intens. Această poveste m-a motivat tot timpul să cred
în visele mele. Ea a crezut în al ei atât de tare, încât au
devenit realitate.

Tu ți-ai întrebat mama la ce visa când era mică? Dacă
nu, fă-o, întreab-o, ascultă-i povestea și fă ce a făcut și
ea. Adică să Crezi în visele tale.

Într-o zi, cu siguranță, ți se vor împlini.

Elena Dobașu

Clasa a VIII-a D

Școala Ginmanazială Sf.Andrei Slobozia

Titu Damian

JUDECĂTORUL DE SUFLETE

REDACTOR ȘEF - Gheorghe DOBRE

Tiparul executat la **S.C. ARTPRINT“ S.R.L.**
Slobozia – Ialomița; Cod. 8400, str. Ianache, Lot 2
Tel: 0243 234480; 0744 356 593,
E-MAIL: artprintsrl@yahoo.com

Revista poate fi procurată de la sediul redacției
și de la Biblioteca Municipală Urziceni

Parteneri: Muzeul Județean Ialomița, Biblioteca Județeană Ialomița „Ștefan Bănulescu”,
Muzeul Național al Agriculturii, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”,
Centrul Creației Populare Ialomița, Consiliul Județean Ialomița

Revista poate fi citită pe internet la adresa: www.revistahelis.ro

Sponsori: CONMET Slobozia, CONVIC Slobozia,
PUCHI ELECTRO Slobozia, ANONIM Urziceni,

ADMINISTRAȚIA

E-mail: gigizap2002@yahoo.com

SLOBOZIA,
Str. Matei Basarab, Nr.26
Centrul Cultural „Ionel Perlea”
Et. 1
CONT:
RO88CECEILO143RON0091587
Suc. CEC Slobozia

REDACȚIA

Redactor șef adjunct - Titi DAMIAN

PROZĂ - Ion NEȘU

POEZIE - Costel BUNOAICA

TEATRU - Șerban CODRIN

FILOZOFIE - Alexandru BULANDRA, dr. Grigore
SPERMEZAN

ISTORIE, ARHEOLOGIE - Marian ȘTEFAN,

dr. Florin VLAD, Vitalie BUZU

ARTĂ - Ana-Amelia DINCĂ

MUZICĂ - Nicolae ROTARU

ETNOGRAFIE, TRADIȚII POPULARE - Răzvan
CIUCĂ, dr. Cristi OBREJAN

EVENIMENT CULTURAL - Nicolae TACHE, Doina
ROȘCA, Mihaela RACOVÎTEANU

INTERVIU, REPORTAJ, ESEU - Ion ALECU,
Vasile IORDACHE

TEHNOREDACTARE - Veronica PANȚURU